

Romantik İlişkilerde Siber Şiddetin, İlişki İstikrarı ve Psikolojik Sağlık Arasındaki Yordama İlişkisi

Pınar Karataş

Lisansüstü Eğitim, Öğretim ve Araştırma Enstitüsüne Rehberlik ve
Psikolojik Danışmanlık Yüksek Lisans Tezi olarak sunulmuştur.

Doğu Akdeniz Üniversitesi
Eylül 2023
Gazimağusa, Kuzey Kıbrıs

Lisansüstü Eğitim, Öğretim ve Araştırma Enstitüsü onayı

Prof. Dr. Ali Hakan Ulusoy
L.E.Ö.A. Enstitüsü Müdürü

Bu tezin Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Yüksek Lisans derecesinin gerekleri doğrultusunda hazırlandığını onaylarım.

Prof. Dr. Canan Zeki
Eğitim Bilimleri Bölüm Başkanı

Bu tezi okuyup değerlendirdiğimizi, tezin nitelik bakımından Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Yüksek Lisans derecesinin gerekleri doğrultusunda hazırlandığını onaylarız.

Doç. Dr. Yeliz Akıntuğ
Tez Danışmanı

Değerlendirme Komitesi

1. Prof. Dr. Sibel Dinçyürek

2. Doç. Dr. Yeliz Akıntuğ

3. Yrd. Doç. Dr. Ayşe Bengisoy

ÖZ

Romantik ilişkiler, üniversite dönemindeki genç yetişkinlerin hayatlarının merkezinde yer almakta ve duygusal bir deneyim olarak büyük önem taşımaktadır. Romantik ilişkiler, bireylerin ileriki yaşamlarını önemli ölçüde etkilemektedir. Bireyin sahip olduğu sağlıklı bir ilişki mutluluk ve doyum sağlarken, sağlıksız bir ilişki ise fiziksel ve psikolojik sorunlara yol açabilmektedir. Teknolojinin ilerlemesiyle birlikte, ilişkilerdeki sağlıksız durumlar da yeni bir boyut kazanmıştır. Sosyal medyanın gelişimi, yakın ilişkilerde yeni bir bağlam oluşmasına yol açıp, kontrol edilebilir bir ortamın doğmasına ve şiddet tutumlarının ortaya çıkabileceği bir ortamın oluşmasına neden olmaktadır. Dolayısıyla bu araştırmada, romantik ilişkilerde siber flört istismarının, ilişki istikrarı ve psikolojik sağlamlık ile ilişkisi incelenmiştir. Araştırmaya farklı fakültelerde eğitim gören 356 kişi katılım sağlamıştır. Katılımcıların 246'sını (%69,1) kadın, 110'nunu (%30,9) erkek katılımcılar oluşturmaktadır. Araştırmada verilerin toplanması için Siber Flört İstismarı, İlişki İstikrarı Ölçeği, Kısa Psikolojik Sağlamlık Ölçeği ve Kişisel Bilgi Formu kullanılmıştır. Araştırma sonucunda romantik ilişkilerde siber şiddet düzeyleri ile ilişki istikrarı ve psikolojik sağlamlık düzeyleri arasında anlamlı ilişki saptanmıştır. Bunun yanı sıra romantik ilişkilerde siber şiddet, ilişki istikrarı ve psikolojik sağlamlığın farklı değişkenler açısından, farklılık gösterdiği gözlemlenmiştir. Bu araştırmadan elde edilen bulgular literatür bağlamında tartışılmış ve araştırmacılar ile psikolojik danışmanlara önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Siber Flört Şiddeti, İlişki İstikrarı, Psikolojik Sağlamlık, Romantik İlişkiler

ABSTRACT

Romantic relationships are at the center of the lives of young adults at university and are of great importance as an emotional experience. Romantic relationships have a significant impact on individuals' future lives. While a healthy relationship provides happiness and satisfaction, an unhealthy relationship can lead to physical and psychological problems. With the advancement of technology, unhealthy situations in relationships have gained a new dimension. The development of social media has created a new context in close relationships, leading to the emergence of a controllable environment and an environment where violent attitudes can emerge. Therefore, this study examined the relationship between cyber dating abuse in romantic relationships and relationship stability and psychological resilience. A total of 356 participants from different faculties participated in the study. Of the participants, 246 (69.1%) were female and 110 (30.9%) were male. Cyber Dating Abuse, Relationship Stability Scale, Brief Psychological Resilience Scale and Personal Information Form were used to collect data. As a result of the study, a significant relationship was found between the levels of cyber violence in romantic relationships and the levels of relationship stability and psychological resilience. In addition, it was observed that cyber violence, relationship stability and psychological resilience in romantic relationships differed in terms of different variables. The findings obtained from this study were discussed in the context of the literature and recommendations were made to researchers and psychological counselors.

Keywords: Cyber Dating Violence, Relationship Stability, Psychological Resilience, Romantic Relationships

TEŞEKKÜR

Bu çalışmamda desteğini hiçbir zaman esirgemeyen, çalışma boyunca yol gösteren, anlayıőlı ve hoőgrl sevgili tez danıőmanım Doç. Dr. Yeliz Akıntuğ'a çok teşekkür ederim. Sadece çalışmamda değil, bütün eğitim hayatım boyunca beni destekleyen hocalarıma da teşekkür ederim.

Yaőamım boyunca beni her konuda maddi manevi destekleyen, verdiğim tüm kararlarda yanımda olan, sevgilerini ve desteklerini her zaman koőulsuz bir Şekilde hissettiren sevgili aileme ve arkadaőlarıma teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

ÖZ	iii
ABSTRACT	iv
TEŞEKKÜR.....	v
KISALTMALAR	xiii
TABLO LİSTESİ	xiv
1 GİRİŞ	1
1.1 Problem Durumu	1
1.2 Araştırmanın Amacı.....	4
1.2.1 Alt Amaçlar	5
1.3 Araştırmanın Önemi	6
1.4 Sınırlılıklar.....	7
1.5 Sayıtlar	7
1.6 Tanımlar.....	7
2 KAVRAMSAL VE KURAMSAL ÇERÇEVE	9
2.1 Genç Yetişkinlik Dönemi	9
2.2 Romantik İlişkilerle İlgili Açıklamalar.....	11
2.2.1 Romantik İlişkileri Açıklayan Kuramlar.....	14
2.2.1.1 Bağlanma Kuramı	14
2.2.1.2 Üçgen Aşk Kuramı.....	15
2.3 Şiddet ve Saldırganlık.....	16
2.3.1 Şiddetin Sonuçları.....	18
2.3.2 Şiddet Davranışını Açıklayan Kuramlar	19
2.3.2.1 Sosyal Öğrenme Kuramı	19

2.3.2.2 Ekolojik Kuram.....	21
2.3.2.3 I-3 Küp Modeli.....	22
2.3.3 Romantik İlişkilerde Şiddet	23
2.3.4 Romantik İlişkilerde Şiddet Türleri	24
2.3.4.1 Fiziksel Şiddet.....	25
2.3.4.2 Psikolojik ile Duygusal Şiddet.....	25
2.3.4.3 Sözel Şiddet.....	25
2.3.4.4 Cinsel Şiddet-Saldırı	26
2.3.4.5 Ekonomik Şiddet.....	26
2.4 Siber Şiddet	26
2.4.1 Romantik İlişkilerde Siber Şiddet.....	28
2.4.2 Siber Şiddet ile İlgili Yapılan Çalışmalar.....	29
2.4.2.1 Siber Şiddet ile İlgili Yapılan Yurtiçi Çalışmaları.....	29
2.4.2.2 Siber Şiddet ile İlgili Yapılan Yurtdışı Çalışmaları	33
2.5 İlişki İstikrarı	35
2.5.1 Karşılıklı Bağımlılık Kuramı	35
2.5.2 Yatırım Modeli.....	37
2.5.3 Yapılan Araştırmalar	38
2.5.3.1 İlişki İstikrarı ile İlgili Yapılan Yurtiçi Çalışmaları.....	38
2.5.3.2 İlişki İstikrarı ile İlgili Yapılan Yurtdışı Çalışmaları	43
2.6 Psikolojik Sağlamlık.....	45
2.6.1 Yapılan Araştırmalar	47
2.6.1.1 Psikolojik Sağlamlık ile İlgili Yapılan Yurtiçi Çalışmaları	47
2.6.1.2 Psikolojik Sağlamlık ile İlgili Yapılan Yurtdışı Çalışmaları	52
3 YÖNTEM.....	55

3.1 Araştırma Modeli.....	55
3.2 Evren ve Örneklem.....	55
3.3 Veri Toplama Araçları.....	56
3.3.1 Kişisel Bilgi Formu.....	56
3.3.2 Siber Flört İstismar Ölçeği.....	57
3.3.3 İlişki İstikrarı Ölçeği.....	59
3.3.4 Kısa Psikolojik Sağlık Ölçeği.....	60
3.4 Verilerin Toplanması.....	61
3.5 Veri Analizi.....	61
4 BULGULAR.....	63
4.1 Üniversite Öğrencilerinin Siber Flört Şiddeti, İlişki İstikrarı ve Psikolojik Sağlık Düzeylerine Ait Normal Dağılım Değerlerine İlişkin Bulgular.....	63
4.2 Üniversite Öğrencilerinin Siber Flört Şiddeti Uygulama ve Maruz Kalma Düzeylerine İlişkin Bulgular.....	64
4.3 Üniversite Öğrencilerinin İlişki İstikrarı Düzeylerine İlişkin Bulgular.....	65
4.4 Üniversite Öğrencilerinin Psikolojik Sağlık Düzeylerine İlişkin Bulgular.....	66
4.5 Üniversite Öğrencilerinde Romantik İlişkilerde Siber Şiddet, İlişki İstikrarı ile Psikolojik Sağlık Düzeylerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular.....	66
4.6 Üniversite Öğrencilerinde Romantik İlişkilerde Siber Şiddet, İlişki İstikrarı ve Psikolojik Sağlık Düzeylerinin Fakülte Açısından Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular.....	68
4.7 Üniversite Öğrencilerinde Romantik İlişkilerde Siber Şiddet, İlişki İstikrarı ve Psikolojik Sağlık Düzeylerinin Sınıf Düzeyi Değişkenine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular.....	71

4.8 Üniversite Öğrencilerinde Romantik İlişkilerde Siber Şiddet, İlişki İstikrarı ve Psikolojik Sağlık Düzeylerinin İlişki Türleri Açısından Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular	73
4.9 Üniversite Öğrencilerinde Romantik İlişkilerde Siber Şiddet, İlişki İstikrarı ve Psikolojik Sağlık Düzeylerinin İlişki Süresi Açısından Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular	77
4.10 Üniversite Öğrencilerinde Romantik İlişkilerde Siber Şiddet, İlişki İstikrarı ve Psikolojik Sağlık Düzeylerinin Algılanan Ebeveyn İlişkisi Açısından Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular.....	80
4.11 Üniversite Öğrencilerinde Romantik İlişkilerde Siber Şiddet, İlişki İstikrarı ve Psikolojik Sağlık Düzeylerinin Sosyal Medya Kullanım Sıklıkları Açısından Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular.....	83
4.12 Üniversite Öğrencilerinde Romantik İlişkilerde Siber Şiddet, İlişki İstikrarı ve Psikolojik Sağlık Düzeylerinin Kullandığı Sosyal Medya Uygulamaları Açısından Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular	86
4.13 Üniversite Öğrencilerinin Romantik İlişkilerde Siber Şiddet Düzeyleri ile İlişki İstikrarları Arasındaki İlişkilere İlişkin Bulgular	88
4.14 Üniversite Öğrencilerinin Romantik İlişkilerde Siber Şiddet Düzeyleri ile Psikolojik Sağlık Düzeyleri Arasındaki İlişkilere İlişkin Bulgular	91
4.15 Üniversite Öğrencilerinin İlişki İstikrar Düzeyleri ile Psikolojik Sağlık Düzeylerinin, Doğrudan Şiddete Maruz Bırakma Düzeyleri Üzerindeki Yordayıcılığına İlişkin Bulgular	92
4.15.1 Üniversite Öğrencilerinin İlişki İstikrar Düzeyleri ile Psikolojik Sağlık Düzeylerinin, Doğrudan Şiddete Maruz Bırakma Düzeyleri Üzerindeki Yordayıcılığı	92

4.15.2 Üniversite Öğrencilerinin İlişki İstikrar Düzeyleri ile Psikolojik Sağlık Düzeylerinin, Doğrudan Şiddete Maruz Kalma Düzeyleri Üzerindeki Yordayıcılığı	93
4.15.3 Üniversite Öğrencilerinin İlişki İstikrar Düzeyleri ile Psikolojik Sağlık Düzeylerinin, IK Maruz Bırakma Düzeyleri Üzerindeki Yordayıcılığı.....	94
4.15.4 Üniversite Öğrencilerinin İlişki İstikrar Düzeyleri ile Psikolojik Sağlık Düzeylerinin, IK Maruz Kalma Düzeyleri Üzerindeki Yordayıcılığı.....	95
5 TARTIŞMA.....	96
5.1 Üniversite Öğrencilerinin Siber Şiddeti Uygulama ve Maruz Kalma Düzeylerine İlişkin Tartışma ve Yorum	96
5.2 Üniversite Öğrencilerinin İlişki İstikrarı Düzeylerine İlişkin Tartışma ve Yorum	97
5.3 Üniversite Öğrencilerinin Psikolojik Sağlık Düzeylerine İlişkin Tartışma ve Yorum	97
5.4 Romantik İlişkilerde Siber Şiddetin, İlişki İstikrarı ve Psikolojik Sağlık ile Cinsiyet Değişkeni Arasındaki Farklılığa İlişkin Tartışma ve Yorum	98
5.5 Romantik İlişkilerde Siber Şiddetin, İlişki İstikrarı ve Psikolojik Sağlık ile Fakülte Değişkeni Arasındaki Farklılığa İlişkin Tartışma ve Yorum	100
5.6 Romantik İlişkilerde Siber Şiddetin, İlişki İstikrarı ve Psikolojik Sağlık ile Sınıf Düzeyi Değişkeni Arasındaki Farklılığa İlişkin Tartışma ve Yorum.....	101
5.7 Romantik İlişkilerde Siber Şiddetin, İlişki İstikrarı ve Psikolojik Sağlık ile İlişki Türü Değişkeni Arasındaki Farklılığa İlişkin Tartışma ve Yorum	101
5.8 Romantik İlişkilerde Siber Şiddetin, İlişki İstikrarı ve Psikolojik Sağlık ile İlişki Süresi Değişkeni Arasındaki Farklılığa İlişkin Tartışma ve Yorum	103

5.9 Romantik İlişkilerde Siber Şiddetin, İlişki İstikrarı ve Psikolojik Sağlamlık ile Algılanan Ebeveyn İlişkisi Değişkeni Arasındaki Farklılığa İlişkin Tartışma ve Yorum	105
5.10 Romantik İlişkilerde Siber Şiddetin, İlişki İstikrarı ve Psikolojik Sağlamlık ile Sosyal Medya Kullanım Sıklığı Değişkeni Arasındaki Farklılığa İlişkin Tartışma ve Yorum	106
5.11 Romantik İlişkilerde Siber Şiddetin, İlişki İstikrarı ve Psikolojik Sağlamlık ile Sıklıkla Kullanılan Sosyal Medya Uygulaması Arasındaki Farklılığa İlişkin Tartışma ve Yorum.....	107
5.12 Üniversite Öğrencilerinin Romantik İlişkilerde Siber Şiddet Düzeyleri ile İlişki İstikrarı Düzeyleri Arasında İlişkiye İlişkin Tartışma ve Yorum.....	107
5.13 Üniversite Öğrencilerinin Romantik İlişkilerde Siber Şiddet Düzeyleri ile Psikolojik Sağlamlık Düzeyleri Arasındaki İlişkiye İlişkin Tartışma ve Yorum..	109
5.14 Üniversite Öğrencilerinin Romantik İlişkilerde İlişki İstikrarı Düzeyleri ile Psikolojik Sağlamlık Düzeyleri ve Siber Şiddet Düzeylerinin Yordayıcılığına İlişkin Tartışma ve Yorum.....	109
6 SONUÇ VE ÖNERİLER	111
6.1 Sonuç	111
6.2 Öneriler.....	114
6.2.1 Araştırmacılara Yönelik Öneriler.....	114
6.2.2 Alan Çalışanlarına Yönelik Öneriler.....	115
KAYNAKLAR.....	117
EKLER.....	142
Ek A: Etik Kurul İzni.....	143
Ek B: Bilgilendirilmiş Onam Formu	144

Ek C: Kişisel Bilgi Formu	145
Ek D: Siber Flört İstismarı Ölçeği.....	146
Ek E: İlişki İstikrarı Ölçeği.....	148
Ek F: Kısa Psikolojik Sağlamlık Ölçeği.....	156
Ek G: Siber Flört İstismarı Ölçeği İzni	157
Ek H: İlişki İstikrarı Ölçeği İzni.....	158
Ek I: Kısa Psikolojik Sağlamlık Ölçeği İzni.....	159

KISALTMALAR

BAĞ	Bağlanım
DS	Doğrudan Saldırganlık
İD	İlişki Doyumu
İİÖ	İlişki İstikrarı Ölçeği
İK	İzleme Kontrol
İY	İlişki Yatırımı
KPSÖ	Kısa Psikolojik Sağlamlık Ölçeği
SFŞ	Siber Flört Şiddeti
SND	Seçeneklerin Niteliğini Değerlendirme

TABLO LİSTESİ

Tablo 1: Üniversite Öğrencilerinin Siber Flört Şiddeti, İlişki İstikrarı ve Psikolojik Sağlık Düzeylerine Ait Normal Dağılım Değerleri.....	63
Tablo 2: Üniversite Öğrencilerinin Siber Flört Şiddeti Uygulama ve Maruz Kalma Düzeyleri.....	64
Tablo 3: Üniversite Öğrencilerinin İlişki İstikrarı Düzeyleri.....	65
Tablo 4: Üniversite Öğrencilerinin Psikolojik Sağlık Düzeyleri	66
Tablo 5: Üniversite Öğrencilerinde Romantik İlişkilerde Siber Şiddet, İlişki İstikrarı ve Psikolojik Sağlık Düzeylerinin Cinsiyet Açısından Karşılaştırılması.....	66
Tablo 6: Üniversite Öğrencilerinde Romantik İlişkilerde Siber Şiddet, İlişki İstikrarı ve Psikolojik Sağlık Düzeylerinin Fakülte Açısından Karşılaştırılması	68
Tablo 7: Üniversite Öğrencilerinde Romantik İlişkilerde Siber Şiddet, İlişki İstikrarı ve Psikolojik Sağlık Düzeylerinin Sınıf Düzeyi Açısından Karşılaştırılması	71
Tablo 8: Üniversite Öğrencilerinde Romantik İlişkilerde Siber Şiddet, İlişki İstikrarı ve Psikolojik Sağlık Düzeylerinin İlişki Türleri Açısından Karşılaştırılması	73
Tablo 9: Üniversite Öğrencilerinde Romantik İlişkilerde Siber Şiddet, İlişki İstikrarı ve Psikolojik Sağlık Düzeylerinin İlişki Süresi Açısından Karşılaştırılması.....	77
Tablo 10: Üniversite Öğrencilerinde Romantik İlişkilerde Siber Şiddet, İlişki İstikrarı ve Psikolojik Sağlık Düzeylerinin Algılanan Ebeveyn İlişkisi Açısından Karşılaştırılması	80
Tablo 11: Üniversite Öğrencilerinde Romantik İlişkilerde Siber Şiddet, İlişki İstikrarı ve Psikolojik Sağlık Düzeylerinin Sosyal Medya Kullanım Sıklıkları Açısından Karşılaştırılması	83

Tablo 12: Üniversite Öğrencilerinde Romantik İlişkilerde Siber Şiddet, İlişki İstikrarı ve Psikolojik Sağlık Düzeylerinin Kullandığı Sosyal Medya Uygulamaları Açısından Karşılaştırılması	86
Tablo 13: Üniversite Öğrencilerinin Romantik İlişkilerde Siber Şiddet Düzeyleri ile İlişki İstikrarları Arası İlişkiler	88
Tablo 14: Üniversite Öğrencilerinin Romantik İlişkilerde Siber Şiddet Düzeyleri ile Psikolojik Sağlık Düzeyleri Arası İlişkiler	91
Tablo 15: Üniversite Öğrencilerinin İlişki İstikrar Düzeyleri ile Psikolojik Sağlık Düzeylerinin, Doğrudan Şiddete Maruz Bırakma Düzeyleri Üzerindeki Yordayıcılığı	92
Tablo 16: Üniversite Öğrencilerinin İlişki İstikrar Düzeyleri ile Psikolojik Sağlık Düzeylerinin, Doğrudan Şiddete Maruz Kalma Düzeyleri Üzerindeki Yordayıcılığı	93
Tablo 17: Üniversite Öğrencilerinin İlişki İstikrar Düzeyleri ile Psikolojik Sağlık Düzeylerinin, İK Maruz Bırakma Düzeyleri Üzerindeki Yordayıcılığı	94
Tablo 18: Üniversite Öğrencilerinin İlişki İstikrar Düzeyleri ile Psikolojik Sağlık Düzeylerinin, İK Maruz Kalma Düzeyleri Üzerindeki Yordayıcılığı	95

Bölüm 1

GİRİŞ

Araştırmanın bu bölümünde problem durumu, araştırmanın amacı ve alt amaçları, araştırmanın önemi, sınırlılıklar, sayıltılar ve tanımlar yer almaktadır.

1.1 Problem Durumu

İnsan sosyal bir varlık olarak yaşamında diğer bireylere ihtiyaç duymaktadır. Dolayısıyla kişilerarası ilişkilerde insan yaşamında önemli bir yere sahiptir. Kişilerarası ilişkilerin önemli bir türü olan romantik ilişkiler de insanlığın vazgeçilmez bir parçasıdır. Romantik ilişkiler içerisinde; flört, nişanlanma ve evlilik aşamalarını kapsayan bir sistem olup, psikolojik ve sosyal yönlere sahiptir. Bireyler bu sistem içerisinde birbiri ile kaliteli zaman harcama, karşılıklı kabul görme, duygusal paylaşımında bulunma evlenme ve evlilik adaylarını yakından tanımak gibi ihtiyaçları karşılamayı amaçlamaktadır (Bakır, 2019). Sternberg (1986), romantik ilişkilerin kadın ile erkek arasında, karşılıklı ve gönüllü etkileşime dayanan tutku, yakınlık ve bağlılık olarak tanımlamaktadır. Romantik ilişkiler bireyin ergenlik dönemine girmesiyle ortaya çıkıp, bireyin yaşamında önemli bir yere sahip olmaktadır (Aksu, Özsoy ve Dündar, 2018). Ergenlik dönemi bireylerin kimlik gelişimleri için oldukça önemli bir zaman dilimi olmakla beraber geliştirdikleri ilişkilerin her biri kimlik kazanımlarına katkı sunmaktadır. Dolayısıyla bu dönemde içinde bulunacakları romantik ilişkiler gelecek dönemlere ışık tuttuğu düşünülmektedir. Uyumlu ve sağlıklı romantik ilişkiler kuran bireylerin mutlu ve huzurlu hissettikleri gibi yaşamlarından da doyum sağladıkları; aksi halde kurulan sağlıksız ilişkilerle bireyin sosyal çatışmalar,

duygu durum bozuklukları ve olumsuz benlik algısı gibi olumsuz durumlar yaşamasına sebep olduğu bilinmektedir (Gizir, 2012, 2013; Küçükarslan ve Gizir, 2013).

Romantik ilişkiler bireyin yaşamında çok önemli bir parça olup mutluluk gibi olumlu duyguları kapsıyor olsa da ilişki içerisinde farklı çatışmalı durumlar ortaya çıkabilmekte olup şiddet ile sonuçlanabilmektedir (Bakır ve Kalkan, 2019). Straus (1979), bireylerin kurdukları ilişkiler içerisinde zaman zaman çatışma yaşanabildiği gibi romantik ilişkiler içerisinde de bu çatışmaların bulunduğunu ve bazen çatışmaların çözümü amacıyla ortaya yıkıcı sonuçların doğabildiğini, partnere karşı şiddet içeren tutumlara başvurulduğunu ifade etmiştir. Şiddet, Dünya Sağlık Örgütü tarafından fiziksel gücün ya da iktidarın kasıtlı ve tehdit edici şekilde bir başkasına uygulanmasıyla yaralanma, psikolojik zarar ya da ölüm ile sonuçlanması olarak açıklamaktadır (Polat, 2016). Bu bağlamda şiddetin genel anlamıyla fiziksel ve fiziksel olmayan, olumsuz sonuçları bulunan bir davranış türü olduğu söylenebilir. Romantik ilişkilerde ortaya çıkan şiddet ise kişiler arası şiddetin bir boyutu olan partner şiddeti ile ortaya çıkan yaygın bir davranış türüdür. Çeşitli nedenlere bağlı olarak çok yönlü olup, pek çok etmenin birbiri ile ilişkisinden kaynaklanabilmektedir (Atakay, 2014).

Literatürde yer alan araştırmalarda romantik ilişkilerde rastlanan şiddet türleri olarak; fiziksel, psikolojik, cinsel ve siber şiddet olarak sınıflanmıştır. Fiziksel şiddet, bireyin partnerini itmesi, tokatlaması, fiziksel gücün kullanılarak ölüm ya da yaralanmalara yol açan bir eylem türüdür. Cinsel şiddet ise kişinin partnerini cinsel ilişkiye zorlaması ya da cinsel temasın kötüye kullanımı olarak tanımlanırken, psikolojik şiddette kişinin partnerini aşağılaması, partnerinin eylemlerini kontrol etmeye çalışması, sosyal çevresi ile ilişkilerini kısıtlaması ya da özel hayatına müdahale etmesini kapsamaktadır (Basile ve Saltzman, 2002).

Son yıllarda teknolojinin değişim geçirmesi ile dijitalleşme yeni bir boyut kazanmış olup, bireylerin düşünce ve davranış biçimlerinin de dönüşümünü sağlamıştır. Dolasıyla ilişkilerde rastlanan şiddet türü de farklılaşmış olup, siber/ dijital şiddeti kavramı olarak literatürde yer almaktadır. Siber/ dijital şiddet, bireyin partnerini farklı teknolojik araçlar ile dijital ortamda baskı altında bırakması, devamlı takip etmesi, kişiyi sıklıkla araması ve sürekli iletişim içinde kalmaya zorlaması, kişiye ait hesapların ya da araçların şifrelerini istemesi, sosyal medyasını kontrol altında tutması ile ortaya çıkmaktadır (Özer, 2019; İpek, 2020). Teknolojinin kişilere ulaşım kolaylığı sağlaması, kişilerin psikolojik iyi oluşlarını ve psikolojik rahatsızlığa sahip olma durumlarını da etkilediği görülmektedir (Schneider, O'Donnell, Stueve ve Coulter, 2012 akt; Bakır ve Kalkan, 2019).

Şiddetin sebep olduğu sonuçlar kadar ortaya çıkma nedenleri de önemli olup, şiddetin ortaya çıkmasına yönelik yapılan literatür araştırmasında yakın ilişki içerisinde yaşanan şiddetin, ilişki istikrarı ile de bağlantısı olduğu görülmüştür. İlişki istikrarı, bireylerin içinde buldukları ilişkiden memnun olma durumunu ve ilişkiyi sürdürme durumunu ortaya koyan bir kavram olup, ilişkideki doyumun artmasıyla, ilişkiden elde edilen mutluluğun artması ve bireylerin bu mutluluğu sürmesini sağlamak için gösterdikleri eğilim sonucunda ortaya çıkmaktadır (Yıldız, 2020). Çelik ve Demirli'nin (2021) yaptıkları ilişki istikrarı ve şiddet arasındaki ilişkiyi incelemeye yönelik çalışmada, flört ilişkisi içerisinde olan erkeklerin, farklı seçeneklerin varlığı oluştuğunda fiziksel ve psikolojik olarak şiddet gösterme eğiliminde oldukları görülmüştür. Bu bağlamda ilişki istikrarının, ilişkide şiddete maruz kalma eğilimini etkilediği söylenebilir.

Bireylerin ilişki içerisinde şiddete maruz kalması ve bu doğrultuda göstermiş oldukları başa çıkma davranışlarının, kişilerin psikolojik sağlamlıklarıyla ilişkili

olduğu görülmüştür. Vanbreda (2001) psikolojik sağlamlığı kişinin güçlü olduğu tarafları inceleyerek, güçlüklerin üzerinden nasıl geleceğini gösteren bir kavram olarak açıklayıp, kavramın bir uyum yeteneği olduğunu, koruyucu etmenlerin risk faktörleriyle olan etkileşimine dayandığını ifade etmektedir. Risk faktörleri genel olarak şiddete maruz kalma, savaş, yoksulluk, anormal doğum, kayıp gibi olumsuzluklar olarak sıralanabilir. Koruyucu faktörler ise risk faktörlerinin oluşturacağı olumsuz durumları azaltan etmenlerdir. Kişinin sahip olduğu içsel faktörler; genetik, içgüdüsel ve kişisel durumlar olarak, dışsal faktörler ise aile içi ve dışında yaşanan ilişkilere bağlıdır. (Gizir, 2007; Arslan, 2020). Yani kişinin psikolojik sağlamlığa sahip olabilmesi için bir risk faktörüne ya da zorluğa maruz kalıp, sürecin sonunda bütün olumsuz durumlara uyum sağlayarak farklı alanlarda başarı elde etmesi gerekmektedir. Bu bağlamda özellikle şiddet gibi bir risk faktörünün karşısında psikolojik sağlamlığın gelişmesinin kişinin uyum gücünü geliştirirken, şiddet, istismar ve ihmal gibi durumlar ile de baş edebilme gücünü geliştirdiği söylenebilir (Haşçelik, 2020).

Literatürde yer alan çalışmalarda şiddet kavramının, ilişki istikrarı ve psikolojik sağlamlık ile ilişkisine dair çalışmalar bulunsa da doğrudan romantik ilişkilerde siber şiddet kavramı ile ilişki istikrarı ve psikolojik sağlamlık arasındaki ilişkiyi ortaya koyan çalışmalara rastlanmamaktadır.

1.2 Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı üniversite öğrencilerinin romantik ilişkilerindeki siber şiddetin, ilişki istikrarı ve psikolojik sağlamlık değişkenleri ile yordayıcılığının ortaya konmasıdır. Aynı zamanda romantik ilişkilerde siber şiddetin, ilişki istikrarı ve psikolojik sağlamlık ilişkisinin farklı demografik değişkenler; cinsiyet, bölüm, sınıf düzeyi, ilişki türü, ilişki süresi, algılanan ebeveyn ilişkisi, sosyal medya kullanım

sıklığı ve sıklıkla kullanılan sosyal medya uygulaması ile ilişkisinin de incelenmesi amaçlanmaktadır. Bu asıl amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmaktadır.

1.2.1 Alt Amaçlar

- 1.) Üniversite öğrencilerinin siber şiddeti uygulama ve maruz kalma düzeyleri nedir?
- 2.) Üniversite öğrencilerinin ilişki istikrarı düzeyleri nedir?
- 3.) Üniversite öğrencilerinin psikolojik sağlamlık düzeyleri nedir?
- 4.) Romantik ilişkilerde siber şiddetin, ilişki istikrarı ve psikolojik sağlamlık ile;
 - a) Cinsiyet,
 - b) Fakülte,
 - c) Sınıf Düzeyi,
 - d) İlişki Türü,
 - e) İlişki Süresi,
 - f) Algılanan ebeveyn ilişkisi,
 - g) Sosyal medya kullanım sıklığı,
 - h) Sıklıkla kullanılan sosyal medya uygulaması bağımsız değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık var mıdır?
- 5.) Üniversite öğrencilerinin romantik ilişkilerde siber şiddet düzeyleri ile ilişki istikrarı düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
- 6.) Üniversite öğrencilerinin romantik ilişkilerde siber şiddet düzeyleri ile psikolojik sağlamlık düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
- 7.) Üniversite öğrencilerinin romantik ilişkilerde ilişki istikrarı düzeyleri ile psikolojik sağlamlık düzeyleri, siber şiddet düzeylerinin anlamlı bir yordayıcısı mıdır?

1.3 Araştırmanın Önemi

Romantik ilişkiler, üniversite dönemindeki genç yetişkin bireylerin yaşamlarının merkezinde yer alan duygusal bir yaşantı olması yönüyle önemli bir yere sahiptir. Bireyin sosyal yaşamını etkilediği gibi bireylerde psikolojik olarak olumlu etkiler sağlamaktadır. Aynı zaman da kurulan romantik ilişkiler, bireylerin ileriki yaşam dönemlerini de önemli ölçüde etkilemektedir. Bireylerin sağlıklı bir ilişkide mutluluk ve doyumu yakalamasını sağladığı gibi sağlıklı olmayan bir ilişki ile de fiziksel ve psikolojik alt boyutlu durumlar ortaya çıkabilmektedir (Gizir, 2013; Uyanık, 2021). Özellikle son dönemlerde gelişen ve değişim geçiren teknoloji ilişkilerde sağlıklı olmayan durumların ortaya çıkmasına ön ayak olduğu söylenebilir. Sosyal medyanın gelişimi ile yakın ilişkilerde yeni bir bağlam oluşmasına neden olmuştur. Ortaya çıkan bu yeni bağlam ile daha rahat kontrol edilebilir bir ortamın doğmasına ve baskı yönüyle psikolojik şiddetin oluşabileceği bir ortam oluşturmuş olup, bireylerin psikolojik iyi oluşları ile psikolojik rahatsızlık içerisinde olma durumlarını etkilediği görülmüştür (Kalkan ve Balkan, 2019).

Literatür de romantik ilişkilerde maruz kalınan şiddetin nedenlerinin çok yönlü olduğu ve genellikle birden fazla etmenin etkileşimi sonucu meydana geldiği görülmektedir. Sorunun müdahalesinde bulunmak için nedenlerinin de belirlenmesi gerekmektedir (Atakay, 2014). Yapılan araştırmalarda romantik ilişkilerde ortaya çıkan siber şiddet türünün, ilişki istikrarı ile ilişkisinin dolaylı aracılık olduğu görülmüştür (İlgen, 2023). Bu bağlamda bireylerin maruz kaldıkları şiddetin günümüzde gelişen teknoloji ile farklı bir boyut kazanmış olması, söz konusu şiddetin ilişkileri ve ilişki istikrarını nasıl etkilediğini, bu süreçteki psikolojik sağlamlıklarını anlama ve inceleme boyutuyla ihtiyaç duyulan gerekliliği sağlamaktadır. Dolayısıyla

oluşturulan araştırmanın alan yazına ve psikolojik danışmalar ile ruh sağlığı alanında hizmet sağlayan uzmanların araştırmalarına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

1.4 Sınırlılıklar

- 1.) Bu araştırma, kişisel bilgi formu, Siber Flört İstismar Ölçeği, İlişki İstikrarı Ölçeği ve Kısa Psikolojik Sağlamlık Ölçeği ile sınırlıdır.
- 2.) Bu araştırma, 2022- 2023 eğitim öğretim yılında Doğu Akdeniz Üniversitesinde eğitim gören öğrenciler ile sınırlıdır.
- 3.) Bu araştırma, cinsiyet, fakülte, sınıf düzeyi, ilişki türü, ilişki süresi, algılanan ebeveyn ilişkisi, sosyal medya kullanım sıklığı ve sıklıkla kullanılan sosyal medya uygulaması bağımsız değişkenleri ile sınırlıdır.

1.5 Sayıtlar

- 1.) Bu araştırmaya katılım gösteren öğrencilerin soruları samimi ve objektif bir şekilde cevapladıkları varsayılmaktadır.
- 2.) Bu araştırmada kullanılan Siber Flört İstismarı Ölçeği, İlişki İstikrarı Ölçeği ve Kısa Psikolojik Sağlamlık Ölçeğinin, öğrencilerden istenilen özellikleri ölçmede geçerli ve güvenilir olduğu varsayılmaktadır.

1.6 Tanımlar

Romantik İlişki: Kişilerin karşılıklı bağlanma, bakım sağlama, duygusal yakınlık ve cinsel davranış sergilediği sistemlerin bileşiminden oluşmaktadır (Furman ve Wehner, 1997).

Siber Şiddet: Dijital teknoloji araçları kullanılarak şiddet eylemlerinin uygulanmasıdır. Dijital araç ve uygulamaları kullanarak, bireyin yaptıklarını kontrol etmek, bireyi kısıtlamak, bireyi küçük düşürmek, şantaj yapmak, üzerinde güç ve hâkimiyet kurmak amacıyla gösterilen şiddet eylemidir (Polat, 2017).

İlişki İstikrarı: İlişki doyumu ve istikrarı, bireyin ilişkiden ne düzeyde memnun olduğu ve ilişkiyi sürdürebildiği anlamına gelmektedir. Bireyin ilişki doyumu yüksek ise ilişkiden sağlanan mutluluğu da artar ve mutluluğun devam edebilmesi için bireyler ilişkiyi devam ettirme eğilimi göstererek, ilişki istikrarını sağlarlar (Yıldız, 2020).

Psikolojik Sağlamlık: Psikolojik sağlamlık, kişinin karşılaştığı ciddi zorluklara ve problemler karşısında gelişim ve uyum gösterme yeterliliği olarak tanımlanmaktadır (Masten ve Coatswort, 1998).

Bölüm 2

KAVRAMSAL VE KURAMSAL ÇERÇEVE

Araştırmanın bu bölümünde kavramlarla ilgili açıklamalar, ilgili kuram ve çalışmalar yer almaktadır.

2.1 Genç Yetişkinlik Dönemi

Genç yetişkinlik dönemi, 18 ila 25 yaş arasında yaşanan bir zaman dilimini ifade eder. Bu dönem, ergenliğin sonu ve yetişkinliğin başlangıcı olarak kabul edilir (Gençtanırım, 2014). Yazgan, İnanç ve Yerlikaya (2011), bu dönemin genellikle 20-25 yaş arasını kapsadığını belirtiyorlar. Ancak, dönemin başlangıcı, yakınlık gelişimiyle belirlenirken, sonlanması ise üretkenliğin başlamasıyla belirleniyor. Genç yetişkinlik, ergenlik dönemindeki fırtınaların biraz sakinleştiği, ancak tam anlamıyla bağımsızlık ve yetişkin sorumluluğunun henüz elde edilemediği bir dönemdir. Bu dönem, toplumsal koşullara ve kültürel özelliklere bağlı olarak değişebilir, ancak genç yetişkinler için önemli bir geçiş dönemidir. Bu dönem, gelecekte alacakları sorumluluklar, toplum içindeki statüleri, eş ve iş seçimleri gibi faktörlerle geleceklerini şekillendirecektir. Bu yüzden, genç yetişkinlerin bu dönemi psikolojik olarak sağlıklı ve güçlü bir şekilde geçirmeleri büyük önem taşır (Oğurlu, 2021).

Gençlerin hızla gelişmeleri fakat bağımsızlıklarını geç elde etmeleri eğitim sürelerinin uzun olmasından kaynaklanmaktadır. Üniversite dönemi, kritik bir süreçtir ve gençler bu dönemde gelecekleriyle ilgili kaygılar yaşadıkları, mezun olduktan sonra iş bulma zorlukları ve belirsizliklerle karşılaştıkları görülmektedir. Bu durumlar gençlerin yaş dönemlerinde karşılaştıkları problemleri arttırmaktadır. Eğitim süreci

tamamlanmış olsa bile, işe giriş, evlilik, askerlik gibi belirsizliklerle karşılaştıklarında, gençler henüz yeterli yetişkinlik özelliklerine sahip olmadıklarını hissettikleri bilinmektedir (Gönül, 2008; Sarı ve Çakır, 2016; Aydın, 2019).

Genç yetişkinlik dönemi, bireyin bilişsel olarak büyük bir değişim yaşadığı kritik bir dönemdir. Bu dönemde bireyin soyut kavramları daha fazla düşünme yeteneği gelişir ve başkalarıyla daha iyi empati kurabilir. Ayrıca, hayatın karmaşıklığı ve zorluklarıyla başa çıkmak için daha sofistike düşünme becerileri kazanılmaktadır. Bu dönemde etik değerlere daha fazla önem verilip, daha güçlü bir sağduyu geliştirilmektedir. (Gül ve Güneş, 2009).

Genç yetişkinlerin, bu dönemde benlik kaybı korkusu yaşadıkları ve yakın ilişkilere girerek yalıtılmışlıktan çıkmayı tercih ettikleri bilinmektedir. Aynı zamanda, diğer insanların kimlikleriyle kendi kimliklerini kaynaştırma çabası içinde oldukları, hayatlarının anlamını ve amacını belirlemek için de çaba sarf ettikleri görülmektedir (Sumbas ve Durmuş, 2018; Aydın, 2019).

Genç yetişkinlik döneminde, kişilerden genel olarak beklenen davranışlar şu şekilde sıralanmıştır (Havighurst, 1953; Akt. Onur, 2006):

1. Eş seçimi yapabilme,
2. Partnerleriyle birlikte yaşamayı öğrenebilme,
3. Bir aile kurabilme,
4. Çocuk yetiştirebilme,
5. Evin işlerini yürütebilme ve sorumluluk alabilme,
6. Bir uğraş edinme,
7. Yurttaşlık sorumluluğunu üstlenebilme,
8. Uygun bir sosyal grup içerisine katılım gösterebilme.

Bireyler, toplumun beklentilerine uyum sağlayabilmek için bilişsel ve psiko-sosyal değişiklikler yapmak zorundadır. Bu psiko-sosyal şekillenme sonucunda farklı kimlik statülerinin oluştuğu görülür. Farklı kimlik statüsündeki bireyler, toplumun beklentileriyle başa çıkma konusunda doğal olarak farklılık gösterebilirler (Gönül, 2008).

2.2 Romantik İlişkilerle İlgili Açıklamalar

İnsan sosyal bir canlı olarak, başkaları ile var olan, yakın ilişkilere ihtiyaç duyan varlıklardır. Yakın ilişkiler, bazen kişisel ilişkileri, bazen kişisel ilişkilerin getirdiği özel bir unsuru bazen de iki insanın birbirine karşı duyduğu duyguları belirtmek için kullanılan bir kavramdır. Önemli olan nokta yakın ilişkilerin tek değil, diğer kişiyi de kapsıyor olmasıdır (Rotenberg, Shewchuk ve Kimberley, 2001). Bu bağlamda romantik ilişkinin de aile, arkadaşlık ve akrabalık ilişkileri gibi yakın ilişkilerin önemli bir unsuru olduğu söylenebilir. Romantik ilişkiler bireylerin karşılıklı olarak sevgi, aşk, bağlanma, paylaşma ve ait olma ihtiyacını karşıladığı önemli bir yakın ilişki parçasıdır (Arnett, 2000; Ercan ve Eryılmaz, 2011). Romantik ilişkiler duygusal yoğunlukların ortaya çıktığı, bireyin partnerine karşı içten ve net olduğu, birbirlerini diğer türlerinden apayrı olarak yakından tanıyıp daha kişisel bilgilere eriştiği ve bu ilişki türüne bağlılık gösterdiği bir birliktelik olgusu ifade edilmektedir. Bu türdeki ilişkilerde partnerlerin birbiri arasında çekim gücü, birliktelik kurma istekleri, hoşlanma, fiziksel olarak temas içerisinde olma istekleri, aşk, partnerlerin birbirine karşı koruma ve bakım sağlama tarzında kişileri birbirleriyle yakın temasta olmalarını gerektiren durumlar oluşmaktadır. Birey, bu yakın ilişki ile ilk olarak kişilik özellikleri ardından geçmişteki deneyimlerini, bilişsel, davranışsal ve duygusal özelliklerini bu süreç içerisinde kullanmaktadır. Böylece içinde buldukları romantik ilişki aracılığıyla sevme, başkası tarafından sevilme gibi güven, duygusal,

mutluluk ve cinsel ihtiyaçlarını gidermektedir. Dolayısıyla kurulan romantik ilişkiler, bireylerin yaşam boyu mutlu hissedebilmelerine yardımcı olduğu için oldukça önemli bir etmendir (Aydoğdu,2010).

Romantik ilişkiler ve aşk, 1970’li ve 1980’li yıllarda sosyal psikoloji çalışmalarına konu olmuş kavramlardır. Romantik ilişkilerde önemli bir pekiştireç olan aşk, bireysel bir deneyim olmakla, farklı öznel anlamlara sahiptir (Yıldız, 2020). Bireylere göre romantik ilişkiler hassas, önemli, özel ve anlamlı ilişkiler olarak tanımlanırken, aynı zamanda stresli ve kaygı verici ilişkiler olarak da betimlendiği görülmektedir. Araştırmalarda bireyler için önemli olan romantik ilişkiler kolayca bitebildiği, yaşamının ilerleyen dönemleri için işe yarar bir sonuç elde etmeyeceği belirtilirken, bazı çalışmalarda ise yetişkinliğe giriş dönemlerinde yaşanan romantik ilişkilerin, sonraki yaşam dönemlerinde tecrübe üzerine ilişkilerin inşa edilmesinde ve ilişkilerin sürdürülmesinde önemli olduğu belirtilmektedir (Arnett, 2007; Collins, 2003). Collins (2003), bireylerin aşk ya da sevgi duygularını beslediği partneri ile ilk romantik ilişki başlatma ve ilişkiyi sürdürme deneyimini ergenlik döneminde ve ergenlikten yetişkinliğe geçiş döneminde, bireyin yalnız hissetmemek ve kimlik gelişimini sağlamak amacıyla başlattığını belirtmiştir.

Romantik ilişkiler, ergenlik dönemi gelişim görevlerini yerine getirme nedeniyle bireylerin yaşamlarının önemli bir parçasını oluşturmaktadır. Yakın ilişkilerin insan gelişimi için önemi üzerinde duran Erikson (1968), iki önemli dönem üzerinde durmuştur. İlk olarak temel güvene karşı güvensizlik dnemiidir. Bu dönemde ocuk dış çevreye bağımlı olduğu için bakım veren ile ilişkisi sayesinde temel güven duygusu kazanmaktadır. Oluşan yakın ilişki kalıbı çocuğun ilişkilere karşı yaklaşımının oluşmasını sağlar. Temel güven duygusu oluşan ocuk için dünya iyi bir yer olup, insanlarla ilişki kurmanın zararı yoktur. Temel güven duygusu oluşmamış

bireyler ise ilişki kurmaktan kaçınmakta, içine kapanık bir kişilik geliştirerek kimseye güvenmemektedir. İkinci önemli dönemi ise, yakınlığa karşı yalıtılmışlık dönemi ile açıklamaktadır. Aynı zamanda bu dönem genç yetişkinliğe yani 18-26 yaş aralığına denk gelmektedir. Erikson, yakın ilişkilerde bireyin fedakârlık yapması, kendisini karşısındakine adanması ve ilgi göstermesi gerektirdiğini vurgulamaktadır (Onur, 1995; Burger, 2006). Ergenlik bireylerin kimlik gelişimleri için önemli bir zaman dilimi olup, kurulan her ilişki bireyin kimlik gelişimine katkı sunmaktadır. Erikson'a göre bu dönemde kimlik gelişimini kazanan birey, daha sonraki yaşam dönemi olan genç yetişkinlikte sağlam temeller üzerinde daha sağlıklı bir gelişim sağlayabilir. Genç yetişkinlikte oluşturulan ilişkiler daha temeli sağlam ve sevgi ağırlıklı yaşanabilir. Bu dönemde gelişim görevlerini daha sağlıklı bir şekilde tamamlayan bireyin özgüveni de artmaktadır. Aksi durumda oluşturulamayan yakın ilişkiler ile sağlıksız bir gelişimin ortaya çıkmasına neden olur ve birey yalıtılmışlık yaşayarak kendi kabuğuna çekilir. (Yıldız, 2020). Bu dönemde kurulan romantik ilişkiler geleceğe ışık tutması nedeniyle geç ergenlik veya genç yetişkinlik dönemleri üzerinde etkisini incelemek oldukça önemlidir. (Küçükarslan ve Gizir, 2013).

Pistole (1989), romantik ilişkilerin bireylerin kimlik gelişimi üzerinde önemli bir etkiye sahip olduğu gibi duygusal, sosyal ve akademik gelişimlerini de önemli ölçüde etkilediğini vurgulamıştır. Sağlıklı bir romantik ilişki bireye sosyal destek sağladığı gibi kendisini geliştirmesini, sosyal uyuma sahip olmasını, bilişsel olarak gelişiminin oluşması ile benlik saygısının desteklenmesini sağlamaktadır. Yetişkin yaşamında ön hazırlık olarak sayılan dönemde bireyin kurduğu romantik ilişki, aileye yönelik etkileşimin gelişmesi, bireyin temel gereksinimi olan cinsel kimlik oluşumu ile topluma ait olma duygusunun gelişimi desteklenmektedir (Sarı, 2008). McCabe (1984) ve Rice (1990), romantik ilişkinin, bireyin ilişki içerisinde nasıl bir

role sahip olduğunu kavrama, sorumluluk alabilme, partnerine karşı empatik olma, hayat arkadaşı seçebilme ile diğer bir önemli nokta olan topluma karşı görev ve sorumluluklarını gerçekleştirme bağlamında önemli bir yere sahip olduğunu vurgulamaktadır (akt; Yıldız, 2016). Moss ve Shwebel (1983), ise kişinin yakın ilişkiler ile çeşitli kişiliğe sahip diğer bireyleri tanıyarak, partnerlerine karşı empati geliştirmeye geliştirebileceklerini, kişilerin ilişki içinde kadın ve erkek rollerinin önemini anlamayı, partnerlerin karşılıklı sosyal beklentileri ile deneyimlerini öğrenmeye olanak sağlayacağını belirtmişlerdir. Yine partnerlerin davranış kontrolü, bireysel olarak arkadaşlık kurabilme ve seçimlerini yönetebilme, bireysel olarak ahlaki tanım ve ahlaki ayrımı oluşturabilmelerini destekleyen bir süreç olduğunu vurgulamaktadırlar.

2.2.1 Romantik İlişkileri Açıklayan Kuramlar

Literatürde romantik ilişkilerin çoğunlukla Bağlanma Kuramı ve Üçgen Aşk Kuramı ile açıklandığı görülmektedir.

2.2.1.1 Bağlanma Kuramı

Başlanma kuramı, 1969 yılında Bowlby tarafından oluşturulan, kişiler için değerli görülen diğer bireyler ile arasında yoğun duygusal bağlar kurmasının özünü açıklayan kuramdır. Kurama göre bireyler bebeklikte bakımını sağlayan kişiye ve kendine karşı içsel olarak çalışan model geliştirir. Kuramcılar, bakım sağlayan ve çocuk arasındaki ilişkinin çocuğun diğer ilişkilerinde uzun vadede etkili olacağını savunmuşlardır. Bowlby, kendisine bakım veren kişiden ayrılan çocukların tepkilerini incelediğinde, bazı bebeklerin bu durumla başa çıkabildiğini ve bakım veren kişiyle tekrar buluştuğunda, sevgi ve şefkat duygularıyla tekrar karşılaşacağını bilerek daha az kaygılandığını, bazı bebeklerin ayrılma gerçekleştiğinde çok fazla ağladığını ve bazılarının ise umutsuzluğa kapılarak tepkisiz kaldıklarını ve bakım veren geri gelse

bile uzak durduklarını incelemiştir (Üngüder, 2017). Kişiler romantik ilişkide bulunmak istedikleri partnerlerini buna göre seçmektedir. Oluşan çocukluk döneminde, bireylerin tanıklık ettiği olumlu anne ve baba ilişkileri ve tutumlarıyla büyümeleri içinde olmak istediği ilişkiye yönelik partnerini de bu kriterler çevresinde arar. Romantik ilişkilerdeki bağlanma sürecinin çocukluk döneminde model alınan kişilere göre eğilim gösterdiği ortaya konmuştur (Hazan ve Shaver, 2000).

Bowlby'nin modelinde yola çıkan Ainsworth ve arkadaşları ise üç farklı bağlanma türü olduğunu ifade etmektedir. Bunlar güvenli bağlanan, kaygılı/kararsız bağlanan ve kaçınan bağlanan olmak üzere üçe ayırmaktalar. Güvenli bağlanma; diğer bireylerle yakın ilişki kurmaktan korkmayan kişileri açıklar. Kaçınan bağlanma türünde ise bireyler diğer kişilerle bağ kurmaktan kaçınır ve rahatsız olurlar. Kaygılı kararsız türünde ise diğer bireylerle bağ kurma isteği mevcuttur fakat reddedilme duygusundan dolayı kaçınırlar. Bu türler arasında güvenli bağlanma türü, romantik ilişkilerde en sağlıklı tür olarak belirlenmiştir. Daha gerçekçi ilişki, uzun süreli ve arkadaşlık, güven, saygı ve sevgiyi barındırdığı ifade edilmiştir. Diğer iki türün ise sağlıklı ilişkilerin temelinde olduğu ve çocukluk travmalarından kaynaklandıkları öne sürülmektedir (Burger 2006).

2.2.1.2 Üçgen Aşk Kuramı

Sternberg (1999), aşkın; tutku, yakınlık ve bağlılık içerdiğini ifade eder. Bir ilişkide çekiciliğin önemli olduğunu, tutku ve romantizmin olmazsa olmazlardan olduğunu vurgular. Dolayısıyla kuramda cinsellik ve özlem duyguları ön plandadır. Stenberg kuramda, tutku, yakınlık ve bağlanma arasındaki ilişkiyi aşk üçgeni ile oluşturmuştur. Stenberg'in Aşk üçgeni, çeşitli aşk bileşenlerini ortaya çıkarır;

1. Bağlanma ya da Hoşlanma (Yakınlık): Bir bireyin diğer bir bireye karşılık yakınlık hissetmesi fakat uzun süren bir bağlanma oluşturmaması olarak ifade edilir.

2. Çılgınca Aşk: İlk görüşte aşkı yansıtan türdür. Bireyin gerçekten çok kafasında tasarladığı kişiye karşı saplantı geliştirmesidir. Birey aşk unsurundan fiziksel ve zihinsel olarak kolayca uyarılabilir.
3. Boş Aşk: Bireyin bir başkasına ilgi duyması ve sevmesi fakat bağlanma ve tutkunun bulunmaması olarak ifade edilir. Uzun yıllar sürebilir fakat zamanla duygusal içerikler ve fiziksel çekim ortadan kalkar. Kültürler arası farklılık göstermekle, genelde uzun ilişkilerin başında ya da sonunda ortaya çıkabilir.
4. Romantik Aşk (Yakınlık ve Tutku): Fiziksel ve zihinsel beğenilme bulunurken bağlanma zorunluluğu aranmamaktadır. Bu tür aşklarda geleceğe yönelik devam eden birliktelik söz konusu olmayabilir.
5. Arkadaşça Aşk (Yakınlık ve Bağlanma): Bazı kişilerin romantizm tercih etmeden ilişkide arkadaşça yakınlığa sahip olmasıdır. Tutku söz konusu değildir ve tutkunun ortadan kalkması ile sadece yakınlık kalır. Romantik aşkların, arkadaşça aşka dönüşmesi olasıdır.
6. Aptalca Aşk (Tutku ve Bağlanma): Bazı kişilerin çok kısa bir süre içerisinde yakınlığı göz ardı edip evlilik gerçekleştirmesine neden olan türdür. Bu ilişkiler içerisinde tutku ön planda olup, ortadan kalkması durumunda yalnızca bağlanma kalır ve stres ortaya çıkar.
7. Mükemmel Aşk (Yakınlık, Tutku ve Bağlanma): Genel olarak insanların oluşturmak istediği aşk çeşididir fakat oluşturmak zor olduğu gibi sürdürmek daha da güçtür.
8. Aşksızlık: Zorunlu bir ilişki türü olup içerisinde aşkta bulunan üç unsuru da içermemektedir. (akt; Taştan ve Atak, 2012).

2.3 Şiddet ve Saldırganlık

Dilimize Arapça' dan aktarılan şiddet sözcüğü; sert, sertlik, kaba kuvvet ve katı davranış olarak kullanılmaktadır (Ünsal, 1996). Etimolojisi incelendiğinde, Latince

violentia, sert, güç ve acımasız kişilik anlamlarını çağrıştırmaktadır. Violare fiili ile kullanıldığında ise, değer ve kural bilmezlik ile şiddet eylemi sergileme anlamlarına gelmektedir. Genel anlamına bakıldığında güç kelimesini çağrıştırdığı görülmektedir. Kavram temelde bir kişiye, rızası olmadan uygulanan baskı ve güç ile bir şey yapma veya yaptırma anlamlarına gelmektedir (Şahin, 2003). Türk Dil Kurumu ise kavramı aynı görüşte olmayan kişilere, kaba davranış, kuvvet uygulama ve güç olarak açıklamaktadır (TDK, 2023).

Şiddet, yalnızca başka bir bireye uygulanan fiziksel güç olarak tanımlanmamaktadır. Fiziksel güç gibi birey üzerinde psikolojik üstünlük kurmada şiddet türü olarak görülmektedir. Şiddetin davranışının nedenleri araştırılması neticesinde tek bir neden olmadığı, birbiriyle ilişkili birçok nedenden kaynaklanmaktadır. Michaud (1986), şiddeti, bireye uygulanan baskı ile güçten ortaya çıkan, kişinin rızası dışında yapılan ve yaptırılan davranış şeklinde ifade etmiştir. Genelde şiddet davranışına maruz kalan bireyin boyun eğici, karşı koyamadığı bir durum bulunmaktadır. Ayrıca şiddet fiziksel olarak maruz bırakma boyutu olmayıp, bireylerin karşılıklı olacak şekilde diğer bireyin ahlaki veya bedensel bütünlüğüne, kültürel değerlerine ve düşüncelerine, kasıtlı olarak zarar vermesi şiddetin varlığını göstermektedir. Şiddetin dışavurumsal tarafı ve araçsal tarafı olduğu bilinmektedir. Dışavurumsal tarafı, şiddet davranışının bir amaç olduğu, araçsal tarafı ise kişinin hedefe ulaşmak için bir diğerinin zarar görmesini sağlamak şekliyle açıklanmaktadır (akt; Ünsal, 1996).

Saldırganlık ise daha çok saldırma ve çatışma eğilimi ile ortaya çıkmaktadır. Kelime kökeninin Latineden, doğru adım anlamından geldiği bilinmektedir (Şahin, 2003). Ruh bilimi terimlerinde ise kişinin düşünce, davranış ve yargılarını diğer bireyin direnç göstermesine rağmen içselleştirmeye çalışması olarak

tanımlanmaktadır. Öte yandan terimin yer aldığı kaynaklarda, engellemenin getirisi olarak yer alırken, kuramcılardan Adler'e göre egemenliğin istenme tarzı, Freud'a göre ise ölüm içgüdüsünden ortaya çıkan ve bilince yansıtılan davranışlar olarak tanımlanmaktadır. Bu tanımların yanı sıra bireyin, karşılaştığı engel durumunda, neden olan olguya duyduğu kızgınlıkla zarar vermeyi istemesi doğrultusunda sergilediği davranışlar olarak ifade edildiği bilinmektedir. (Ok ve Toker, 2016).

2.3.1 Şiddetin Sonuçları

Şiddet davranışı sonucunda iki türlü durum ortaya çıkmaktadır. Psikolojik ve de fiziksel sonuçlar. Bunların yanında daha ileri boyuta giden durumlarda ise intihar ve cinayet gibi durumlar ortaya çıkmaktadır (Fishback, Herbet, 1997). Yapılan araştırmalar incelendiğinde ise şiddet davranışına, benlik saygısının azalması, depresyon, kaygı bozuklukları, uykusuzluk, suçluluk duygusu, korku, şok, kendine zarar verme, rahatsızlıklar, intihar düşünceleri, kilo problemleri, yeme bozuklukları gibi problemlerin ortaya çıktığı ortaya konmuştur. Bunun yanında araştırmada da yer verilen sağlık sorunları, cinsel yoldan bulaşan hastalıklar, AIDS, HIV gibi hastalıklarda ortaya çıkmaktadır. Psikolojik açıdan ise problem çözememe ve odaklanma problemleri ortaya çıkmaktadır (Shorey ve diğ., 2008). Ayrıca kişilerin yaşam kalitelerinin zedelendiği gibi kurban gibi uygulayan tarafta belli açılardan zarar görmektedir. Bağımlılık problemleri, alkol ve hap kullanımı, depresyon ve anksiyete gibi durumlar ortaya çıkmaktadır (Magdol ve diğ., 1997 akt. Yıldız, 2016). Cinsiyet farklılığı ile ilgili çalışmalara bakıldığında özellikle genç kızların yoğun fiziksel acı karşısında daha fazla depresyona girdikleri görülmüştür. Yine kadınların maruz kaldıkları şiddet karşısında psikoloji ve fiziksel olarak daha fazla etkilendikleri gözlemlenmiştir. Özellikle ergen kız örneklemiyle yapılan araştırmalarda madde ve alkol kullanımı, intihar düşünceleri ve kilo problemlerine daha fazla rastlanmıştır.

Erkeklerde daha çok benlik saygısında düşme, intihar düşüncelerinin varlığı ve fiziksel algılama da bozukluk görülmektedir. Üniversite örnekleminde incelendiğinde ise özellikle kızlarda ortaya çıkan tekrarlanan ve istenmeyen hamilelikler, düşük akademik ortalama ve fiziksel yaralanmalar gibi durumlar ile karşılaşmaktadır (Coffey ve diğ., 1996).

2.3.2 Şiddet Davranışını Açıklayan Kuramlar

2.3.2.1 Sosyal Öğrenme Kuramı

Bu kuram Albert Bandura tarafından 1960'lı yıllarda ortaya koyulan, insan davranışlarının altında bilişsel bir sürecin yer aldığı farkına varılmasıyla oluşturulmuştur. Kuram aslında davranışın tek başına olmadığını, bilişsel süreci ve çevresel faktörleri de içerdiğini belirtir. Yani bu üç yapının birbirleri ile iç içe olduğunu ve birbirlerini etkilediği ifade edilir. Bandura' ya göre öğrenme sosyal alanda gerçekleşir. Özellikle çocukluk yaşlarındaki öğretiler, diğer bireylerin davranışlarının incelenmesi ile oluşur. Buna gözlem yoluyla öğrenme adını verir. Ayrıca bu kurama göre ortaya konulan davranış, davranışın neticesiyle ilişkilendirilir. Yani ödül davranışlarının tekrarlanmasını, ceza davranışlarının da son bulması beklenir. Bu da koşullanma şekilleri ile doğrudan bağlantılıdır. Kurama göre kişi aktif ve etkileşimlidir. Kişi çevre ile alışveriş içerisinde. Süreçte algısını aktif tutarak, anlamlandırma ve değerlendirme süreci ile davranışı belirler. Kısaca bu kuram birey ile çevreyi kapsayan ilişkiyi açıklar. Bandura'nın, araştırma ve gözlem verilerine dayanarak geliştirilmiş olan bu kuram, romantik ilişkilerde yaşanan şiddetin kaynağını çocukluk döneminde alınan modelleme davranışıyla oluştuğu varsayımına dayanır (Yeşilyaprak, 2022).

Şiddetin nesilden nesile aktarıldığı kanısına dayanılan bu kuram, davranışların model alınan kişi ve kişilerin sergiledikleri davranışları izleyip gözlemleyip, daha

sonra da taklit etmesi yoluyla ortaya çıktığının, özellikle ailenin çocuklara cinsiyet yönüyle de rol model olduğundan, şiddet davranışlarını öğrenmede önemli bir nokta olduğuna yer vermektedir. Bu kuramda şiddet, aileyi gözlemleyip, taklidi oluşturularak ortaya çıktığını açıklamaktadır. Bireyin aile içerisindeki şiddete tanıklık etmesi ya da maruz bırakılması ile, hayatının ilerleyen kısımlarında sorunla baş etme yöntemi olarak şiddete başvurması, kişi için en doğru çözüm olarak benimsenebilir (Shorey ve diğ., 2008) Kişinin şiddet davranışını sergilediğinde ortaya çıkan yetkinlik ile güç hissinin oluşması ya da içerisinde bulunduğu gerilim durumunun azaldığını hissetmesi, şiddet türünü tekrarlamada pekiştirme rolü oynamaktadır (Brewster, 2002; Margolin, John & Gliberman, 1988 akt. Yıldız, 2016). Bu durumda aile içerisinde şiddet davranışıyla tanışmış ve karşılaşmış kişilerin ergenlik döneminde yaşadığı romantik ilişkilerde, şiddet uygulayıcısı olma da büyük risk oluşturdukları görülür (Kılınçer, 2012). Jackson (1999), tarafından yapılan araştırmada yetişkinliğe oranla, aile içerisindeki karşılaşılan şiddetin hatırlanması ve taze tutulması, ergenlik döneminde içerisinde bulunan romantik ilişki de şiddeti gerçekleştirmede, yetişkinliğe oranla daha fazla ortaya çıkmasında etkili olduğu görülmüştür. Özellikle erkeklerin, rol model annenin şiddete maruz kaldığına yönelik tanıklığı ile şiddete yönelik eğilimlerini etkilemede önemli bir yere sahip olduğu, aynı durumda kız çocukları, iki ebeveyninin davranışından etkilenirken, erkekler babalarının uyguladığı şiddet davranışından kızlara oranla daha çok etkilendiğini ifade etmiştir. Yine aynı araştırmada medya ile kültürel unsurların şiddet tutumlarını etkilediği, özellikle çocuklukta istismar kavramıyla karşılaşmış bireylerde şiddet ve cinsellik temelli ilişkilere yatkınlığını arttırdığına ve bireylerin duygu ve düşüncelerini ifadesine yönelik yolları bulma, kabul edilme ve ilgi gösterme gibi ihtiyaçlarda sorun yaşayan

kişilerin, medyada ve televizyonda rastladıkları şiddet ve cinsel mesajlar ile kendi özel ilişkilerini oluşturduklarını ifade etmiştir.

Sosyal öğrenme kuramına göre, şiddet sonucunda hedefe ulaşılması ya da sergilenen davranışın desteklenmesi durumunda, davranışın artmasına ve sürekliliğine neden olmaktadır. Bu doğrultuda şiddet davranışını sergileyen birey, bir sonraki davranışta da istedik bir sonuca ulaşacağı düşüncesine inanıyorsa, güç sahibi olduğunu, hakimiyet kurabildiğini ve kontrol edebildiğini düşünüyorsa, gelecekte de şiddet sergileme eğilimi artabilmektedir. Romantik ilişkideki bireyler arasındaki şiddet davranışının yaygınlığı, kişinin model aldığı kişinin partnerine sergilediği davranışa tanıklık etme, arkadaş ve aile çevresi tarafından desteklenmesi, olumlu sonuca ulaşmada daha pratik olarak görülmesi gibi etkenlerden etkilenmektedir (Sellers, Cochan & Branch, 2005 akt. Yıldız, 2016). Sosyal öğrenme modeli romantik ilişkilerde gözlemlenen şiddet davranışını açıklamada, şiddetin farklı bileşenlerden oluşması nedeniyle kısıtlı kalmaktadır (Shorey ve diğ., 2008).

2.3.2.2 Ekolojik Kuram

Urie Bronfenbrenner'in (1979), insan gelişiminin birbiri içinde yer alan bir sistem içerisinde, merkezinde bireyin yer aldığı çevre içerisinde gerçekleştiğini ifade eder. Bu birbiri içerisinde yer alan sistemler; mikrosistem, makro sistem, mezosistem ve kronosistem sistem olarak adlandırılmıştır. Mikrosistem, çocuğun yakın etkileşimde bulunduğu kişi ve grupları kapsayan, aile, okul ve arkadaşlardan oluşan sistemdir. Bu sistem olumlu sonuçlar oluşturabildiği gibi olumsuz olarak da etkileyebilir. İçinde bulunduğu arkadaş grubuyla gönüllü yardım çalışmalarına katılabildiği gibi problem davranışta sergileyebilir. Kabul görme, statü ve popülerlik gibi sosyal ödüllere sahip olmak için olumsuz cinsel deneyimler, madde kullanımı ve şiddete başvurma gibi problemlerin görülmesi olasıdır. Ekzosistem, doğrudan temas

edilmediği fakat mikrosistemdeki gruplar aracılığıyla çocuğun etkide kaldığı sistemdir. Ailenin içi çocuğu doğrudan etkilemese de için maddi özellikleri, ailenin ayırdığı vakit ya da gittiği okulu etkilemektedir. Makrosistem ise Bronfenbrenner ve Ceci (1994) tarafından, bireyin içinde yaşadığı toplum ve kùltürün; inanç ve değerleri, yaşam stilleri ve ekonomik durum gibi özelliklerin oluşturduğunu ifade ederler. Kronosistem ise zamanın getirmiş olduğu değişimin birey üzerindeki etkilerini kapsar. Önemli olaylar sistemleri etkilemektedir (Aksel, 2009; Bakır, 2019).

2.3.2.3 I-3 Kùp Modeli

Romantik ilişkiler içerisinde ortaya çıkan diğer bir teori ise Finkel ve Eckhardt tarafından oluşturulan I-3 yanı I kùp modelidir. Model partnerlerin birbirine uyguladıkları şiddet davranışının ortaya çıkmasına neden olan durumlar üzerinde durmuştur. Modele gùre ilişkilerde ortaya çıkan partner şiddeti üç aşamadan meydana gelmektedir. Bunlar kışkırtma, harekete geçirme ile engelleme aşamalarıdır. Bu aşamalar şiddetin ortaya çıkmasında birbirleri ile etkileşim halindedir. Kışkırtma, şiddete maruz bırakan kişinin sosyal dinamiği içerisinde saldırganlık dùrtüsünün tetiklenmesidir. Saldırganlık dùrtüsü, partnerin kışkandırma amacıyla kontrol ya da duygusal istismar uygulamasıyla veya şiddetle beraber kötü sözlerin söylenmesi ile de tetiklenebilmektedir. Harekete geçirmede ise bireyi kışkırtıcı bir faktùre maruz bırakmanın ardından, kendisini saldırganlığa hazırlayan durumlar olarak ifade edilmektedir. Kişiyi harekete geçiren dùrt unsur bulunmaktadır. Bu unsurlar sırasıyla:

1. Bireyi saldırganlığa yùnelten kùltürel veya evrimsel unsurlar,
2. Narsisim, dùřmanlık ve testosteron unsurları,
3. Partnerlerin birbiri ile olan ilişkisine dayanan unsurlar,
4. Medya yoluyla veya fiziksel olarak şiddete maruz bırakılan durumlar bireyi saldırganlığa yùnlendiren duygusal, fizyolojik ve bilişsel unsurlardır.

Bireyin saldırganlığa yönlendiren harekete geçirici faktörler arasında şiddeti normalleştiren sosyal normlar, bireyler arasındaki güç dengesizliği ve hatta yüksek hava sıcaklığı bile sayılmaktadır. Son olarak engellemede ise bireyde ortaya çıkan saldırgan davranışları ortaya çıkarmamasını sağlayan faktörlerdir. Bu faktörler; şiddeti ortaya çıkarabilecek alkol ya da uyuşturucu madde kullanımına dair öyküsünün bulunmaması, aile ortamının getirdiği sevgi ve saygı ortamında bulunma ve empati sergileyebilmedir. Şiddeti arttıran diğer bir faktör olarak zayıf inhibisyonda belirtilmektedir (Yılmaz, 2020).

2.3.3 Romantik İlişkilerde Şiddet

Romantik ilişkilerde bireyler mutlu olacakları ve ideal birliktelik yaşama beklentisi ile ilişkiye başlamaktadır. Bu beklentiler her zaman için gerçekleşmesi mümkün olmamakla beraber bireylerin ilişki de yaşadıkları olumlu duygular kadar karşılaşılan sorunlar ile hayal kırıklığı, mutsuzluk, öfke gibi duygular da yaşanmakta olup, kimi zaman şiddet davranışlarına dönüşebilmektedir (Tosun, 2015). Dönüşen bu davranışlara karşı önlem alınmadığı ve birey tarafından fark edilmemesi durumunda, şiddeti uygulayan ve maruz kalan kişiler tarafından normalleştirilmekle beraber içselleştirilerek bir sorun çözme yöntemi olarak kullanıldığı görülmektedir (Uyanık, 2022).

Wolfe ve arkadaşları (2001) romantik ilişkiler ile bireyin ruhsal iyiliği ile genel gelişim sürecinin desteklendiği gibi içerisinde bulunan saldırgan ve şiddet içerikli davranışlar sonucunda zedeleyici bir yönü olduğunu da ifade etmektedir. İlişki içerisinde kontrol ve güç kazanma isteği yalnızca saldırganlık ile ortaya çıkmadığı gibi bireylerin karşılaştıkları sorunlar karşısında, istismar ve şiddet gibi yollara başvurdukları yapılan araştırmalar sonucunda ortaya konulmuştur (Küçükhelvacı, 2012). Araştırmalarda bireylerin evliliklerinde ortaya çıkan şiddetin, ergenlik

döneminde deneyimlenen olumsuz ilişkilerden kaynaklandığı görülmektedir. Dolayısıyla yaşanan olumsuz deneyimin bireyin ileriki yaşam dönemini de negatif yönde etkileyerek davranışın tekrarını desteklediği görülmektedir. (Küçükarslan, 2011).

Romantik ilişki içerisinde ortaya çıkan şiddetin kişilerarası şiddetin bir türü olup, bireylerin ilişkide içerisinde birbirlerine fiziksel, duygusal veya sözel, olarak şiddet uygulamaları, aynı zamanda sosyal olarak kısıtlama göstermeleri anlamına da gelmektedir. Romantik ilişki içinde ortaya çıkan şiddet olgusu, cinsel saldırı, negatif duygusal ve fiziksel davranış olarak da tanımlanmaktadır (Mikler, Goebert, Nishimura, Cactano, 2006; akt. Yıldız, 2016). Amerika Hastalık Önleme ve Koruma merkezi ise şiddeti yakın ilişkiler içerisinde ortaya çıkan cinsel saldırı, negatif sözel, duygusal ve fiziksel, davranışlar olarak tanımlanmaktadır. Maruz bırakılan bu olumsuz davranışlar, zorlayıcı ve olumsuz duygular içermektedir (Cofone, 2011).

Romantik ilişkilerde ortaya çıkan şiddet; tehdit, dövme, tecavüz, duygusal istismar olarak görülebilmektedir. Romantik ilişkilerde yaşanan şiddet durumları aslında diğer yakın ilişki türlerinde görülen şiddet olayları gibi müdahalesi kolay olmayıp, bireyler arasında diğer kişilere ve dış dünyaya yansıtılmamaktadır. Daha çok genç bireylerin arasında özellikle üniversite öğrencilerinde rastlanılmaktadır (Flowers, 2009 akt. Hatipoğlu, 2010). Doğan (2007), üniversiteye giden öğrencilerin, psikolojik danışma merkezlerine başvurmada en çok romantik ilişkilerinde yaşadıkları zorluklardan kaynaklandığını belirtmektedir.

2.3.4 Romantik İlişkilerde Şiddet Türleri

Yakın ilişki ilişkilerin bir türü olan romantik ilişki içerisinde şiddet olgusu her zaman fiziksel olmayıp, sözel, duygusal, cinsel, psikolojik ve ekonomik yönden de karşılaşılmaktadır (Yumuşak, 2013). Halpern, Oslak ve arkadaşlarının (2001) yapmış

oldukları araştırmada ilişki içerisinde çoğunlukla rastlanan şiddet türünün küfretme davranışıyla sözel olduğu ifade edilmiştir. Hemen ardından fiziksel şiddet gelmektedir. şiddetinin romantik ilişki içerisindeki 5 çeşit kategoriye ayrıldığı fakat bu kategorilerin i içe davranışlar olduğu gözlemlenmiştir (Solmuş, 2010; şener, 2011). Solmuş 'un (2010) belirttiği bu kategoriler;

2.3.4.1 Fiziksel şiddet

Partnerlerin birbirini korkutma amacıyla, uygulamış olduğu kaba g ve kuvvet içeren davranışlardır, Kişinin beden bütünlüğünde olumsuz değişlik oluşmasına neden olmaktadır. Bu davranışlar, başlarda küçük ve masum eylemler ile ortaya çıktığı görülmektedir. Bu eylemlerin sıklıkla tekrarlanması eylemin düzeyini artmaktadır. Fark edilmeyen yerlerde sergilenmeye devam eder. Bu davranışlar; bükme, itme, tokat, tekme, kolundan çekme ve tehlikeli aletlerle yaralama maruz kalan kişiyi tedavi olmak durumunda bırakabilmektedir.

2.3.4.2 Psikolojik ile Duygusal şiddet

Partnerlerin, zorlayıcı davranış, cezalandırma, psiko-sosyal gelişimini engelleme, aşağılamak ve küçük düşürme davranışları ile sergilediği şiddet türüdür. Araştırmalarda genellikle fiziksel şiddetin beraberinde ortaya çıktığı gözlemlenmiştir. Kişiler tarafından normalleştirilerek tehlikeli durumların oluşmasına neden olmaktadır. Genelde partnerlerin birbirlerinin kültürel değerleri, gelenek, örf ve adetleriyle alay etme ya da duygusal ihtiyaçlardan yoksun bırakma şekliyle görülmektedir.

2.3.4.3 Sözel şiddet

Sözel yoldan uygulanan bu şiddet türünün altında ceza verme, kontrol altında tutma isteği yatmaktadır. Özellikle fiziksel şiddet öncesinde ortaya çıkmaktadır.

Bireyin sessiz kalması durumunda fiziksel şiddetin ortaya çıktığı görülmektedir. Bazı kaynaklar aynı zamanda psikolojik ve duygusal şiddet içerisinde yer vermektedir.

2.3.4.4 Cinsel Şiddet-Saldırı

Diğer şiddet davranışları gibi temelinde korkutma, üstünlük kurma gibi istekler yer almaktadır. Bir ya da birçok kişinin uygulamasıyla oluşan bu şiddet türünde temas bulunduğu gibi bulunmayabilir. Bireye rızası dışında uygulanan bir eylem olup, neticesinde istenmeyen hamilelik, cinsel yolla bulaşan hastalıklar gibi olumsuz durumlar çıkmaktadır.

2.3.4.5 Ekonomik Şiddet

Partnerlerin birbirini ekonomik olarak kısıtladığı, engellediği ya da ekonomik kaynaklarına zarar verdiği ilişki türüdür. Bu şiddet türünde amaç partneri ekonomik olarak bağımlı hale getirerek üstünlük oluşturmaktır. Yapılan araştırmalar daha çok kadınların ekonomik şiddet mağduru olduğunu göstermektedir.

2.4 Siber Şiddet

Siber kavramı köken olarak İngilizce olup interneti de içeren bilgisayar ve bilgisayar ile bağlantılı olan anlamına gelmektedir. Siber alan; dijital teknoloji, internet ve sosyal medya gibi araç ve uygulamalar her geçen gün arttığı bilinmektedir. 2019 yılında elde edilen verilere göre dünyanın yaklaşık olarak %45'i aktif bir şekilde sosyal medya kullanmaktadır. Bir önceki yıl ile karşılaştırıldığında aradaki farkın %9,1 ile internet kullanımı, %9 oranı ile de sosyal medyayı aktif kullanan kişilerin oranının arttığı görülmüştür. Türkiye de ise durum %9,3 ile internet kullanımının, %2 ile de sosyal medyayı aktif kullanan kişilerin oranının arttığı görülmüştür. Genel veriler Türkiye'de %72 oranında internet, %63 oranında ise aktif şekilde sosyal medya uygulamasına ait kullanıcı bulunduğunu göstermektedir. Ortaya çıkan yeni iletişim araçları, zaman- mekân kavramını daha geniş hale getirerek çift yönlü ve eş zamanlı

etkileşimi mümkün kılarak, bireylerin duygu ile düşüncelerini rahatlıkla sergilediği ortam, görsel ve yazılı belge ve ses gibi içerikleri paylaştıkları alan sağlamıştır. Potansiyel her araç gibi sosyal medya araçları da kötüye kullanımı mümkün kıldığı görülmektedir (İpek, 2020).

Gelişen ve hala gelişmekte olan teknolojinin insan yaşamında yer almasıyla beraber ilişkiler de farklı boyutlarda şekillenmiştir. İnsanların iletişim aracı olarak sadece telefon ve mesajlarla kalmayıp, sosyal medya kullanımıyla birlikte daha geniş ağlara sahip olması birçok tehlikeyi de beraberinde getirmektedir. İnterneti kapsayan araç ve uygulamalar üzerinden ortaya çıkan şiddet içerikli davranış ve saldırılar kısaca siber saldırılar ortaya çıkmaktadır. İnternet ortamının yarattığı çeşitli algılardan dolayı, şiddet ve saldırganlık boyutlarının değiştiği gözlemlenmektedir. Kişilerin, kontrol edebilme davranışının azaldığı, belirsiz kimlik ve psikolojik baskıya açık bir konum olması, şiddet oluşumunu desteklediği görülmüştür (Bakır, 2019). Kişilerin kimliklerini gizleyebilmeleri, yanlış kimlik göstermeleri ya da bir başkasının kimliğini kullanabilmesi çeşitli riskli ortamların oluşumunu da ortaya çıkarabilmektedir (İğdeli, 2018).

Siber şiddet davranışı kişilerde psikolojik, sosyal ve duygusal olarak ciddi boyutlarda zararlar vermektedir. Bu sebeple suçların ceza kapsamında incelenmesi ve değerlendirilmesi de oldukça önemlidir (Kurt, 2005). Yurtdışındaki çalışmalarda siber şiddete uğrayan kişilerin genellikle yaşadıkları durumun bir zorbalık çeşidi olduğunu kabul edemeyip, durumun ciddiyetini azaltarak, önemsemeyebildikleri görülmüştür. Bunun için öğrenciler, eğitimciler, ebeveynler ve okul psikologları için siber alandaki mağduriyet ve zorbalıkla ilgili bilgilere ve müdahale stratejilerine erişebilmeleri için çeşitli siteler bulunmaktadır. (Campfield, 2008).

2.4.1 Romantik İlişkilerde Siber Şiddet

Teknolojilerdeki gelişmelerin sosyalliğe ve arkadaşlık ilişkilerine olumlu katkıları olduğu gibi siber partner şiddetine karşıda savunmasız kılmaktadır. Bireylerin partner şiddeti deneyimleme ve sergileme yollarını genişleterek alan yazına “cyber dating abuse” yani “partner siber şiddeti” kavramını kazandırmıştır. Dijital partner şiddeti içerisinde en sık görülen davranışın sosyal medyada bulunan hesapların izinsiz ve habersiz bir şekilde kullanılması olduğu görülmüştür (Zweig, 2014). Partnerini herhangi bir sosyal medya üzerinden kontrol etme, konumunu, rehberini, mesajlarını ve e-postalarını takip etme, partnerlerin birbirini utandırmak ve küçük düşürme amacıyla fotoğraf ve video paylaşımında bulunması ya da partnerinin başka kişilerle etkileşimini takip etme; mesaj ve sosyal medya hesabını takip etme gibi, yine partnerini kontrol etmek için sürekli mesaj göndermekte partner siber şiddetini ortaya koyan örneklerdir (Baker ve diğr., 2016; Flach ve Deslandes, 2017; Stonard ve diğr., 2017). Partnerler arasında ortaya çıkan bu durumların kıskançlık duygusu ile bağlantısı olduğu görülmüştür (Alikılıç, Alikılıç ve Özer, 2019).

Gençer ve arkadaşları (2018), çalışmalarında özellikle günümüzde kullanılan Instagram, Facebook ve Twitter gibi uygulamaların, geçmiş ilişkilere ulaşma olanağı sağlaması ve alternatif ilişkilerin ortaya çıkmasına uygun ortam sağlaması nedeniyle partner siber şiddeti ve kıskançlık tetikleyicisi olarak değerlendirildiğini ifade etmişlerdir. Yine partnerlerin bu doğrultuda sahte sosyal medya hesabı oluşturarak birbirini gözetlediği, karşı cinsten birinin arkadaş olarak eklenmesini, kişilerin birbirlerinin profillerini sık bir şekilde kontrol ederek güvensiz ve kontrol odaklı davranışlar sergilediği görülmektedir. Yine Aydın ve Uzun'un (2021), çalışmalarında romantik ilişki içerisindeki partnerlerin sosyal medya kıskançlığı yaşayarak partnerlerinin; sosyal medya şifrelerini öğrenmeye çalışmaları, nerelerde bulunduğunu

kontrol etme, arkadaş listelerini inceleme, çevrimiçi bulunduğu saatleri kontrol etme, partnerinin beğenme etkileşiminde bulunduğu hesapları inceleme, bazı fotoğrafları sildirme ve sahte bir profil oluşturmak gibi karmaşık davranışlar geliştirdiğini ifade etmekte.

Zweig (2014), romantik ilişkilerdeki şiddet türlerinin çoğunlukla siber şiddetle beraber yaşandığını ifade etmiştir. Bununla beraber siber partner şiddetinin bazı durumlar ile ilişkili olduğunu belirtmiştir. Özellikle kadın olma durumu, çeşitli suçlarda bulunma, depresif olma, yüksek öfke ve düşmanlık duygularına sahip olma cinsel içerikli davranışlar sergileme gibi durumların siber partner şiddeti ile yakından ilişkili olduğunu belirtmiştir. Polat (2017), şiddetin çok faktörlü ve çok yönlü davranış dizisi olması üzerinde durup, her gün artan çeşitli şiddet türlerine yönelik önlem alınması üzerine dikkat çekmektedir.

2.4.2 Siber Şiddet ile İlgili Yapılan Çalışmalar

2.4.2.1 Siber Şiddet ile İlgili Yapılan Yurtiçi Çalışmaları

Bakır (2019) tarafından yürütülen çalışmada ise siber flört istismarının farklı değişkenler ile ilişkisini incelenmiştir. Araştırma 458 katılımcı ile yürütülmüştür. Çalışmada veri toplanmasında yine Bakır ve Kalkan (2019) tarafından uyarlaması yapılan siber flört şiddetine yönelik ölçek ve diğer değişkenlere yönelik farklı ölçekler kullanılmıştır. Araştırma bulgularına göre siber ortamda ortaya çıkan şiddet türü ile beden imgesi düzeyleri arasında pozitif yönde ilişki elde edilmiştir. Ayrıca siber flört şiddeti uygulama ve maruz kalma boyutlarının cinsiyet değişkeni, romantik ilişki durumu ve internette geçirilen vakitte göre farklılık gösterdiği bulguları elde edilmiştir.

İpek (2020) ise araştırmasında dijital/siber flört şiddetini suskunluk sarmalı bağlamında incelemiştir. Çalışmada aynı zamanda Tren Testinin dijital flört şiddetine göre uyarlamasını uygulamıştır. Araştırmaya 180 İspanyol ve 180 Türk, 18- 25 yaş

aralığındaki İletişim Fakültesi öğrencileri katılım sağlamıştır. Elde edilen bulgulara göre hem İspanyol katılımcılar hem de Türk katılımcıların çoğu ilişki içinde dijital flört şiddetini kabul edilemez olarak görmekteler. İspanyol öğrenciler, dijital flört şiddetini içeren durumlar için tutumları ne olursa olsun zıt düşünceler karşısında konuşma eğilimi gösterdikleri, Türk öğrencilerin ise çoğunluğunun sessiz kaldığı tespit edilmiştir.

Yılmaz (2020) tarafından oluşturulan araştırmada üniversite öğrencilerinin partner siber şiddetinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Araştırma evli, sevgili, nişanlı ve flört türlerinde romantik ilişkiye sahip 1.,2.,3.,4.,5. Ve 6. Sınıf tıp fakültesi öğrencilerine uygulanan ölçekler ile yürütülmüştür. Çalışmada üniversite öğrencilerine yönelik partner siber şiddetinin değerlendirildiği anket ile Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği uygulanmıştır. Araştırmada üniversite öğrencilerinin partner siber şiddetine yönelik algılarına, internet kullanım amaçlarına, mağduriyet gibi şiddet sergileyen kişinin özellikleri incelenmiştir. Araştırma bulgularına göre katılımcıların %88,6'sı interneti iletişim kurma amacı ile kullandığı, %93,7'sinin en az bir sosyal medya hesabına sahip olduğu ve gün içerisinde ortalama 15,2 kez hesaplarını kullandığı bilgilerine erişilmiştir. Bireylerin %23,5'i en az bir kez partneri tarafından siber şiddete maruz kaldığı ve sıklıkla hakaret içeren mesajlara maruz kaldığı bulguları elde edilmiştir. Aynı zamanda çalışmaya katılan bireylerin sosyal medya kullanım sıklığı, partner sayısının çokluğu, herhangi bir partner siber şiddeti ile karşılaşma durumlarının siber şiddete maruz kalma durumları ile doğru orantılı olduğu görülmüştür. Yine çalışmadaki mağdurların %39,9'nun partner siber şiddeti sonrası akademik başarılarının olumsuz etkilendiği bulguları elde edilmiştir.

Bacıoğlu'nun (2022), yürüttüğü çalışmada ise genç yetişkinlerde siber flört şiddeti kategorilerini yordayan risk faktörlerini incelemiştir. Çalışmaya 18-25 yaş

aralığındaki 311 kadın ve 159 erkek, toplam 470 katılımcı yer almıştır. Araştırmada Siber Flört Şiddeti Ölçeği, Akıllı Telefon Bağımlılığı Ölçeği Kısa Formu, Sosyal Medya Kullanımı Ölçeği ve Problemlı İnternet Kullanımı Ölçeği uygulanmıştır. Elde edilen bulgulara göre flörtle mesajlaşma sıklığı, flörtle sosyal ağlar aracılığıyla mesajlaşma sıklığı, sosyal medyada herkese açık resim ve video paylaşma sıklığı, sosyal medya kullanımında süreklilik ve problemlı internet kullanımında çevrimiçi sosyal etkileşim tercihi, siber flört şiddetinde partnerini kötüye kullanma veya mağduriyet olasılığını artıran ya da azaltan risk faktörleri olduğu elde edilmiştir.

Ezer (2022) tarafından yapılan araştırmada ebeveynleşme ve siber flört arasındaki ilişki, yakın ilişkilerde bazı bağlanma türleri ile hem doğrudan hem de dolaylı olarak rolü incelenmiştir. Araştırmaya 18- 29 yaş aralığındaki 1500 üniversite öğrencisi katılım sağlamıştır. Çalışmada Siber Flört İstismarı Ölçeği, Ebeveynleştirilmiş Çocuk Ölçeği ve Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri-II kullanılmıştır. Elde edilen bulgulara göre bireyde ebeveynleşme durumu arttıkça kaygılı bağlanma ve siber flört istismarı artmakta ve kaçınmacı bağlanma türü azalmaktadır.

Yeter (2022) tarafından yürütölen araştırmada siber flört şiddetinin alt boyutları ile çelişik duygu içeren cinsiyet inançlar ve flört şiddeti tutumlarının arasındaki ilişki incelenmiştir. Araştırmaya 18-30 yaş aralığında olan ve romantik ilişki deneyimine sahip 505 genç birey katılım göstermiştir. Çalışmada kişisel bilgi formu, Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik Ölçeği, Siber Flört İstismarı Ölçeği, Yakın İlişkilerde Şiddete Yönelik Tutumlar Ölçeği kullanılmıştır. Elde edilen bulgulara göre siber flört şiddetinin alt boyutları ve çelişik duygulu inançlar ile flört şiddeti tutumları arasında pozitif yönde ilişki bulunmuştur. Aynı zamanda çalışmada yer alan değişkenler arasında da anlamlı farklılıklar elde edilmiştir.

Kaplan (2022) tarafından oluşturulan araştırmada ise dijital flört şiddeti, cinsiyet algısı ve internet bağımlılığı arasındaki ilişki incelenmiştir. Araştırmaya romantik ilişki deneyimine sahip, 18-29 yaş aralığındaki 476 genç katılım sağlamıştır. Elde edilen bulgulara göre dijital şiddet uygulama ve maruz kalma arasında ilişki tespit edilmiştir. Aynı zamanda dijital şiddet uygulama ile cinsiyet algısı ve internet bağımlılığı değişkenleri arasında da anlamlı ilişki bulunmuştur.

İnce (2022) tarafından yrtlen araştırmada yine dijital flört şiddeti, uyum bozucu şemalar ve olumlu-olumsuz duygu düzenleme güçlüğü değişkenleri arasındaki ilişki incelenmiştir. Araştırmaya son bir yıl içerisinde romantik ilişki deneyimine sahip 298 birey katılım sağlamıştır. Çalışmada veri toplama aracı olarak Siber Flört İstismarı leği, Duygu Düzenleme Güçlüğü leği-Kısa Form, Young şema leği-Kısa Form ve demografik bilgi formu kullanılmıştır. Bulgulara göre erken dönemdeki uyum bozucu şema değişkeni ile dijital flört şiddeti arasından anlamlı ilişki bulunmazken, diğer değişkenler ile pozitif yönde anlamlı ilişkiler tespit edilmiştir.

Paşaalioğlu (2022) ise siber flört şiddeti ile bağlanma türleri ve toplumsal cinsiyet rolleri arasındaki yordama ilişkisini incelemiştir. Araştırmaya 503 kişi katılım göstermiştir. Çalışmada veri toplamak için Toplumsal Cinsiyet Rollerini Tutum leğine ile İlişki lekleri Anketine yer verilmiştir. Elde edilen bulgulara göre siber flört istismarı ile diğer demografik değişkenler arasında farklılıklar bulunmaktadır. Yine siber flört istismarıyla, toplumsal cinsiyet rollerinin arasında negatif yönde ilişki bulunurken, bağlanma türlerinden kayıtsız ve güvenli bağlanma arasında negatif, saplantılı ve korkulu bağlanma arasında pozitif yönde ilişki elde edilmiştir.

İlgen (2023) tarafından yrtlen araştırmada siber flört istismarı, yatırım modeli bağlamında incelenmiştir. Araştırmaya 684 niversite ğrencisi katılım sağlamıştır. Çalışmada Siber Flört İstismar leği ve İlişki İstikrarı leği

kullanılmıştır. Elde edilen bulgulara göre siber flört şiddeti alt boyutlarından maruz kalma ve bağlanım ile arasındaki ilişki, ilişki doyumu ile seçeneklerin niteliğini değerlendirme alt boyutlarını tamamlayıcı aracılık olarak yordamaktadır. Bunun yanı sıra siber flört şiddeti uygulama alt boyutu ve bağlanım ile arasındaki ilişki, ilişki doyumu, ilişki yatırımı ve seçeneklerin niteliğini değerlendirme alt boyutlarını dolaylı olarak yordadığı saptanmıştır.

2.4.2.2 Siber Şiddet ile İlgili Yapılan Yurtdışı Çalışmaları

Barter ve arkadaşlarının (2009) yürüttüğü araştırmada ise romantik ilişkilerde partner şiddetini, cep telefonu ve internet kullanımı açısından incelemiştir. Elde edilen bulgulara göre çalışmaya katılım gösteren kadınların %12'si, erkeklerin ise %4'ü saldırganlık faktörüne maruz kalmaktadır. İzleme ve kontrol faktörüne maruz kalmada ise kadınların %42'si, erkeklerin ise %29'unun maruz kaldığı görülmüştür.

MTV'nin, 2011 yılında yaptığı bir araştırmada ise genç bireylerin %41'nin yaşamları boyunca en az bir kez siber flört şiddetine maruz kaldığı tespit edilmiştir. Elde edilen diğer bulgulara göre ise genç bireylerin %27'sinin izleme ve kontrol faktörüne maruz kaldığı, %24'lük kısmının ise saldırganlık faktörüne maruz kaldığı saptanmıştır.

Darvell, Walsh ve White (2011) tarafından yürütülen araştırmada ise romantik ilişki içerisinde, özellikle flört ilişkisinin içerisinde kullanılan sosyal medya uygulamalarının etkisi incelenmiştir. Araştırmada ilişki içerisindeki popüler sosyal medya uygulamalarından biri olan Facebook kullanımıyla ortaya çıkan izleme davranışını incelediklerinde genç bireylerin %36'sının geçmiş bir haftalık süreç içerisinde partnerlerine karşı izleme davranışı uyguladıkları saptanmıştır.

Zweig ve diğerleri (2013) tarafından yürütülen araştırmada gençler ile yürütülen araştırmada dijital flört şiddeti incelenmiştir. Araştırmaya katılan her dört

lise öğrencisinde birinin dijital flört şiddetine uğradığı saptanmıştır. Yine aynı çalışmada özellikle kadın cinsiyetinin uğradığı cinsel içerikli dijital flört şiddeti oranı erkeklerden daha fazla olduğu bildirilmiştir.

Stonard ve arkadaşları (2014) tarafından oluşturulan bir derleme çalışmasında, genç bireylerin %26'sının siber partner şiddetine maruz kaldığı bildirilmiştir. Çalışmadaki erkeklerin %23'ünün ve kadınların %29'unun mağdur olduğu belirtilmiştir. Araştırmada mağdurların %84'ü siber partner şiddeti ile beraber psikolojik şiddet, %52'sinin fiziksel şiddet ve %32'sinin cinsel şiddete de maruz kaldığı saptanmıştır.

Yine Zweig ve arkadaşları (2014) ise Amerika'da gençler bireyler ile yürütülen çalışmada, gençlerin %26'sının partner siber şiddetine maruz kaldığı, %11'nin cinsel içerikli, %22'sinin ise cinsel içerik bulunmayan partner siber şiddete maruz kaldığı tespit edilmiştir. Cinsel içerik bulunmayan partner siber şiddetinin cinsiyet değişkenleri açısından bakıldığında %23'nün kadın, %21'nin ise erkek olduğu saptanmıştır.

Borrajo ve arkadaşları (2015a) tarafından üniversite öğrencileri ile yapılan çalışmada ise siber flört istismarını cinsiyet bağlamında farklılığı, çevrimdışı fiziksel ve psikolojik saldırganlık ile ilişkisine ve siber flört şiddetinin gerçekleştiği bağlamları araştırmışlardır. Çalışmaya 18-30 yaş aralığındaki 433 üniversite öğrencisi katılım sağlamıştır. Elde edilen bulgulara göre araştırmaya katılım gösteren kişilerin yarısı, son altı ay içinde siber flört istismarına maruz kalmıştır. Maruz kalınan istismarda yaygın olarak partneri kontrol etme davranışı görülmüştür. Aynı zamanda katılımcıların şiddete bir kereden fazla maruz kaldığı ve istismarın kıskançlık bağlamında yapıldığı tespit edilmiştir.

Yine Borrajo ve arkadaşları (2015b) tarafından yürütülen başka bir çalışmada siber flört şiddetinin farklı değişkenler ile ilişkisini incelediği çalışmaya 18-30 yaş aralığında 656 genç bireyin katılım sağlamıştır. Araştırmada elde edilen bulgulara göre siber flört istismarının gençler arasında %80'nini kontrol ve izlemenin, %20'sinde ise saldırganlık faktörünün yaygın olduğu görülmüştür. Araştırmada hem erkeklerin hem de kadınların siber flört şiddeti gerçekleştirdiği görülmüştür. Araştırmada diğer değişkenler açısından ise şiddet davranışını haklı çıkaran inançlar fazlalaştıkça, siber flört davranışının alt boyutlarından saldırganlık faktörünün de arttığı görülmüştür.

2.5 İlişki İstikrarı

Kimi zaman ilişkiler istikrarlı bir şekilde devam ederken, kimi zaman ise istikrarı sürdürümemeyerek sonlanmaktadır. Araştırmacılar geliştirdikleri modeller ile bireylerin ilişkiyi devam ettirme ya da ilişkiyi sonlandırma eğilimlerini etkileyen faktörler ile ilişki istikrarını belirleyen unsurları açıklamışlardır. Bu faktörler arasında sıklıkla "bağlanım" kavramı dikkat çekmektedir. Rusbult ve Buunk (1993), bağlanımı "iyi ya da kötü olan ilişkiyi devam ettirme eğilimi ile partnere psikolojik olarak bağlanmayı kapsayan uzun soluklu yönelimler" olarak tanımlamaktadır (Büyükşahin ve Hovardaoğlu, 2007). İlişki istikrarını açıklamaya yönelik bulunan kuramlardan, Karşılıklı Bağımlılık Kuramı ve Yatırım Modeli doğrudan romantik ilişkileri ele alan kuramlardır (Büyükşahin, 2005). Karşılıklı bağımlılık kuramı, karşılaştırma düzeyi ile ilişkideki ödül ve bedeller üzerinden ilişkideki doyum üzerinde dururken, Yatırım Modeli ise ilişkiye yapılan yatırımlar ve diğer seçeneklerin niteliği üzerinde durmaktadır (Terzi ve Işık, 2017; Uyanık, 2022).

2.5.1 Karşılıklı Bağımlılık Kuramı

Thibaut ve Kelley (1959) tarafından oluşturulan karşılıklı bağımlılık kuramının temeli, bireylerin acıdan kaçınıp, hazzı yaklaştırmaya çalıştığı görüşünü ortaya koyan

sosyal mübadele kuramına dayanmaktadır. Bu bağlamda bireyin içinde bulunduğu ilişki bireye haz sağlıyorsa ilişkiyi sürdürme, tam tersi ilişki bireye acı veriyorsa ilişkiyi bitirme eğilimine sahiptir. Kurama göre bireylerin ilişkide sağladığı doyum, ihtiyaçlarının karşılanmasında duyulan haz ile ilişkilidir. Bireyin romantik ilişki içerisinde destek, duygusal yakınlık oluşturma ve cinsel doyum gibi ihtiyaçlarının ne kadar karşılanıyorsa ilişki ona göre tatmin edici ya da tatmin etmede yetersiz olarak değerlendirilir. Birey değerlendirmelerini geçmiş deneyimleri üzerinden, karşılaştırma düzeyinden belirler. Kurama göre ilişkilerin değerlendirilmesinde karşılaştırma düzeyi ve seçenekler için karşılaştırma düzeyini baz alır (Terzi ve Işık, 2017). Karşılaştırma düzeyi, bireyin geçmişteki ilişkisi ve var olan ilişkisi içerisindeki değerlendirmeyi, başka ilişkileri gözlemleyerek yapmaktadır. Bu değerlendirme, o zamana kadar yaşadığı ilişki içerisinde elde ettiği doyum ve kazançlardan oluşmaktadır. Dolayısıyla ilişkide sağlanan ödül ve bedellerin belirleyici unsur oldukları ifade edilir. İlişkideki doyum, mutluluk ve hoşnutluk ödül olarak algılanırken, yaşanan kaygı ve mutsuzluk, fedakârlık gibi yaşantılar ise bedel olarak değerlendirilmektedir (Şahin, 2015). Thibaut ve Kelley, ödül ve bedel arasındaki farkı kazanç olarak tanımlamaktadır. Elde edilen kazanç düzeyi, karşılaştırma düzeyin üzerinde olduğu takdirde doyum elde edilirken, karşılaştırma düzeyin altında kalması ile bireyin ilişkisinden doyum sağlamadığı sonucuna ulaşılmaktadır. Seçenekler için karşılaştırma düzeyi ise bireyin ilişkiyi devam ettirme kararını oluştururken, kendi ilişkisi dışındaki ilişkileri değerlendirmesi ile ortaya çıkmaktadır. Birey diğer seçeneklerden elde edebileceği kazançları değerlendirerek, ilişkiyi sürdürme ya da bitirme kararını oluşturmaktadır. Bağımlılık tanımlanırken, bağımlılık düzeyine, karşılıklı olmasına, kazançların uyuşması dikkate alınarak yapılır. Bağımlılık düzeyi bireylerin ilişkideki mutlulukları ve duydukları ihtiyaç ile ilgilidir. Karşılıklı olması ise eşit düzeyde birbirlerine ihtiyaç duymasından

gelmektedir. Kazançların uyuşmasında, bireylerin ilişkiden elde ettiği kazançların uyuşması gerekmektedir. Bağımlılığın temelinde ise bireyin partnerinin bağımlılık düzeyini etkilemesi ile oluşur. Karşılaştırma düzeyi ile bireyin ilişkiden sağladığı doyum, seçenekler arası karşılaştırma düzeyi ile ise bireyin ilişki istikrarı belirlenmektedir (Hovardaoğlu, 1996).

2.5.2 Yatırım Modeli

Rusbult (1982), yatırım modeli ile romantik ilişkilerin kurulması, sürdürülmesi ve sonlandırılmasını açıklamaktadır. Model bazı ilişkilerde çekici alternatiflerin olmasına ve doyum sağlamamasına rağmen neden sürdürüldüğünü, bireylerin bağlanım düzeylerinin etkisini açıklamaktadır. İlişkide bireylerin bağlanımını etkileyen unsurlar ilişki doyumu, seçeneklerin niteliği ve de ilişki yatırımı olarak ifade edilmektedir. Rusbult, partnerlerin ilişki içerisinde birbirlerine yaptıkları yatırımın ilişkiyi sürdürmede güçlü bir belirleyici olduğunu belirtmiş ve modele “ilişki yatırımı” boyutunu eklemiştir. İlişkide görülen bu yatırımlar çocuk, satın alınmış konut, kazanılan statü ve arkadaşlıklar, anılar, birlikte geçirilen zaman ve harcanan emek gibi somut ve soyut şeylerden oluşmaktadır (Büyükşahin ve Hovardaoğlu, 2007). Bireyin ilişkiden elde edeceği kazancın yüksek olması durumunda ilişkiye bağlanımı da artmaktadır. Yatırım modeline göre ilişkinin sürdürülmesini belirleyen en önemli etmen ilişki doyumu değil, ilişkiye bağlanımdır. Model, bireyin ilişkide bağlılık geliştirebilmesi için bireyin temel ihtiyaçlarının tam karşılanıyor olması gerektiği, bu ihtiyaçlarının dışarıda karşılanmıyor olması ve ilişkinin bitme durumuna göre kayıplarının olmasının ilişki istikrarını arttıracaklarını açıklamaktadır. Modele göre ilişkide istismara maruz kalan bireyin, ilişkisini sonlandırabilmesi ve bağımlılığının azalabilmesi için, ilişki doyumunun düşük olması, kaliteli alternatiflerin var olması ve yapılan yatırımların az olması gerektiği ifade edilebilir (Uyanık, 2022).

2.5.3 Yapılan Araştırmalar

2.5.3.1 İlişki İstikrarı ile İlgili Yapılan Yurtiçi Çalışmaları

Büyükşahin (2006) tarafından yapılan araştırmada yakın ilişkilerde bağlanım ve yatırım modeli farklı değişkenler ile ilişkisi incelenmiştir. Araştırmada romantik ilişkiye sahip 271 kişinin katılımı sağlanmıştır. Çalışmada kişisel bilgi formu, İlişki İstikrarı Ölçeği, Romantik İlişkilerde Gelecek Zaman Yönelimi Ölçeği, Kişilerarası İlişkiler Ölçeği, Aşka İlişkin Tutumlar Ölçeği, Çok Boyutlu İlişki Ölçeği ve Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri kullanılmıştır. Araştırmada, yatırım modeli temelinde, iki ayrı araştırma yapılmıştır. İlk çalışmada üniversite öğrencilerinin flört ilişkisi içerisindeki bağlanımları yordayan değişkenleri kapsamaktadır. İkinci çalışmada ise flört, sözlü ya da nişanlı ve evli türünde ilişkiye sahip bireyler ile çalışılmıştır. İlk çalışmada elde edilen bulgulara göre ilişki doyumu düzeyini en çok yordayan değişkenler eşe duyulan güven ve ilişkide güvende hissetme olduğu elde edilmiştir. Seçeneklerin niteliğini değerlendirme düzeyini negatif yönde yordayan değişkenler ise tutkulu aşk, gelecek zaman yönelimi ve de ilişki korkusu olduğu elde edilmiştir. İlişkideki yatırım düzeyini ise yine gelecek zaman yönelimi, bağımlılık, özgeci aşk ve en iyi ilişki bağlılığının yordadığı elde edilmiştir. Aynı zamanda araştırmada saplantılı ve güvenli bağlanma stiline sahip 257 kişinin, ilişki doyum düzeyinin yüksek olduğu elde edilmiştir. İkinci çalışmada ise cinsiyet ve ilişki türü temelinde karşılaştırmalar yapılmıştır. Flört türünde ilişkiye sahip kişilerin ilişki yatırımı ve doyumunun, sözlü, nişanlı ve evli bireylerden daha düşük olduğu elde edilmiştir. Aynı zamanda flört ilişkisinde olan ve erkek cinsiyetine sahip bireylerin ilişkide seçenekleri değerlendirme niteliğinin olumlu olduğu görölmüştür.

Kaya- Akarsu (2018) tarafından oluşturulan araştırmada ilişki istikrarı, belik saygısı, sosyal ilgi ve diğer değişkenler ile ilişkisi incelenmiştir. Çalışmaya 400 kişi

katılım sağlamıştır. Araştırmada değişkenlere ilişkin Adlerian Sosyal İlgi ve Mizaç ve Karakter envanterleri kullanılmıştır. Elde edilen bulgulara göre ilişki istikrarının alt boyutlarından ilişki doyumu ve yatırımının, cinsiyet değişkeniyle arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Aynı şekilde ilişki süresi ile ilişki istikrarı arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Araştırmaya katılan erkek katılımcıların, ilişki istikrarı alt boyutlarından seçeneklerin niteliğini daha fazla değerlendirdiği saptanmıştır. Yine aynı çalışmada ilişki istikrarının alt boyutlarından ilişki doyumunun, sosyal ilgi ile benlik saygısı arasında pozitif yönde ilişki saptanmıştır.

Eker (2019) tarafından yürütülen araştırmada ilişki istikrarı özel partner affediciliği arasındaki ilişki incelenmiştir. Araştırmaya 18-30 yaş aralığındaki romantik ilişki sahibi bireyler katılım göstermiştir. Araştırmada İlişki İstikrarı Ölçeği ve Öznel Partner Affedicilik Ölçeği kullanılmıştır. Elde edilen bulgulara göre partneri tarafından affedildiğini hisseden kişilerin, ilişki doyumları da artmaktadır.

Çelik- Zeren (2020), tarafından yapılan araştırmada ise ilişki istikrarı ile flörtte uygulanan şiddet tutumu arasındaki ilişki incelenmiştir. Çalışmaya romantik ilişkiye sahip, üniversitede öğrenim gören 323 öğrenci katılım sağlamıştır. Araştırmada kişisel bilgi formu, Flörtte Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği ve İlişki İstikrarı Ölçeği kullanılmıştır. Elde edilen bulgulara göre ilişki istikrarı ile flörtte şiddete yönelik tutumlar arasında pozitif yönde ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Yıldız (2020), tarafından ilişki istikrarı ve doyumun, eylemlilik ve sosyal ilgi arasındaki ilişkiyi incelemeye yönelik oluşturulan çalışmaya ise 394 kişi katılım göstermiştir. Çalışmada İlişki İstikrarı Ölçeği, Romantik İlişkilerde Adlerian Sosyal İlgi Ölçeği ve Çok Yönlü Eylemlilik Kişilik Ölçeği kullanılmıştır. Elde edilen bulgulara göre eylemliliğin ve sosyal ilginin, ilişki doyumu üzerinde pozitif yönde ve düşük

düzeyde yordayıcı gücü olduğu tespit edilmiştir. Sosyal ilginin, ilişki istikrarı üzerinde ise negatif yönde ve düşük düzeyde yordayıcı gücü olduğu elde edilmiştir.

Çaykuş (2020) tarafından yürütülen araştırmada ilişki istikrarı farklı değişkenler açısından incelenmiştir. Araştırmaya romantik ilişkiye sahip ilk aşamasında 248 birey ikinci aşamada ise 645 birey katılım göstermiştir. Çalışmada İlişkilerde Güç Algısı ve Romantik İlişkilerde Obsesyon ve Kompulsiyonları envanterleri kullanılmıştır. Elde edilen verilere göre romantik ilişkilerdeki güç algısının bireylerin ilişki istikrarı üzerinde önemli bir rolü bulunmaktadır.

Uyanık (2022), tarafından yapılan yetişkin bireyler ile yapılan çalışmada şiddet türlerinden biri olan duygusal istismar ile ilişki istikrarı arasındaki ilişki incelenmiştir. Araştırmaya romantik ilişkiye sahip 403 yetişkin birey katılım göstermiştir. Çalışmada demografik bilgi formu, İlişki İstikrarı Ölçeği ve Çok Boyutlu Duygusal İstismar Ölçeği uygulanmıştır. Elde edilen bulgulara göre romantik ilişkilerde uygulanan veya maruz kalınan duygusal istismar ve ilişki istikrarı arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Yine ilişki istikrarının alt boyutlarından ilişki yatırımı ve seçeneklerin niteliği boyutları ile maruz bırakılan duygusal istismar davranışı arasında düşük düzeyde pozitif yönde anlamlı bir ilişki elde edilmiştir. Yine ilişki istikrarı ve duygusal istismar davranışlarının demografik değişkenler bağlamında da farklılaştığı bulguları elde edilmiştir.

Şerbetçioğlu (2022), tarafından oluşturulan çalışmada ise romantik ilişkilerde ilişki doyumunun, çocukluk çağı travması ile benlik saygısı arasındaki ilişkiyi incelenmiştir. Yetişkin 314 kişi çalışmaya katılım göstermiştir. Araştırmada Kişisel Bilgi Formu, Çocukluk Çağı Travmaları Ölçeği ve Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği ve İlişki Doyumu Ölçeği kullanılmıştır. Elde edilen bulgulara göre benlik saygısı yüksek kişilerin ilişkiden aldığı doyumunda yüksek olduğu, çocuklukta karşılaşılan

travma sonrasında bireylerin ilişkilerinden aldıkları doyumunun düşük olduğu ve travmaya maruz kalan kişilerin, maruz kaldıkları travma devam ettikçe benlik saygılarının azaldığı saptanmıştır.

Çelik (2022) tarafından yürütülen çalışmada ilişki istikrarı ve bağlanma modeli arasındaki ilişki stresle başa çıkma yollarının aracı etkisi incelenmiştir. Araştırmaya 18-70 yaş arasında 400 kişi katılım sağlamıştır. Çalışmada ilişki istikrarı ölçeği, üç boyutlu bağlanma ölçeği, stresle başa çıkma ölçeği kullanılmıştır. Elde edilen bulgulara göre stres yaşantıları, ilişki istikrarı ve güvenli bağlanma modeli arasındaki ilişkiye aracılık etmektedir.

Çoban (2022) tarafından yürütülen araştırmada romantik ilişkiye sahip bireylerin ilişki istikrarını yordayan değişkenler incelenmiştir. Araştırmaya 20 yaş ve üzerindeki, son bir içerisinde ilişkisi olan bireyler katılım göstermiştir. Araştırmada bağlanma boyutları, ebeveyn tutumları, mükemmeliyetçilik, aşk biçimleri gibi değişkenlerin yanında bazı demografik değişkenlerinde ilişki istikrarı ile ilişkisi incelenmiştir. Çalışmada İlişki İstikrarı Ölçeği, Aşka İlişkin Tutumlar Kısa Formu, Yakın İlişkilerde Yaşantılar Ölçeği, Romantik İlişkilerde Mükemmeliyetçilik ve Kısa Algılanan Ebeveyn Tutumları Çocuk Ölçekleri kullanılmıştır. Elde edilen bulgulara göre ilişki istikrarının en yüksek yordayıcısı tutkulu aşk biçimi olduğu, özgeci ve sahiplenici aşk biçimlerinin ise pozitif yönde yordadığı elde edilmiştir.

Yıldırım (2022) tarafından yürütülen araştırmada herhangi bir romantik ilişki türüne sahip bireylerin ilişki istikrarını farklı değişkenler açısından incelenmiştir. Araştırmaya romantik ilişki içerisinde olan, 18 yaş ve üzerindeki 225 birey katılım göstermiştir. Çalışmada İlişki İstikrarı Ölçeği, İlişki Anketleri Ölçeği ve Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği kullanılmıştır. Elde edilen bilgilere göre İlişki istikrarı ve benlik saygısı cinsiyet değişkenine göre bir farklılık göstermemektedir. İlişki durumu sözlü/

nişanlı olan kişilerin, ilişki istikrarının alt boyutlarından olan ilişki yatırımı ve ilişki doyumu düzeyleri daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Ertürk (2022) tarafından oluşturulan araştırmada romantik ilişkisi olan bireyleri ilişki istikrarı, flört şiddeti ve diğer farklı değişkenler ile arasındaki ilişki incelenmiştir. Çalışmaya toplam 499 kişi katılım göstermiştir. Araştırmada veri toplama amacıyla İlişki İstikrarı Ölçeği, Borderline Kişilik Envanteri, Yakın İlişkilerde Şiddete Yönelik Tutumlar Envanteri ve Young Şema Ölçeği kullanılmıştır. Elde edilen bulgulara göre İlişki istikrarının alt boyutların ilişki doyumu ve istismar, kopukluk ile diğeri yönelimli şema boyutları arasında negatif ilişki görünürken, ilişki yatırımı ve istismar, kontrol ile diğeri yönelimli şema boyutları arasında pozitif yönde ilişki saptanmıştır. Aynı zamanda seçeneklerin değerlendirilmesi alt boyutu ile manipülasyon davranışı arasında da pozitif yönde ilişki tespit edilmiştir.

Hacıoğlu (2022) tarafından oluşturulan araştırmada ilişki istikrar çelişkili duygulu cinsiyetçilik arasındaki ilişki farklı değişkenler açısından incelenmiştir. Araştırmaya 313, 18 ve 60 yaş aralığındaki, romantik ilişkiye sahip birey katılım göstermiştir. Araştırmada farklı olarak Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik ve Koşullu Öz-Değer ölçekleri kullanılmıştır. Bulgulara göre ilişki istikrarının alt boyutlarından olan ilişki yatırımı boyutu ve çelişik duygulu cinsiyetçilik arasında pozitif yönde ilişki saptanmıştır.

Kayabaş (2022) tarafından oluşturulan çalışmada ilişki istikrarı ve anneye bağlanma değişkenleri arasındaki ilişki, bilişsel tamamlanma ihtiyacı ile aracılık etkisi incelenmiştir. Araştırmaya 403 kişi katılım göstermiştir. Araştırmada elde edilen bulgulara göre anneye bağlanma ile ilişki istikrarı arasında düşük düzeyde, pozitif yönlü ilişki bulunmuştur. Yine anneye bağlanma, tamamlanma ihtiyacı üzerinden bireylerin ilişki istikrarını dolaylı olarak, düşük düzeyde yordamaktadır.

Çalık (2023) tarafından yürütülen araştırmada ise romantik ilişki içerisindeki kadınların psikolojik iyi oluşlarını etkileyen değişkenler ile ilişkisi incelenmiştir. Araştırmaya 21 ile 45 yaş aralığındaki 415 kadın katılım göstermiştir. Araştırmada İlişki İstikrarı Ölçeği ve farklı değişkenlere yönelik olarak Temel Empati Ölçeği, Psikolojik İyi Oluş ve Tutkulu Aşk gibi ölçekler kullanılmıştır. Elde edilen bulgulara göre bireylerin psikolojik iyi oluş düzeyini yordayan değişkenler sırasıyla ilişki istikrarının alt boyutu olan ilişki doyumu, cinsel yaşamın kalitesi ve empati olduğu saptanmıştır. Aynı zamanda ilişki istikrarının diğer alt boyutlarından ilişki doyumu ve bağlanımı ile psikolojik iyi oluş arasında pozitif yönde ilişki bulunmuştur.

2.5.3.2 İlişki İstikrarı ile İlgili Yapılan Yurtdışı Çalışmaları

Rusbult ve arkadaşlarının (1982) ilişki istikrarını ve kavrama ilişkin değişkenleri inceledikleri araştırmada elde edilen bulgulara göre ilişkideki doyum düzeyi arttıkça, bireyin kendini ifade edebilme düzeyi ile ilişkiye bağlılığının arttığı saptanmıştır. Yine çalışmada ilişki doyumu düzeyinin azalmasıyla birlikte ilişkiyi sonlandırma ve görmezden gelme düzeylerinin arttığı da ifade edilmiştir.

Johnson ve Rusbult'un (1989) yürüttüğü araştırmada elde edilen bulgular neticesinde ilişki süresi değişkeni ile seçeneklerin niteliği alt boyutu arasındaki ilişki ortaya konulmuştur. İlişki süresi arttıkça, bireylerin diğer alternatifleri daha az değerlendirdiği ve bu bağlamda ilişkideki bağlılığın arttığı saptanmıştır.

Morrow ve arkadaşları (1995) tarafından yürütülen araştırmada ise yatırım modelinin değişkenleri ile aşk biçimleri arasındaki ilişki incelenmiştir. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre özgeci ve tutuklu aşk biçimine sahip bireylerin ilişkiden aldıkları doyum ve ilişki yatırımları daha yüksekken, seçenekleri değerlendirme düzeyleri daha düşük olduğu saptanmıştır. Diğer yandan oyun gibi aşk biçimine sahip bireylerin, yatırım modeli değişkenleri arasında negatif yönlü ilişkiye sahip olduğu

elde edilmiştir. Cinsiyet değişkeni açısından değerlendirildiğinde ise arkadaşça aşk biçimine sahip erkeklerin ilişkiye yaptıkları yatırımın, tipik storjik kadınların yaptıkları yatırımdan daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Le ve Agnew (2003) 'in meta analiz çalışmasına göre, yatırım, memnuniyet ve alternatiflerin kalitesinin bağlılıkla yüksek düzeyde ilişkili olduğu elde edilmiştir. Rusbult (1983)'un tarafından yürütülen çalışmaya göre ise yüksek düzeyde yatırım, yüksek düzeyde bağlılık oluşturmaktadır. Choice ve Lamke (1999)' in araştırmasına göre ise ilişki yatırımı, istismar ve şiddet içerikli ilişkileri olan bireylerin ilişkide kalma ve gitme kararını vermede önemli bir yordayıcısıdır.

Dalton ve arkadaşlarının (2006) ise son üç aydır romantik ilişkisi olan ve evlilik ilişki türüne sahip olmayan genç yetişkinler ile yürüttüğü araştırmada ise ebeveyn tutumlarının, romantik ilişkileri ve ilişki kalitesini nasıl etkilediği incelenmiştir. Elde edilen bulgulara göre olumlu ebeveyn tutumlarının, ilişkideki doyumu alt boyutunu yüksek düzeyde yordadığı saptanmıştır. Bunun yanı sıra anne ebeveynliği ile ilişki kalitesi arasında daha yüksek düzeyde ilişki bulunduğu ifade edilmiştir.

Lee ve Chang (2021) tarafından yapılan araştırmaya 187 üniversite öğrencisi katılım sağlamıştır. Araştırmada romantik ilişkide doyumu etkileyen faktörleri belirlemek için regresyon analizi yapılmıştır. Elde edilen bulgulara göre benlik saygısı, kaygılı ve kaçınmacı bağlanmanın, üniversitede öğrenim gören öğrencilerin romantik ilişkide doyum ile anlamlı yordayıcılar olduğunu ve romantik ilişkideki doyum varyansının %34,7'sini açıkladığını göstermiştir.

Dannisworo ve arkadaşları (2022) tarafından yürütülen araştırmaya 18 ve 24 yaş arasında olup, son altı ay içerisinde romantik ilişkisi olmuş kadınlar katılım sağlamıştır. Araştırmada yapılan çoklu regresyon analiz sonuçlarına göre ilişki istikrarını açıklayan alt boyutlardan ilişki yatırımı, ilişki doyumu ve seçeneklerin

niteliđi, arařtırmaya katılım sađlayan bireylerin sahip olduđu bađlanım dűzeyinin %41.1’ni açıklamıřtır. İliřkiyatırımı ve iliřki doyumunun bireylerin bađlanım dűzeyini yordamaktadır. Seçeneklerin niteliđi ise bađlanım dűzeyi üzerinde yordayıcı bir etkiye sahip olmadıđı gűrűlműřtűr.

2.6 Psikolojik Sağamlık

İnsan yařamı boyunca zaman zaman olumlu ve olumsuz yařantılar deneyimler. Bu yařantıların birey üzerindeki etkisi bireyin bařa çıkma durumunu etkilemektedir. Psikolojik sađamlık da bireyin bařa çıkma durumunu ifade etmektedir. İngilizce ‘‘resilience’’ yani esneklik anlamına gelen kavram, Tűrkede kendine dűnme becerisi olarak yer alır. Alan yazı da ise psikolojik sađamlık, yılmazlık ve kendini toplama gűcű olarak yer almaktadır (řahin Baltacı ve Karatař, 2014: s. 458).

Murphy (1987), psikolojik sađamlıđı stresle bař eden çocuđun nasıl bař ettiđi ve karřılařtıđı travmanın űstesinden nasıl geldiđiyle ilgilenen bir kavram olarak ifade etmiřtir. Aynı zamanda kavramın olumlu řekilde bař edebilmenin sonuçlarından olan yeterli ve uyum gibi olumlu yűnde geliřim, umut ve geleceđe yűnelme ile yakından ilgili olduđunu belirtmiřtir (akt; Gizir, 2007). Psikolojik sađamlık bireylerin gűcű taraflarını inceleyerek nasıl bařa çıkacaklarını gűstermektedir. Bir uyum yeteneđi olarak ifade edilen psikolojik sađamlık, koruyucu etmenler ve risk faktűrlerinin birbiriyle etkileřimine dayanmaktadır. Koruyucu etmenler, risk faktűrlerinin ortaya çıkaracađı olumsuz durumları en aza indiren etmenler olarak ifade edilir. Koruyucu faktűrler içsel ve dıřsal faktűrlerden oluřmaktadır. İçsel faktűrler; kiřisel ve igűdűsel ve genetik unsurlar olarak tanımlanırken, dıřsal faktűrler ise aile içinde ve dıřında geliřen bűtűn iliřkileri kapsayan unsurlar olarak tanımlanır (VanBreda, 2001; Arslan, 2020). Risk faktűrleri ise kiřisel, çevresel ve ailevi olmak űzere ű unsura ayrılır. Kiřisel risk faktűrleri arasında prematűre dođum, madde kullanımı, bir hastalıđa sahip

olma, sosyallikten uzak olma gibi sıralanırken ailesel risk faktörleri ise kişisel risk faktörüne sahip bir ebeveynin olması, kardeş ile yaş farkının ikiden az olması, evlat edinilmiş olmak, boşanma ve ebeveyn kaybı olarak sıralanabilir. Çevresel risk faktörleri de ihmal ve istismara uğramak, olumsuz ekonomik koşullar ve çevre ilişkileri olarak sıralanmaktadır (Gizir, 2007).

Psikolojik sağlık kavramının genellikle şiddet, savaş, yoksulluk gibi durumlar altında incelendiği görülmektedir. Bu durumlar altında yüksek psikolojik sağlamlığa sahip bireyler incelendiğinde birbirleri arasında çok farklı olmadıkları ve psikolojik sağlamlıklarının en çok tehditlerle başa çıkıldığı durumlarda gelişim gösterdiği görülmüştür. Mevcut riskli durumlar bireylerin kapasitesinin üzerine çıkmadığı sürece sağlamlıklarını güçlenmesine yardımcı olacağı ifade edilmektedir (Masten ve Coatsworth, 1998: s. 212; Aslan, 2020).

Psikolojik sağlık bireylerin ruh sağlığının iyileştirilmesine ve korunmasına katkı sağladığı gibi olumsuz durum ve duygularla da başa çıkmasını sağlamaktadır. Yüksek psikolojik sağlamlığa sahip bireyler olumsuz durum ve duyguların üzerinden kolaylıkla gelip, önceki durumlarına daha hızlı dönmektedirler (Şahin Baltacı ve Karataş, 2014). Psikolojik sağlık geliştirilebilir biz özelliğe sahip olmakla beraber geliştirilmesi ile bireylerin uyum gücü, problemler karşısında hızlı çözüm bulma özellikleri de gelişmektedir (Gizir, 2007). Özellikle çocukluk döneminde ebeveynleri tarafından desteklenmesi, sağlıklı bir iletişim ortamına sahip olması çocukların daha güçlü psikolojik sağlamlığa sahip olmasını ve geliştirmesini sağlayacaktır (Kararımak, 2006: s. 136).

2.6.1 Yapılan Araştırmalar

2.6.1.1 Psikolojik Sağlamlık ile İlgili Yapılan Yurtiçi Çalışmaları

Bostan (2018) tarafından yürütölen araştırmada psikolojik istismar ile öznel iyi oluş arasındaki ilişkide psikolojik sağlamliğın ve sosyal bağlılığın rolleri incelenmiştir. Araştırmaya lisede öğrenim gören 1247 kişi katılım sağlamıştır. Çalışmada Çocuk ve Genç Psikolojik Sağlamlık Ölçeği, Sosyal Bağlılık Ölçeği ve Psikolojik İstismar Ölçeği kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre psikolojik istismar ile psikolojik sağlamlık ile öznel iyi oluş arasında negatif yönlü ilişki olduğu saptanmıştır.

Bektaş (2018) tarafından oluşturulan araştırmada evli bireylerin psikolojik sağlamlık düzeyleri ve yordayan etkenler incelenmiştir. Çalışmaya en az son bir yıldır evliliği süren 835 kişi katılım sağlamıştır. Araştırmada Yetişkin Psikolojik Dayanıklılık ve Yaşam Doyumu ölçekleri ile kişisel bilgi formu ve diğer değişkenler için çeşitli ölçekler kullanılmıştır. Elde edilen bulgulara göre evli olan bireylerin psikolojik sağlamlık düzeyleri ile diğer tüm değişkenler arasında pozitif yönlü ilişki saptanmıştır. Bunun yanı sıra evli kadınların evlilik doyumlarının, psikolojik sağlamlık düzeylerini yordamadığı görölmüştür. Erkeklerin evlilik doyumları, yaşam doyumları ve sosyal destek düzeyleri ise psikolojik sağlamlık düzeylerinin %38'ini açıkladığı saptanmıştır.

Arslan (2019) tarafında yürütölen çalışmada üniversitede eğitim gören öğrencilerin çatışma çözme becerileri, öz anlayış ve psikolojik sağlamlık arasındaki ilişki incelenmiştir. Araştırmaya 635 üniversite öğrencisi katılım sağlamıştır. Çalışmada Öz-Anlayış ve Kısa Psikolojik Sağlamlık ölçekleri kullanılmıştır. Bulgulara göre araştırmaya katılım sağlayan bireylerin psikolojik sağlamlıkları ve öz anlayışları arasında pozitif yönlü ilişki saptanmıştır. Bunun yanı sıra psikolojik sağlamliğı ile yüzleşme, yaklaşma-kaçınma, kendini açma ve duygusal ifade puanları arasında

pozitif yönde ilişki bulunurken, özel-genel davranış düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki elde edilememiştir.

Yıldırım (2019) tarafından yürütülen araştırmada aile ile yaşama ya da yaşamama durumu, psikolojik sağlamlık ve diğer değişkenler ile ilişkisi incelenmiştir. Araştırmaya 600 üniversite öğrencisi katılım sağlamıştır. Çalışmada kişisel bilgi formu, Kısaltılmış Psikolojik Sağlamlık Ölçeği ve Oxford Mutluluk ölçekleri kullanılmıştır. Bulgulara göre çekirdek ailede yaşayan öğrencilerin psikolojik sağlamlık düzeyleri yüksek çıkarken, yurtda geçen öğrencilerin psikolojik sağlamlık ve mutluluk düzeyleri daha düşük olduğu saptanmıştır.

Dılmaç- Pınar (2020) tarafından yürütülen araştırmada hemşirelik bölümü öğrencilerinin psikolojik sağlamlık düzeyleri incelenmiştir. Çalışmaya 435 hemşirelik bölümü öğrencisi katılım sağlamıştır. Çalışmada kişisel bilgi formu, Yılmazlık ve Öz-Anlayış Ölçekleri kullanılmıştır. Bulgulara göre bireylerin öz-şefkat düzeyleri yükseldikçe, psikolojik sağlamlık düzeyleri de yükselmektedir.

Arslan (2020), tarafından oluşturulan çalışmada beliren yetişkinlik dönemindeki bireylerin yakın ilişkideki tutumlar, baş etme stilleri ve psikolojik sağlamlıkları arasındaki ilişki incelenmiştir. Araştırmaya beliren yetişkinlik dönemindeki 516 kişi katılım göstermiştir. Çalışmada Flörtte Şiddete Yönelik Tutum Ölçekleri, Kısa Psikolojik Sağlamlık Ölçeği, Başa Çıkma Stratejileri Ölçeği ve demografik bilgi formu kullanılmıştır. Elde edilen bulgulara göre beliren yetişkinlik dönemindeki bireylerin flörte şiddeti, psikolojik sağlamlık ve başa çıkma düzeyleri arasında negatif yönde ilişki tespit edilmiştir. Cinsiyet açısından farklılıklara bakıldığında erkeklerin uygulamış oldukları flört şiddeti türlerinin, psikolojik sağlamlık ile başa çıkma arasındaki ilişkinin yaklaşık olarak %1-2'lik oranını

açıklamaktadır. Kadınların uyguladıkları flört şiddeti türleri ile psikolojik sağlık ve başa çıkma arasında anlamlı bir yordayıcılığa rastlanmamıştır.

Çalışkan (2020) tarafından oluşturulan araştırmada üniversitede öğrenim gören öğrencilerin psikolojik sağlıkları ile ebeveyn tutumları arasındaki ilişki incelenmiştir. Araştırmaya 385 üniversite öğrencisi katılım sağlamıştır. Çalışmada Genç Psikolojik Sağlık Envanteri ve ebeveyn Tutum Ölçeği uygulanmıştır. Bulgulara göre üniversite öğrencilerinin ebeveyn tutumları ile psikolojik sağlıkları arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki saptanmıştır.

Hasçelik (2020) tarafından yürütülen çalışmada ise romantik ilişkilerde doyumun yordayıcısı olan psikolojik sağlık, duygusal zekâ ve çatışma çözmeye yönelik stratejiler incelenmiştir. Araştırmaya 157 yetişkin birey katılmıştır. Araştırmaya flört, nişanlı ve evli ilişki türlerine sahip bireyler dahil edilmiştir. Çalışmada Sosyodemografik Bilgi Formu, Çatışma Eylem Stilleri Ölçeği, Connor-Davidson Psikolojik Sağlık Ölçeği (CDPSÖ), İlişki Doyum Ölçeği kullanılmıştır. Bulgulara göre nişanlı ve evli türü içinde olan katılımcıların ilişki doyumları flört ilişkisi içerisinde olan bireylerden daha yüksek olduğu elde edilmiştir. Cinsiyet, eğitim durumu, romantik ilişki durumu ve süresi ile yapılan psikolojik sağlık ölçeği toplam puanları karşılaştırıldığında yalnızca romantik ilişki durumu değişkeni ile istatistiksel farklılıkla karşılaşılmıştır.

Kovan, Usta ve Ormancı (2021) tarafından yapılan araştırmada yetişkinlerin ilişki doyum ve psikolojik sağlıkları arasındaki ilişki incelenmiştir. Araştırmaya covid-19 pandemi sürecinde romantik ilişkiye sahip, 18-65 yaş aralığındaki bireyler katılım göstermiştir. Çalışmada İlişki Doyum Ölçeği, Kısa Psikolojik Sağlık Ölçeği ve kişisel bilgi formu kullanılmıştır. Elde edilen bulgulara göre araştırmaya katılan yetişkin bireylerin ilişki doyumları ve psikolojik sağlık düzeyleri arasında

pozitif yönde anlamlı ilişki elde edilmiştir. Evli ilişki türüne sahip bireylerin, flört ilişki türüne sahip bireylerde daha yüksek psikolojik sağlamlık düzeyine sahip oldukları fakat ilişki doyum düzeyleri ile arasında anlamlı bir ilişki bulunmadığı saptanmıştır.

Gürkan (2022) tarafından oluşturulan araştırmada bilişsel esneklik ve maneviyat değişkenleri ile psikolojik sağlamlık arasındaki ilişki incelenmiştir. Araştırmaya 449 kişi katılım sağlamıştır. Çalışmada Kısa Psikolojik Sağlamlık Ölçeği, Manevi Yönelim ve Bilişsel Esneklik ölçekleri kullanılmıştır. Elde edilen bulgulara göre katılımcıların cinsiyeti ile psikolojik sağlamlıkları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Yine öğrencilerin sınıf düzeyleri ve algıladıkları ebeveyn tutumları arasında anlamlı bir farklılık saptanmamıştır. Katılımcıların bilişsel esneklik düzeyleri ile psikolojik sağlamlık düzeyleri arasında orta düzeyde pozitif yönlü ilişki olduğu elde edilmiştir.

Özüberk- Pala (2022) tarafından oluşturulan çalışmada mutluluğu yordayan psikolojik sağlamlık, problemlerle internet kullanımı ve öz duyarlılık arasındaki ilişki Covid- 19 tükenmişliği kapsamında incelenmiştir. Araştırmaya 714 genç yetişkin katılım sağlamıştır. Araştırmada Kısa Oxford Mutluluk Ölçeği ve Kısa Psikolojik Sağlamlık ölçekleri ile Kısa Problemlerle İnternet Kullanım Ölçeği uygulanmıştır. Bulgulara göre problemlerle internet kullanımı, psikolojik sağlamlık, Covid- 19 tükenmişliği ve öz duyarlılığın, mutluluğu anlamlı düzeyde yordadığı ve varyansın %35'ini açıkladığı saptanmıştır.

Üvey (2022), tarafından oluşturulan çalışmada ise lisede öğrenim gören öğrencilerin siber mağduriyeti, siber zorbalıkla mücadele becerileri ve psikolojik sağlamlıkları arasındaki ilişkiyi ortaya konulmuştur. Araştırmaya 14-18 yaş aralığındaki 440 lise öğrencisi katılım göstermiştir. Araştırmada Siber Mağduriyet Ölçeği, Çocuk ve Ergen Psikolojik Sağlamlık Ölçeği ve Siber Zorbalıkla Başa Çıkma

Ölçeği kullanılmıştır. Elde edilen bulgulara göre gün içerisinde iki saatten fazla bilgisayar kullanan bireylerin siber mağduriyet ortalamaları, diğer öğrencilere göre daha yüksek çıkmıştır. Öğrencilerin psikolojik sağamlık düzeylerinin anne ve baba ilişkisi, eğitimi ve cinsiyeti ile farklılaşmadığı, gelir düzeyi değişkeni ile farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır. Aynı zamanda siber zorbalığın, psikolojik sağamlık ve başa çıkma becerileri ile pozitif yönde ilişkisi olduğu bulguları elde edilmiştir.

Turan (2023) tarafından yrtlen araştırmada travmaya maruz kalmış bireylerin psikolojik sağamlık ve travma sonrası stres düzeylerinin, travma sonrası büyüme üzerindeki etkileri incelenmiştir. Çalışmaya 440 niversite ğrencisi katılım sağlamıştır. Araştırmada veri toplamak için Kısa Psikolojik Sağamlık leği, Travma Sonrası Büyüme ve Travma Sonrası Stres Tanı lekleri kullanılmıştır. Elde edilen bulgulara göre psikolojik sağamlık ile travma sonrası büyüme düzeyleri arasında pozitif yönlü düşük düzeyde ilişki saptanmıştır.

Mert (2023) tarafından yapılan araştırmada ise niversite ğrencilerinin romantik ilişkilerde şiddet kabul düzeyleri ile psikolojik sağamlık düzeyleri arasındaki ilişki incelenmiştir. Araştırmaya 577 niversite ğrencisi katılım sağlamıştır. Çalışmada Kısa Psikolojik Sağamlık leği, iftler Arası şiddeti Kabul leği ve kişisel bilgi formu kullanılmıştır. Elde edilen bulgulara göre üniversitede öğrenim gören öğrencilerin çiftler arası şiddet kabul düzeyi ve psikolojik sağamlık düzeyleri arasında negatif yönlü ilişki tespit edilmiştir. Cinsiyet açısından farklara bakıldığında ise erkek öğrencilerin şiddet kabul düzeyleri daha yüksek olduğu elde edilmiştir. Aynı zamanda ilişki içerisinde şiddete uğrayan öğrencilerin, şiddete uğramayan öğrencilere göre şiddet kabul düzeyi daha yüksek olduğu saptanmıştır. Cinsiyete yönelik psikolojik sağamlık düzeyleri karşılaştırıldığında ise kadınların

psikolojik sağlamlık düzeylerinin erkek öğrencilerden daha yüksek olduğu bulgularına ulaşılmıştır.

Balaban- ztrk (2023) tarafından yrtlen araştırmada ergenlik dönemindeki bireylerin psikolojik sağlamlık düzeyleri ile algılanan ebeveyn tutumlarının ilişkisi ekolojik kuram çerçevesinde incelenmiştir. Araştırmaya 308 ergen katılım sağlamıştır. Çalışmada Anne- Baba Tutum Envanteri, Psikolojik Sağlamlık Tutum lçęi ve kişisel bilgi formu kullanılmıştır. Bulgulara göre ergenlerin psikolojik sağlamlık düzeyleri ile algılanan ebeveyn tutumları arasında pozitif yönlü ilişki saptanmıştır.

2.6.1.2 Psikolojik Sağlamlık ile İlgili Yapılan Yurtdışı Çalışmaları

Riulli ve arkadaşları (2002) tarafından oluşturulan araştırmada Kosova'da yaşanan savaş sonrasında, savaşa maruz kalan bireylerin toparlanabilmelerini etkileyen değişkenler incelenmiştir. Araştırma sonuçlarına göre savaşa maruz kalan bireylerin yüksek düzeyde uyumsuzluk yaşadıkları saptanmıştır. Araştırmadan elde edilen diğer bir bulgu ise bireylerin psikolojik sağlamlık düzeyleri ile iyimserlik düzeyleri arasında pozitif yönlü ilişki bulunmaktadır.

Kallampally ve diğerleri (2007) tarafından oluşturulan araştırmada ise Hintli Amerikanların evlilik doyumu ile psikolojik sağlamlıkları arasındaki ilişki incelenmiştir. Bulgulara göre evlilik doyumunu yordayan faktörlerin, psikolojik sağlamlık, maneviyat, kültürleşme ve cinsiyet değişkenleri olduğu saptanmıştır. Araştırmada maneviyatın yordama gücünün diğer değişkenlerden daha fazla olduğu görülmüştür.

Windle ve arkadaşlarının (2008) oluşturduğu çalışmada ise 50 ile 90 yaş aralığındaki bireylerin psikolojik sağlamlıklarını etkileyen değişkenler incelenmiştir. Bulgulara göre 50 ile 90 yaş aralığındaki bireylerin psikolojik sağlamlıklarını

etkileyen faktörler kişiler arası kontrol ile kişisel yeterlik ve benlik saygısı olduğu saptanmıştır.

Waugh ve arkadaşlarının (2008) tarafından oluşturulan araştırmada ise genç yetişkinlere birtakım görevler verilir. Bireylerin verilen görevleri yerine getirmeden önce ve getirdikten sonraki psikolojik sağlımlıkları incelenmiştir. Bulgulara göre psikolojik sağlamlık düzeyi yüksek bireyler görevleri gerçekleştirirken, olumsuz etkiler karşısında daha hızlı toparlandığı saptanmıştır. Bunun yanı sıra iyimserlik değişkeninin, psikolojik sağlamlığı yordadığı görülmüştür.

Guinn, Vincent ve Dugas (2009) tarafından oluşturulan çalışmada, ABD ve Meksika sınırlarına yakın bölgelerde yaşamakta olan Amerika ve Meksika kökenli kadınların, stres yaşantısı karşısındaki psikolojik sağlımlıkları gözlemlenmiştir. Çalışmadaki kadın katılımcıların yaş aralığı 20 ile 61 arasında olup 418 kişi katılım sağlamıştır. Bulgulara göre yüksek kültürleşme düzeyi, yüksek öğrenim düzeyi, evli ve iyi düzeyde sağlık koşullarının olması psikolojik sağlamlığı arttırdığı tespit edilmiştir.

Keye ve Pidgeon (2013) tarafından oluşturulan çalışmada üniversite öğrencilerinin akademik öz yeterlik ve farkındalığın, psikolojik sağlamlığı yordama gücü incelenmiştir. Araştırmaya 39 erkek ve 102 kadın katılım sağlamıştır. Elde edilen bulgulara göre akademik öz yeterlik ve farkındalığın öğrencilerin psikolojik sağlımlıklarını anlamlı düzeyde yordamaktadır.

Bradley ve Hojjat (2016) tarafından yapılan çalışmada psikolojik sağlamlığın evlilik doyumu ve eşe bağlanma, sosyal destek ile etkileşim gibi, değişkenler arasındaki ilişki test edilmiştir. Çalışmaya 195 evli birey katılım sağlamıştır. Bulgulara göre psikolojik sağlamlık, evlilik doyumu üzerine doğrudan etki sağlamamaktadır.

Aynı zamanda sosyal destek ve etkileşim, psikolojik sağlamlık üzerinden ilişki doyumunu dolaylı olarak etkilediği elde edilmiştir.

Bölüm 3

YÖNTEM

3.1 Araştırma Modeli

Araştırmada üniversite öğrencilerinin romantik ilişkilerinde ortaya çıkan siber şiddet düzeyleri ile ilişki istikrarı ve psikolojik sağlamlık düzeylerinin ve aralarındaki ilişkinin incelenmesine yönelik olarak nicel bir araştırma deseni olup, ilişki, düzey ve yordayıcılığın belirlenmesi üzerine ilişki tarama modelinden yararlanılmıştır.

İlişki tarama modeli, iki ya da daha fazla değişken bulunan çalışmalarda, değişkenler arasındaki ilişkinin manipülasyon kullanılmadan incelenen araştırmalardır. İlişki taramaları ikiye ayrılmaktadır; bunlardan ilki olan keşfedici korelasyon araştırmaları, değişkenler arasındaki ilişkinin ortaya konulduğu araştırmalardır. Yordayıcı korelasyonda ise değişkenler arasındaki ilişkinin ortaya konduğu ve değeri bilinen değişkenin, değeri bilinmeyen değişkenin değerini belirlemeye çalışıldığı araştırmalardır (Büyüköztürk vd., 2020). Araştırmada “ siber şiddet, ilişki istikrarı ve psikolojik sağlamlık ” bağımlı değişkenler olarak belirlenirken, “cinsiyet, fakülte, sınıf düzeyi, ilişki türü, ilişki süresi, algılanan ebeveyn ilişkisi, sosyal medya kullanım sıklığı ve sıklıkla kullanılan sosyal medya” gibi değişkenler ise bağımsız değişken olarak belirlenmiştir.

3.2 Evren ve Örneklem

Bu araştırma da hedef kitleyi 2022- 2023 eğitim öğretim yılında Doğu Akdeniz Üniversitesi; Eğitim Bilimleri Fakültesi, Hukuk Fakültesi ve Sağlık Bölümlerinde Türkçe eğitim gören, romantik ilişki içerisinde bulunan ya da daha öncesinde romantik

bir ilişki yaşamış öğrenciler oluşturmaktadır. Veri toplama süreci kolay ulaşılabilir durum örnekleme ile istendik katılımcı sayısına ulaşıncaya kadar devam etmiştir.

Araştırmanın örneklem seçiminde, üniversite öğrencileri üzerinden yürütülecek çalışma için basit seçkisiz örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Basit seçkisiz örneklem yönteminde her örneklem seçimi için eşit seçilme olasılığı bulunup, seçilen birimlerin örnekleme dahil edildiği bir yöntemdir. Bu örnekleme yöntemine göre evrendeki tüm birimlerin, örnekleme seçilmesi için eşit ve bağımsız şartlara sahiptir. Temsil edici bir örneklem seçiminde geçerli ve en iyi yol seçkisiz örneklemdir (Büyüköztürk vd., 2020). Araştırmaya 391 kişi katılım göstermiştir. Katılım gösteren 35 kişinin ölçeği eksik/ hatalı olmasından dolayı araştırmaya dahil edilmemiştir.

Araştırmada sonuç olarak 356 kişi katılım sağlamış olup, katılımcıların 246'sını (%69,1) kadın, 110'nunu (%30,9) erkek katılımcılar oluşturmaktadır. Hukuk fakültesinde 110 (%30,9), Eğitim Fakültesinde 139 (%39,0) ve Sağlık Bölümlerinde ise toplamda 107 (%30,1) kişiye ulaşılmıştır.

3.3 Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak kişisel bilgi formu, Bakır ve Kalkan (2019) tarafından Türkçe uyarlaması yapılan Siber Flört İstismar Ölçeği, Büyüksahin, Hasta ve Hovardaoğlu (2005) tarafından Türkçe uyarlaması yapılan İlişki İstikrarı Ölçeği ve Doğan (2015) tarafından uyarlaması yapılan Kısa Psikolojik Sağlık Ölçeği kullanılmıştır. Seçilen envanterler belirlenen örneklem doğrultusunda kişilere uygulanmış ve alt problemlerde belirtilen sorulara cevap aranmıştır.

3.3.1 Kişisel Bilgi Formu

Kişisel bilgi formu, bağımsız değişkenlere yönelik bilgi elde etmek için oluşturulmuş kişisel bilgilerin yer verildiği formdur. Form literatür ışığında ve uzman görüşü ile hazırlanmıştır. Kişisel bilgi formu ile Doğu Akdeniz üniversitesinde eğitim

gören öğrencilerin cinsiyet, bölüm, sınıf düzeyi, ilişki türü, ilişki süresi, algılanan ebeveyn ilişkisi, sosyal medya kullanım sıklığı ve sıklıkla kullanılan sosyal medya uygulamasına yönelik bilgi elde etmek amaçlanmıştır.

3.3.2 Siber Flört İstismar Ölçeği

Ölçek, romantik ilişki türü olan flört ilişkisi içerisinde uygulanan ve maruz kalınan, teknoloji temelli saldırganlığın ölçülmesi amacıyla Borrajo, Pereda, Gamez-Guadix ve Calvete (2015) tarafından geliştirilmiştir. Ölçek Ayşegül Bakır ve Melek Kalkan (2019) tarafından ise Türkçeye uyarlanmıştır. Ölçek 2 alt boyutlu olup, her alt boyutta ortalama puanın artması, siber flört istismarı uygulama ve maruz kalmanın attığını göstermektedir. Ölçekte bulunan sorulara hem uygulayan hem de maruz kalma şekliyle paralel formda yer verilmiştir. Ölçek 1 ‘hiç’, ‘6 genellikle’ arasında değişen 6’lı likert tipe sahiptir. Ölçekte 2 alt boyut Doğrudan Saldırganlık ve İzleme/ Kontrol faktörlerine ilişkindir. Ölçekteki 2, 3, 4, 6, 8, 9, 10, 12, 15, 16 ve 18. Maddeler ve paralel formları Doğrudan Saldırganlık faktörüne ilişkinen, 1, 5, 7, 11, 13, 14, 17, 19 ve 20. Maddeler ve paralel formları İzleme/Kontrol faktörüne ilişkindir.

Ölçekte psikometrik analizler, 18 ve 30 yaş arasında değişen 919 kişiden toplanan veri seti üzerine yapılmıştır olup, geçerliliğinin test edilmesi için faktör yapısı incelenmiştir. İki alt boyutlu yapının sınındığı analize göre açıklanan toplam varyans, şiddete maruz kalma boyutu için %44,4 iken şiddet uygulama boyutu için %%44,7 olarak saptanmıştır. Kaiser Meyer Olkin (KMO) değeri şiddete maruz kalma için ,87, şiddet uygulama için ,88 olarak saptanmıştır. Barlett Küresellik Testi sonuçları şiddete maruz kalma için 7064,305, şiddet uygulama için 6854,424’dır. Barlett Küresellik Testinin anlamlılık değeri her iki alt ölçek için $p=,000$ ’dır. Şiddet uygulama için yapılan DFA analizinde, şiddet uygulama için, İzleme/Kontrol ve Doğrudan Saldırganlık alt boyutları arasındaki korelasyon .68, kovaryans .37 olarak saptanmıştır.

Ölçekte örtük değişkenlerin gözlenen değişkenleri açıklama oranının İzleme/Kontrol alt boyutunda .45 ile .75 arasında; Doğrudan Saldırganlık alt boyutunda ise .27 ile .71 arasında değiştiği elde edilmiştir. Şiddete maruz kalma için yapılan DFA analizinde İzleme/Kontrol ve Doğrudan Saldırganlık alt boyutları arasındaki korelasyon ,71, kovaryans ,67 olarak bulunmuştur. Ölçekte gizil değişkenlerin gözlenen değişkenleri açıklama oranının İzleme/Kontrol alt boyutunda .58 ile .81 arasında; Doğrudan Saldırganlık alt boyutunda ise .27 ile .88 arasında değiştiği tespit edilmiştir. Yapılan Doğrulayıcı Faktör Analizinde şiddete maruz kalma için $\chi^2=582,868$, $sd=169$, $\chi^2/sd=3,449$, $p=.000$ olduğu görülmüştür. $GFI=.90$, $AGFI=.88$, $CFI=.75$ ve $RMSEA=.05$ olduğu saptanmıştır. Yapılan Doğrulayıcı Faktör Analizinde şiddet uygulama için $\chi^2=595,459$, $sd=169$, $\chi^2/sd=3,523$, $p=.000$ olduğu görülmüştür. $GFI=.94$, $AGFI=.92$, $CFI=.79$ ve $RMSEA=.05$ olduğu saptanmıştır. DFA sonucunda, χ^2 ve serbestlik derecesi oranı yüksek çıkmıştır. Analizden elde edilen sonuçlara göre Siber Flört İstismarı Ölçeğinin Türk genç yetişkin örnekleminde yeterli düzeyde geçerliğe sahip olduğu bulunmuştur.

Ölçeğin güvenilirliğini sınamak için ise, iç tutarlık katsayısı, madde-toplam korelasyon katsayısı, test-yarılama güvenilirlik katsayısı ve test-tekrar test güvenilirlik katsayısı incelenmiştir. İzleme/Kontrol alt boyutunun Cronbach Alpha iç tutarlılık değerleri şiddete maruz kalma için .85, şiddet uygulama için .84'dür. Doğrudan Saldırganlık alt boyutunun Cronbach Alpha iç tutarlılık değerleri şiddete maruz kalma için ise .78, şiddet uygulama için .79'dur. Ölçeğin kararlılığının ölçülmesi için yapılan test-tekrar test korelasyonu şiddete maruz kalma için .80, şiddet uygulama için .77 olarak elde edilmiştir. Yine analizden elde edilen sonuçlara göre Siber Flört İstismarı Ölçeği, Türkiye genç yetişkin örnekleminde, romantik ilişkilerde ortaya çıkan yeni

teknoloji kaynaklı istismar ve şiddeti tespit amacıyla kullanımı için güvenilirlik ve geçerliğe sahip olduğu belirtilmiştir (Bakır ve Kalkan, 2019).

3.3.3 İlişki İstikrarı Ölçeği

Rusbult ve arkadaşlarının (1998) oluşturduğu ölçek, bireylerin ilişki yatırımı, seçenekleri değerlendirme düzeyini, ilişki doyumu ve bağlanımını ölçmektedir. Ölçekte dört alt boyut bulunmaktadır. Bu ölçeklerin her biri 10 maddeden, bağlanım boyutu 7 maddeden oluşmaktadır. Her bir ölçeğin ilk beş maddesi 1 “tamamen yanlış”, 4 “tamamıyla doğru” arasında değişen 4’lü likert tipi ile derecelendirilirken, diğer maddeler 1 “tamamen yanlış” ile 9 “tamamıyla doğru” arasında değişen 9’lu likert tip ile derecelendirilmektedir. Ölçeklerden alınan puanların artması, ölçeğin değerlendirmiş olduğu boyutun arttığını göstermektedir. Rusbult ve diğerleri (1998) tüm maddelerin uygulanması fakat yapılan analizlerin her boyutta son beş madde arasında yürütülmesini önermiştir. Yani, ölçeğin alt boyutlarına ilişkin puanlama İlişki Doyumu için 2 ile 6. maddeler arası; Seçeneklerin Niteliğini Değerlendirme alt boyutu için 2 ile 7. maddeler arası; İlişki Yatırımı alt boyutu için ise 2 ile 6. maddeler arası toplanıp, madde sayısına bölünmesiyle elde edilmektedir. Ölçeğin güvenilirlik ve geçerliliğini saptamak için ardı ardına üç çalışma gerçekleştirilmiştir.

Hem evlilik hem de flört ilişkisinin sürdürme nedenlerini ölçen Türkçe bir ölçek bulunmadığın, ölçeğin Türkçe uyarlaması Büyüksahin, Hasta ve Hovardaoğlu (2005) tarafından yapılmıştır. Ölçeğin Türkçe versiyonunun geçerlilik ve güvenilirliğini ölçmek için romantik ilişkisi olan 325 üniversite öğrencisiyle çalışma yapılmıştır. İlişki İstikrarı Ölçeğinin, İlişki Doyumu alt ölçeği için Cronbach alfa katsayısı .90, Seçeneklerin Niteliğini Değerlendirme alt ölçeği için .84, İlişki Yatırımı alt ölçeği için de .84 olarak elde edilmiştir. Daha sonra, Büyüksahin ve Taluy (yayınlanmamış araştırma raporu) ölçeği tekrar gözden geçirmişler ve ölçeğe bağlanım

boyutunu (7 madde) eklemiştir. Bağlanım boyutu Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı .70'dir. Bağlanım alt boyutundaki 3. ve 4. maddeler ters puanlanmaktadır. Sonuç olarak ölçeğin Türk örnekleminde geçerli ve güvenilir olduğu belirtilmiştir.

3.3.4 Kısa Psikolojik Sağlamlık Ölçeği

Smith ve arkadaşları (2008) tarafından geliştirilmiştir. Mevcut ölçeklerden farklı olarak bireylerin yeniden uyum sağlama, yeniden iyileşme, eski işlevselliğine dönme ve kendini toparlama gibi özellikleri ölçmeye odaklanmıştır. Ölçek, Doğan (2015) tarafından üniversitede öğrenim gören 295 öğrencinin katılımı ile Türkçeye uyarlanmıştır. KPSÖ, 5'li likert tipinde, 6 maddelik bir testtir. Ölçekte 2., 4. ve 6. maddeler tersten kodlanmıştır. Alınan puanların yüksekliği psikolojik sağlamlık düzeyini belirlemektedir. Açımlayıcı faktör analizine göre maddelerin faktör yükleri .63 ile .79 arasında değişmektedir. Ölçeğe yönelik yapılan doğrulayıcı faktör analiz sonucu, uyum iyiliği indeksleri, $\chi^2/sd (12.86/7) = 1,83$, NFI = 0.99, NNFI = 0.99, CFI = 0.99, IFI = 0.99, RFI = 0.97, GFI = 0.99, AGFI = 0.96, RMSEA = 0.05, SRMR = 0.03 şeklinde saptanmıştır. Buna göre iyi düzeyde uyuma sahip olduğu gözlemlenmiştir. Analizler sonucunda, orijinali ile benzer şekilde tek faktörlü bir yapı elde edilmiştir. Ölçeğin iç tutarlılık düzeyine bakıldığında ise Cronbach Alpha katsayısının .83 olduğu saptanmıştır. Ölçüt bağıntılı geçerlik kapsamında Kısa Psikolojik Sağlamlık Ölçeği ile Oxford Mutluluk Ölçeği Kısa Formu ($r = .40$), Ego Sağlamlığı Ölçeği ($r = .61$) ve Connor-Davidson Psikolojik Sağlamlık Ölçeği ($r = .66$) arasında anlamlı ilişkiler elde edilmiştir. Elde edilen sonuçlara göre ölçek üniversite öğrencilerinde psikolojik sağlamlığı ölçmede kullanılabilir, geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğu söylenebilir.

3.4 Verilerin Toplanması

Araştırmaya yönelik seçilen ölçekleri uygulamak için gereken bütün idari ve etik onay izni alınıp, çalışmaya dahil olmayı kabul eden öğrencilere gönüllü katılım doğrultusunda onam formu sunulmuştur. Ölçeklerin yüz yüze uygulanıp, katılımcılara çalışmanın yönergesi sunulup, ölçekler uygulanarak sonuçlar elden toplanmıştır. Katılımcılara araştırmanın bilimsel bir çalışmaya yönelik olduğu, gönüllülük esasına dayandığı, gizliliğe önem verildiği ve ölçek cevaplarının objektif olması gerektiğinin üzerinde durulmuştur.

3.5 Veri Analizi

Bilgisayar ortamına aktarılan bilgiler, istatistiksel analiz yapılmak üzere SPSS 26.00 (Statistical Package For Social Science) programı ile analiz edilmiştir. Bağımlı değişkenler, Siber Flört İstismarı Ölçeği, İlişki İstikrarı Ölçeği ve Kısa Psikolojik Sağlık Ölçeğinden elde edilen bilgiler olarak, bağımsız değişkenler ise kişisel bilgi formunda yer alan demografik bilgiler olarak yer almaktadır.

Tüm bağımlı değişkenler için örneklemden elde edilen gözlem sonuçlarını dağılımlarının binom normal dağılım eğrisi ile karşılaştırılması Kolmogorov simirnof homojenlik testi ile test edilmiştir ve dağılımların normal dağılımla arasındaki farkın anlamsız olduğu gözlemlenmiştir. Böylelikle normal dağılım varsayımı için null hipotezi reddedilmekte ve dağılımlar normal kabul edilmektedir (bkz. Tablo 4.1). Dolayısıyla bağımlı değişkenlerin bağımsız değişkenlerin alt grupları arasında izlenen değişkenlikleri parametrik olan olasılık testleriyle test edilmiştir. Gruplar arası 2 bağımsız değişkene göre bağımlı değişkenlerin karşılaştırmalarda bağımsız örneklem t testi kullanılmıştır. Gruplar arası 3 ve üzeri bağımsız değişkene göre bağımlı değişkenlerin karşılaştırmalarda tek yönlü varyans analizi yani Anova uygulanırken, anlamlı farklılık görülmesi halinde post hoc gruplar arası çoklu

karşılaştırma testlerinden Bonferroni çapraz anlamlılık karşılaştırılması uygulanmıştır. Ölçekler arası ilişkilerin belirlenmesinde pearson korelasyon analizi uygulanırken, PSO ve İlişki istikrarı ölçeğinin alt boyutlarının siber şiddet düzeyi türlerine etkisinin yordayıcılığını ortaya koymak amacıyla çoklu doğrusal regresyon analizi yapılmıştır.

Bölüm 4

BULGULAR

4.1 Üniversite Öğrencilerinin Siber Flört Şiddeti, İlişki İstikrarı ve Psikolojik Sağlık Düzeylerine Ait Normal Dağılım Değerlerine İlişkin Bulgular

Tüm bağımlı değişkenler için araştırma örnekleminde elde edilen gözlem sonuçları dağılımlarının karşılaştırılması Kolmogorov-Smirnov homojenlik testi ile test edilmiştir. Normal Dağılım Değerleri Tablo 1’de yer almaktadır.

Tablo 1: Üniversite Öğrencilerinin Siber Flört Şiddeti, İlişki İstikrarı ve Psikolojik Sağlık Düzeylerine Ait Normal Dağılım Değerleri

Ölçek	Alt Boyutlar	Kolmogorov-Smirnov ^a		
		Statistic	sd	p
Siber Flört Şiddeti	DS Maruz Bırakma	.343	356	.145
	DS Maruz Kalma	.322	356	.122
	İK Maruz Bırakma	.131	356	.111
	İK Maruz Kalma	.164	356	.132
İlişki İstikrarı	İlişki Doyumu (İD)	.161	356	.785
	Seçeneklerin Niteliğini Değerlendirme (SND)	.114	356	.445
	İlişki Yatırımı (İY)	.070	356	.256
	Bağlılık (BAG)	.168	356	.199
PSO	Psikolojik Sağlık	.117	356	.078

Tablo 1 incelendiğinde, dağılımların normal dağılımla arasındaki farkın anlamsız olduğu gözlemlenmiştir ($p>0.05$). Dolayısıyla elde edilen verilerin normal dağılım varsayımına ilişkin koşulları karşıladığı görülmektedir.

4.2 Üniversite Öğrencilerinin Siber Flört Şiddeti Uygulama ve Maruz Kalma Düzeylerine İlişkin Bulgular

Üniversite öğrencilerinin siber şiddeti uygulama ve maruz kalma düzeyleri siber flört istismarı ölçeği ile ölçülmüştür. Sonuçlar Tablo 2’de yer almaktadır.

Tablo 2: Üniversite Öğrencilerinin Siber Flört Şiddeti Uygulama ve Maruz Kalma Düzeyleri

	N	\bar{X}	SS	min	Max
DS Maruz Bırakma	356	12.57	3.59	11.00	37.00
DS Maruz Kalma	356	12.90	4.12	11.00	38.00
İK Maruz Bırakma	356	17.25	7.37	9.00	50.00
İK Maruz Kalma	356	17.70	8.88	9.00	54.00

Elde edilen gözlem değerleri incelendiğinde katılımcıların doğrudan saldırganlık, izleme ve kontrol faktörlerinde hem maruz kalma hem de maruz bırakma açılarından siber flört istismar puan ortalamalarının düşük olduğu tespit edilmiştir (bkz. Tablo 2) ancak izleme kontrol faktörü ile doğrudan saldırganlık faktörü açısından karşılaştırıldığında izleme kontrol faktörüne ilişkin puan ortalamalarının doğrudan saldırganlık puan ortalamalarına kıyasla daha yüksek olduğu doğrudan saldırganlık puanlarının ise daha düşük olduğu görülmektedir (bkz. Tablo 4.2).

4.3 Üniversite Öğrencilerinin İlişki İstikrarı Düzeylerine İlişkin Bulgular

Katılımcıların ilişki istikrarı düzeyleri ilişki istikrarı ölçeği ile ölçülmüştür. İlişki istikrarını dört boyutta ele alan ölçeğin boyutlarına ilişkin katılımcılardan elde edilen gözlem sonuçlarına ilişkin dağılımları Tablo 3'te verilmektedir.

Tablo 3: Üniversite Öğrencilerinin İlişki İstikrarı Düzeyleri

	N	\bar{X}	SS	min	Max
İlişki Doyumu (İD)	356	6.85	2.17	1.00	9.00
Seçeneklerin Niteliğini Değerlendirme (SND)	356	3.62	2.17	1.00	9.00
İlişki Yatırımı (İY)	356	4.56	2.29	1.00	9.00
Bağlılık (BAG)	356	5.19	1.17	1.00	9.00
İlişki İstikrarı Düzeyleri	356	5.05	1.07	1.00	7.45

Tablo 3 incelendiğinde katılımcıların ilişki istikrarı ölçeği alt boyutlarında İD ve BAĞ alt boyutlarında aritmetik ortalamalarının yüksek olduğu ancak SND ve İY alt boyutlarında düşük seyrettiği görülmektedir (bkz. Tablo 4.3). En düşük aritmetik ortalamaya sahip olan SND faktörü ile İY alt faktörü arasında aritmetik ortalama farkının çok düşük olduğu ve İD ve BAĞ faktörleriyle aritmetik ortalamalarının farklarının büyük olduğu gözlemlenmektedir. Katılımcılar en yüksek aritmetik ortalamayı sırasıyla İD, BAĞ, İY ve SND boyutlarından almışlardır. Üniversite öğrencilerinin ilişki istikrarı düzeylerinin aritmetik ortalaması orta düzeyin biraz üzerindedir.

4.4 Üniversite Öğrencilerinin Psikolojik Sağlık Düzeylerine İlişkin Bulgular

Katılımcıların psikolojik sağlık düzeyleri psikolojik sağlık ölçeği ile ölçülmüştür. Elde edilen bulgular Tablo 4'te yer almaktadır.

Tablo 4: Üniversite Öğrencilerinin Psikolojik Sağlık Düzeyleri

	N	\bar{X}	SS	min	Max
Psikolojik Sağlık	356	18.24	2.57	10.00	26.00

Tablo 4 incelendiğinde üniversite öğrencilerinin Psikolojik sağlık düzeyleri orta üst düzeyde gözlemlenmiştir (bkz. Tablo 4).

4.5 Üniversite Öğrencilerinde Romantik İlişkilerde Siber Şiddet, İlişki İstikrarı ile Psikolojik Sağlık Düzeylerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular

Katılımcıların siber flört istismar düzeylerinin, ilişki istikrarı düzeylerinin ve psikolojik sağlık düzeylerinin cinsiyet açısından anlamlı farklılık gösterip göstermediği bağımsız örneklem t testi ile test edilmiştir. Elde edilen bulgular Tablo 5'te yer almaktadır.

Tablo 5: Üniversite Öğrencilerinde Romantik İlişkilerde Siber Şiddet, İlişki İstikrarı ve Psikolojik Sağlık Düzeylerinin Cinsiyet Açısından Karşılaştırılması

Puan	Gruplar	N	\bar{X}	SS	Sh \bar{x}	t Testi			
						t	Sd	p	
Siber İlişki İstikrarı	DS Maruz	Kadın	246	12.21	3.08	.196	-	354	.005
	İlişki Bırakma	Erkek	110	13.37	4.43	.422	2.847		

DS Maruz Kalma	Kadın	246	12.51	3.74	.238	-	354	.008
	Erkek	110	13.76	4.77	.455	2.658		
İK Maruz Bırakma	Kadın	246	17.27	7.24	.462	.069	354	.945
	Erkek	110	17.21	7.68	.733			
İK Maruz Kalma	Kadın	246	17.48	9.18	.585	-.680	354	.497
	Erkek	110	18.18	8.20	.782			
İD	Kadın	246	6.85	2.26	.144	.009	354	.993
	Erkek	110	6.84	1.96	.187			
SND	Kadın	246	3.39	2.09	.133	-	354	.004
	Erkek	110	4.11	2.26	.215	2.920		
İY	Kadın	246	4.36	2.30	.146	-	354	.012
	Erkek	110	5.02	2.20	.210	2.538		
BAG	Kadın	246	5.15	1.18	.075	-.921	354	.358
	Erkek	246	12.21	3.08	.196			
İlişki İstikrarı (geneli)	Kadın	246	4.9425	1.08673	.06929	-	354	.002
	Erkek	110	5.3186	.99970	.09532	3.092		
PSO	Kadın	246	18.18	2.49	.159	-.597	354	.551
	Erkek	110	18.36	2.75	.262			
	Psikolojik Sağlamlık							

Tablo 5 incelendiğinde, izleme/ kontrol faktörü açısından ne maruz bırakma ne de maruz kalma boyutları açısından anlamlı farklılık bulunmamıştır ($p>0.05$) ancak doğrudan saldırganlık faktöründe hem maruz bırakma hem de maruz kalma boyutlarında erkeklerin aritmetik ortalamalarının kızların aritmetik ortalamalarından

anlamli düzeyde farklılaştığı ve bu farklılaşmanın erkeklerin lehine olduğu gözlemlenmektedir ($p < 0.05$).

İlişki istikrarı bakımından incelendiğinde İD ve BAĞ alt boyutlarında anlamlı farklılık gözlemlenmez ($p > 0.05$) iken, SND ve IY alt boyutlarında erkek katılımcıların lehine anlamlı farklılık gözlemlenmiştir ($p < 0.05$). İlişki istikrarı ölçeği geneli erkek öğrencilerin lehine anlamlı farklılık gözlemlenmiştir ($p < 0.05$).

Psikolojik sağlamlık açısından kız ve erkek katılımcılar arasında anlamlı farklılık gözlemlenmezken erkeklerin psikolojik sağlamlık düzeylerinin kız öğrencilere kıyasla daha yüksek olduğu görülmektedir ($p > 0.05$).

4.6 Üniversite Öğrencilerinde Romantik İlişkilerde Siber Şiddet, İlişki İstikrarı ve Psikolojik Sağlamlık Düzeylerinin Fakülte Açısından Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular

Romantik ilişkilerde siber şiddet, ilişki istikrarı ve psikolojik sağlamlık düzeylerinin farklı fakülteler bünyesinde incelenerek elde edilen değerlerin değişkenliği Anova ile test edilmiştir. Sonuçlar Tablo 6’da yer almaktadır.

Tablo 6: Üniversite Öğrencilerinde Romantik İlişkilerde Siber Şiddet, İlişki İstikrarı ve Psikolojik Sağlamlık Düzeylerinin Fakülte Açısından Karşılaştırılması

		<i>f</i> , \bar{x} ve <i>ss</i> Değerleri			ANOVA Sonuçları						
	Boyutlar	Grup	<i>N</i>	\bar{x}	<i>ss</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
Siber Flört Şiddeti		Hukuk fakültesi	110	12.793	25	Grup.arası	13.386	2	6.693	.517	.597
	DS	Eğitim fakültesi	139	12.603	70	Grup. İçi.	4567.858	353	12.940		
	Maruz	Sağlık bölümleri	107	12.293	77	Toplam	4581.244	355			
	Bırakma	Hukuk fakültesi	110	12.923	44	Grup.arası	47.015	2	23.508	1.383	.252

	DS	Eğitim	13913.274.64	Grup. İçi.	5998.544	353	16.993
	Maruz	fakültesi					
	Kalma	Sağlık	10712.394.03	Toplam	6045.559	355	
		bölümleri					
		Hukuk	11017.757.38	Grup.arası	318.341	2	159.1702.957.053
		fakültesi					
	İK	Eğitim	13917.977.97	Grup. İçi.	19001.884	353	53.830
	Maruz	fakültesi					
	Bırakma	Sağlık	10715.826.35	Toplam	19320.225	355	
		bölümleri					
		Hukuk	11017.918.08	Grup.arası	456.683	2	228.3412.922.055
		fakültesi					
	İK	Eğitim	13918.799.84	Grup. İçi.	27589.755	353	78.158
	Maruz	fakültesi					
	Kalma	Sağlık	10716.068.16	Toplam	28046.438	355	
		bölümleri					
		Hukuk	110 6.77 2.20	Grup.arası	4.423	2	2.211 .468.627
		fakültesi					
	ID	Eğitim	139 6.77 2.25	Grup. İçi.	1667.947	353	4.725
		fakültesi					
		Sağlık	107 7.02 2.02	Toplam	1672.370	355	
		bölümleri					
		Hukuk	110 3.85 2.19	Grup.arası	9.898	2	4.949 1.047.352
		fakültesi					
	SND	Eğitim	139 3.57 2.23	Grup. İçi.	1667.957	353	4.725
		fakültesi					
		Sağlık	107 3.43 2.07	Toplam	1677.854	355	
		bölümleri					
		Hukuk	110 4.59 2.50	Grup.arası	7.470	2	3.735 .710.492
		fakültesi					
	İY	Eğitim	139 4.40 2.12	Grup. İçi.	1856.206	353	5.258
		fakültesi					

İlişki İstikrarı

	Sağlık bölümleri	107	4.74	2.27	Toplam	1863.676	355	
BAG	Hukuk fakültesi	110	5.30	1.21	Grup.arası	5.337	2	2.669 1.937.146
	Eğitim fakültesi	139	5.25	1.09	Grup. İçi.	486.261	353	1.378
	Sağlık bölümleri	107	5.01	1.22	Toplam	491.598	355	
	Hukuk fakültesi	110	5.13	1.08	Grup.arası	.989	2	.494 .428
	İlişki							.6
PSO	İstikrarı (geneli) Eğitim fakültesi	139	5.00	1.01	Grup. İçi.	408.039	353	1.156
	Sağlık bölümleri	107	5.05	1.14	Toplam	409.028	355	
	Hukuk fakültesi	110	18.0	3.05	Grup.arası	22.636	2	11.318 1.711.182
	Psikolojik Eğitim fakültesi	139	18.5	2.39	Grup. İçi.	2334.588	353	6.614
	Sağlık bölümleri	107	18.0	2.22	Toplam	2357.225	355	

Tablo 6 incelendiğinde, bağımsız değişkenin alt grupları arasında bağımlı değişkenlerin hiçbirinin anlamlı düzeyde farklılaşmadığı gözlemlenmiştir ($p>0.05$).

Tüm bağımlı değişkenlerin hukuk fakültesi, eğitim fakültesi ve sağlık bölümleri fakültesi nezdinde aritmetik ortalamalarının birbirlerine çok yakın seyrettiği ve standart sapmalarının çok düşük olduğu gözlemlenmektedir. Standart hata değerlerinin standart sapmaya oranlarının %95'lik güven aralığında sergilediği varyasyonlar dikkate alındığında kendi içlerinde homojen olan bu dağılımların aritmetik ortalamaları arasındaki minimal farkların tolere edilebilir olduğu da

görülmektedir dolayısıyla hiçbir bağımlı değişkenin bağımsız değişkenin grupları arasındaki minimal farklarıyla ilgili yorum dikkate alınamaz ($p>0.05$).

4.7 Üniversite Öğrencilerinde Romantik İlişkilerde Siber Şiddet, İlişki İstikrarı ve Psikolojik Sağlamlık Düzeylerinin Sınıf Düzeyi Değişkenine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular

Romantik ilişkilerde siber şiddet, ilişki istikrarı ve psikolojik sağlamlık düzeylerinin farklı sınıf düzeyleri açısından incelenerek elde edilen değerlerin değişkenliği Anova ile test edilmiştir. Bulgular Tablo 7’de bulunmaktadır.

Tablo 7: Üniversite Öğrencilerinde Romantik İlişkilerde Siber Şiddet, İlişki İstikrarı ve Psikolojik Sağlamlık Düzeylerinin Sınıf Düzeyi Açısından Karşılaştırılması

		<i>f</i> , \bar{x} ve <i>ss</i> Değerleri				ANOVA Sonuçları					
Boyutlar	Grup	<i>N</i>	\bar{x}	<i>ss</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>p</i>	
Siber Flört Şiddeti	DS	1.Sınıf	70	12.45	2.78	Grup.arası	80.243	3	26.748	2.092	.101
		2.Sınıf	82	12.47	3.30	Grup. İçi.	4501.002	352	12.787		
		3.Sınıf	92	11.96	2.22	Toplam	4581.244	355			
		4.Sınıf	112	13.20	4.87						
	Maruz	1.Sınıf	70	13.14	3.14	Grup.arası	46.711	3	15.570	.914	.434
		2.Sınıf	82	12.92	4.19	Grup. İçi.	5998.848	352	17.042		
		3.Sınıf	92	12.31	3.50	Toplam	6045.559	355			
		4.Sınıf	112	13.21	4.99						
	Kalma	1.Sınıf	70	18.65	8.12	Grup.arası	263.035	3	87.678	1.619	.185
		2.Sınıf	82	17.80	7.51	Grup. İçi.	19057.190	352	54.140		
		3.Sınıf	92	16.45	6.64	Toplam	19320.225	355			
		4.Sınıf	112	16.64	7.30						

İlişki İstikrarı	İK Maruz Kalma	1.Sınıf 70 19.7510.32Grup.arası 429.764 3 143.2551.826.142
		2.Sınıf 82 17.86 9.30 Grup. İçi. 27616.674352 78.456
		3.Sınıf 92 17.18 8.46 Toplam 28046.438355
		4.Sınıf11216.72 7.78
	İD	1.Sınıf 70 6.55 2.19 Grup.arası 9.109 3 3.036 .643.588
		2.Sınıf 82 6.80 2.17 Grup. İçi. 1663.261 352 4.725
		3.Sınıf 92 6.95 2.26 Toplam 1672.370 355
		4.Sınıf112 6.97 2.08
	SND	1.Sınıf 70 3.56 1.98 Grup.arası 35.988 3 11.996 2.572.054
		2.Sınıf 82 3.67 2.37 Grup. İçi. 1641.867 352 4.664
		3.Sınıf 92 3.15 2.02 Toplam 1677.854 355
		4.Sınıf112 3.99 2.20
	İY	1.Sınıf 70 4.75 2.27 Grup.arası 7.170 3 2.390 .453.715
		2.Sınıf 82 4.36 2.35 Grup. İçi. 1856.505 352 5.274
		3.Sınıf 92 4.67 2.28 Toplam 1863.676 355
		4.Sınıf112 4.50 2.27
	BAG	1.Sınıf 70 5.17 1.14 Grup.arası 4.123 3 1.374 .992.396
		2.Sınıf 82 5.26 1.11 Grup. İçi. 487.475 352 1.385
		3.Sınıf 92 5.03 1.17 Toplam 491.598 355
		4.Sınıf112 5.30 1.24
İlişki İstikrarı (geneli)	1.Sınıf 70 5.01 1.20 Grup.arası 3.295 3 1.098 .953 .415	
	2.Sınıf 82 5.02 1.04 Grup. İçi. 405.733 352 1.153	
	3.Sınıf 92 4.95 .969 Toplam 409.028 355	
	4.Sınıf112 5.19 1.09	

PSO	Psikolojik	1.Sınıf 70 17.97 2.92 Grup.arası	34.542	3	11.514	1.745.157
		2.Sınıf 82 18.59 2.44 Grup. İçi.	2322.683	352	6.599	
	Sağlamlık	3.Sınıf 92 17.85 2.52 Toplam	2357.225	355		
		4.Sınıf 112 18.46 2.45				

Tablo 7 incelendiğinde, bağımsız değişkenin alt grupları arasında bağımlı değişkenlerin hiçbirinin anlamlı düzeyde farklılaşmadığı gözlemlenmiştir ($p>0.05$).

Tüm bağımlı değişkenlerin 1. sınıf, 2. Sınıf, 3. Sınıf ve 4. Sınıf bağlamında aritmetik ortalamalarının birbirlerine çok yakın seyrettiği ve standart sapmalarının çok düşük olduğu gözlemlenmektedir. Standart hata değerlerinin standart sapmaya oranlarının %95'lik güven aralığında sergilediği varyasyonlar dikkate alındığında kendi içlerinde intakt olan bu dağılımların aritmetik ortalamaları arasındaki minimal farkların tolere edilebilir olduğu da görülmektedir dolayısıyla hiçbir bağımlı değişkenin bağımsız değişkenin grupları arasındaki minimal farklarıyla ilgili yorum dikkate alınamaz (bkz. Tablo 7).

4.8 Üniversite Öğrencilerinde Romantik İlişkilerde Siber Şiddet, İlişki İstikrarı ve Psikolojik Sağlamlık Düzeylerinin İlişki Türleri Açısından Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular

Romantik ilişkilerde siber şiddet, ilişki istikrarı ve psikolojik sağlamlık düzeylerinin farklı ilişki türleri açısından incelenerek elde edilen değerlerin değişkenliği Anova ile test edilmiştir. Sonuçlar Tablo 8'de yer almaktadır.

Tablo 8: Üniversite Öğrencilerinde Romantik İlişkilerde Siber Şiddet, İlişki İstikrarı ve Psikolojik Sağlamlık Düzeylerinin İlişki Türleri Açısından Karşılaştırılması

f , \bar{x} ve ss Değerleri	ANOVA Sonuçları
-----------------------------------	-----------------

	Boyutlar	Grup	<i>N</i>	\bar{x}	<i>ss</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
Siber Flört Şiddeti	DS	Flört	62	13.504	42	Grup.arası	74.374	2	37.187	2.913	.056
		Sevgili	279	12.413	44	Grup. İçi.	4506.871	353	12.767		
		Maruz									
	Bırakma	Nişanlı / 15	11.601	12	Toplam	4581.244	355				
		evli									
	DS	Flört	62	13.704	68	Grup.arası	66.928	2	33.464	1.976	.140
		Sevgili	279	12.784	07	Grup. İçi.	5978.631	353	16.937		
		Maruz									
	Kalma	Nişanlı / 15	11.661	39	Toplam	6045.559	355				
		evli									
İK	Flört	62	16.626	74	Grup.arası	141.397	2	70.699	1.301	.273	
	Sevgili	279	17.537	64	Grup. İçi.	19178.828	353	54.331			
	Maruz										
Bırakma	Nişanlı / 15	14.733	49	Toplam	19320.225	355					
	evli										
İK	Flört	62	17.128	68	Grup.arası	139.027	2	69.514	.879	.416	
	Sevgili	279	17.969	11	Grup. İçi.	27907.411	353	79.058			
	Maruz										
Kalma	Nişanlı / 15	15.133	85	Toplam	28046.438	355					
	evli										
İD	Flört	62	4.99	2.33	Grup.arası	273.876	2	136.938	34.565	.000	
	Sevgili	279	7.19	1.91	Grup. İçi.	1398.494	353	3.962			
	Maruz										
İD	Nişanlı / 15	8.18	1.85	Toplam	1672.370	355					
	evli										
SND	Flört	62	4.37	2.07	Grup.arası	54.056	2	27.028	5.876	.003	
	Sevgili	279	3.50	2.16	Grup. İçi.	1623.799	353	4.600			
	Maruz										
SND	Nişanlı / 15	2.60	2.05	Toplam	1677.854	355					
	evli										

Siber Flört Şiddeti

İlişki İstikrarı

İY	Flört	62	3.14	1.91	Grup.arası	157.988	2	78.994	16.348.000
	Sevgili	279	4.82	2.23	Grup. İçi.	1705.687	353	4.832	
	Nişanlı / 15	5.53	2.52	Toplam	1863.676	355			
	evli								
BAG	Flört	62	4.45	1.30	Grup.arası	43.705	2	21.852	17.223.000
	Sevgili	279	5.33	1.10	Grup. İçi.	447.893	353	1.269	
	Nişanlı / 15	5.73	.63	Toplam	491.598	355			
	evli								
İlişki İstikrarı (geneli)	Flört	62	4.24	1.21	Grup.arası	51.442	2	25.721	25.391.000
	Sevgili	279	5.21	.965	Grup. İçi.	357.586	353	1.013	
	Nişanlı / 15	5.51	.771	Toplam	409.028	355			
	evli								
PSO	Flört	62	19.09	2.90	Grup.arası	65.162	2	32.581	5.018.007
	Psikolojik Sevgili	279	18.01	2.48	Grup. İçi.	2292.063	353	6.493	
	Sağlamlık Nişanlı / 15	18.86	2.06	Toplam	2357.225	355			
	evli								

Tablo 8 incelendiğinde, Romantik ilişkilerde siber şiddetin alt boyutları açısından farklı ilişki türleri arasında anlamlı farklılık gözlemlenmemiştir ($p>0.05$). Dijital saldırganlık maruz bırakma ve maruz kalma boyutlarında flört aşamasında olan katılımcıların sevgili ve nişanlı ya da evli olanlara kıyasla aritmetik ortalamaları daha yüksek seyretmiştir. İzleme kontrol faktöründe ise maruz bırakma ve maruz kalma boyutlarında sevgili statüsünde olan katılımcıların puanları flört ve nişanlı ya da evli katılımcılara kıyasla yüksek gözlemlenmiştir (bkz. Tablo 8).

İlişki istikrarı açısından İD, SND, İY ve BAĞ alt boyutlarında ilişki türleri arasında anlamlı farklılıklar bulunmuştur ($p<0.05$). Anlamlı farklılıkların bağımsız değişkenin hangi alt grupları arasında bulunduğunu tespit etmek için post hoc ileri test gruplarından Bonferroni çapraz anlamlılık karşılaştırılması testi kullanılmıştır. İD alt boyutunda anlamlı farklılık, flört, sevgili ve nişanlı ya da evli ilişki türleri arasında flört ilişki kategorisi lehine gözlemlenmiştir ($p<0.05$). SND alt boyutunda anlamlı farklılık flört ve sevgili ilişki kategorileri arasında sevgili ilişki kategorisi lehine gözlemlenmiştir ($p<0.05$). İY faktöründe anlamlı farklılık, flört ve sevgili ilişki kategorileri arasında sevgili ilişki kategorisi lehine ve bağlanma faktöründe de anlamlı farklılık yine flört ve sevgili ilişki kategorileri arasında flört ilişki kategorisi lehine gözlemlenmiştir ($p<0.05$). İlişki istikrarı ölçeği genelinde flört ve sevgili ilişki kategorileri arasında sevgili ilişki kategorisi lehine anlamlı bir farklılık gözlemlenmiştir ($p<0.05$).

Psikolojik sağlamlık açısından incelendiğinde ilişki kategorileri arasında anlamlı farklılıklar olduğu görülmüştür ($p<0.05$). Anlamlı farklılıkların bağımsız değişkenin hangi alt grupları arasında olduğunu tespit etmek için post hoc ileri test gruplarından Bonferroni çapraz anlamlılık karşılaştırılması testi kullanılmıştır. Psikolojik sağlamlık faktöründe ilişki düzeyleri arasında anlamlı farklılığın flört ve sevgili ilişki kategorileri arasında flört ilişki kategorisi lehine olduğu görülmektedir (bkz. $p<0.05$).

4.9 Üniversite Öğrencilerinde Romantik İlişkilerde Siber Şiddet, İlişki İstikrarı ve Psikolojik Sağlık Düzeylerinin İlişki Süresi Açısından Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular

Romantik ilişkilerde ilişki süresi kategorileri arasında siber şiddet ilişki istikrarı ve psikolojik sağlık açılarından anlamlı farklılıkların olup olmadığına Anova ile bakılmıştır. Sonuçlar Tablo 9’da yer almaktadır.

Tablo 9: Üniversite Öğrencilerinde Romantik İlişkilerde Siber Şiddet, İlişki İstikrarı ve Psikolojik Sağlık Düzeylerinin İlişki Süresi Açısından Karşılaştırılması

		<i>f</i> , \bar{x} ve <i>ss</i> Değerleri				ANOVA Sonuçları				
Boyutlar	Grup	<i>N</i>	\bar{x}	<i>ss</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>P</i>
DS	0-6 ay	117	12.65	3.60	Grup.arası	8.461	2	4.231	.327	.722
	7-12 ay	64	12.81	3.62	Grup. İçi.	4572.783	353	12.954		
	12 ay ve üzeri	175	12.42	3.58	Toplam	4581.244	355			
Maruz Bırakma	0-6 ay	117	13.11	3.82	Grup.arası	11.914	2	5.957	.349	.706
	7-12 ay	64	12.57	3.21	Grup. İçi.	6033.645	353	17.092		
	12 ay ve üzeri	175	12.88	4.59	Toplam	6045.559	355			
İK	0-6 ay	117	17.26	7.66	Grup.arası	121.115	2	60.557	1.113	.330
	7-12 ay	64	16.07	5.28	Grup. İçi.	19199.110	353	54.388		
	12 ay ve üzeri	175	17.68	7.81	Toplam	19320.225	355			
Maruz Bırakma	0-6 ay	117	17.79	9.50	Grup.arası	128.153	2	64.077	.810	.446
	7-12 ay	64	16.45	6.78	Grup. İçi.	27918.285	353	79.089		

Siber Flört Şiddeti

	Kalma	12 ay ve	17518.09	9.14	Toplam	28046.438355				
		üzeri								
İlişki İstikrarı	İD	0-6 ay	117	5.80	2.36	Grup.arası	199.747	2	99.874 23.941.000	
		7-12 ay	64	7.02	1.88	Grup. İçi.	1472.623	353	4.172	
		12 ay ve	175	7.48	1.85	Toplam	1672.370	355		
			üzeri							
	SND	0-6 ay	117	4.00	2.17	Grup.arası	35.755	2	17.878 3.843.022	
		7-12 ay	64	3.75	2.30	Grup. İçi.	1642.099	353	4.652	
		12 ay ve	175	3.30	2.09	Toplam	1677.854	355		
			üzeri							
	İY	0-6 ay	117	3.41	2.06	Grup.arası	242.295	2	121.14726.376.000	
		7-12 ay	64	4.75	2.41	Grup. İçi.	1621.381	353	4.593	
		12 ay ve	175	5.26	2.09	Toplam	1863.676	355		
			üzeri							
BAG	0-6 ay	117	4.78	1.33	Grup.arası	37.128	2	18.564 14.419.000		
	7-12 ay	64	5.10	1.07	Grup. İçi.	454.470	353	1.287		
	12 ay ve	175	5.50	1.00	Toplam	491.598	355			
		üzeri								
İlişki İstikrarı (geneli)	0-6 ay	117	4.50	1.13	Grup.arası	56.028	2	28.014 28.014.000		
	7-12 ay	64	5.16	.997	Grup. İçi.	353.000	353	1.000		
	12 ay ve	175	5.39	.900	Toplam	409.028	355			
		üzeri								
PSO	Psikolojik	0-6 ay	117	18.86	2.50	Grup.arası	68.405	2	34.202 5.275.006	
	Sağlamlık	7-12 ay	64	18.04	2.37	Grup. İçi.	2288.820	353	6.484	

12 ay ve 17517.892.63 Toplam 2357.225 355

üzeri

Tablo 9’da yer alan analiz sonuçlarına göre siber şiddete ilişkin dijital saldırganlık maruz bırakma, dijital saldırganlık maruz kalma, izleme kontrol maruz bırakma ve izleme kontrol maruz kalma boyutları açısından anlamlı herhangi bir farklılık görülmemektedir ($p>0.05$). Bu bağımsız değişken açısından ilişki süre kategorilerinin aritmetik ortalamaları incelendiğinde de ortalamaların birbirlerine çok düşük standart sapma ve standart hata ile yakın seyrettiği gözlemlenmektedir (bkz. Tablo 9).

İlişki istikrarı açısından ise ilişki süresi kategorileri arasında anlamlı farklılıklar olduğu görülmektedir ($p<0.05$). Anlamlı farklılıkların bağımsız değişkenin hangi alt grupları arasında olduğunu tespit etmek için post hoc ileri test gruplarından Bonferroni çapraz anlamlılık karşılaştırılması testi kullanılmıştır. İD faktöründe anlamlı farklılığın 0-6 ay ile 12 ay ve üzeri süre kategorileri arasında 12 ay ve üzeri süre kategorisi lehine olduğu görülmektedir ($p<0.05$). SND faktöründe de yine anlamlı farklılık 0-6 ay ile 12 ay ve üzeri süre kategorileri arasında 0-6 ay süre kategorisi lehine olduğu bulunmuştur ($p<0.05$). İY faktöründe ise anlamlı farklılık 0-6 ay ve 12 ay ve üzeri süre kategorileri arasında 12 ay ve üzeri süre kategorisi lehine gözlemlenmiştir ($p<0.05$). Bağlanma açısından da anlamlı farklılığın yine 0-6 ay ve 12 ay ve üzeri süre kategorileri arasında 12 ay ve üzeri süre kategorisi lehine olduğu görülmektedir ($p<0.05$). İlişki istikrarı ölçeği genelinde ise anlamlı farklılık 0-6 ay ve 12 ay ve üzeri süre kategorileri arasında 12 ay ve üzeri süre kategorisi lehine gözlemlenmiştir ($p<0.05$).

Psikolojik sağlık açısından analizler ilişki süresi kategorileri arasında anlamlı farklılıklar olduğunu göstermişlerdir ($p<0.05$). Anlamlı farklılıkların bağımsız

değişkenin hangi alt grupları arasında olduğunu tespit etmek için post hoc ileri test gruplarından Bonferroni çapraz anlamlılık karşılaştırılması testi kullanılmıştır. Psikolojik sağlamlık açısından ilişki süre kategorileri arasında anlamlı farklılığın 0-6 ay ile 12 ay ve üzeri süre kategorileri arasında 12 ay ve üzeri süre kategorisi lehine anlamlı düzeyde değiştiği görülmektedir ($p < 0.05$).

4.10 Üniversite Öğrencilerinde Romantik İlişkilerde Siber Şiddet, İlişki İstikrarı ve Psikolojik Sağlamlık Düzeylerinin Algılanan Ebeveyn İlişkisi Açısından Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular

Algılanan ebeveyn ilişkisi bağımsız değişkeninin alt kategorileri arasında siber şiddet, ilişki istikrarı ve psikolojik sağlamlık açılarından anlamlı farklılıklar olup olmadığı tek yönlü varyans analizi ile test edilmiştir. Elde edilen bulgular Tablo 10'da yer almaktadır.

Tablo 10: Üniversite Öğrencilerinde Romantik İlişkilerde Siber Şiddet, İlişki İstikrarı ve Psikolojik Sağlamlık Düzeylerinin Algılanan Ebeveyn İlişkisi Açısından Karşılaştırılması

		<i>f</i> , \bar{x} ve <i>ss</i> Değerleri			ANOVA Sonuçları						
Boyutlar	Grup	<i>N</i>	\bar{x}	<i>ss</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>p</i>	
Siber Flört Şiddeti	Çok iyi	102	12.13	3.66	Grup. arası	78.640	4	19.660	1.533	.192	
	İyi	133	12.52	3.42	Grup. İçi.	4502.604	351	12.828			
	DS	İdare	77	12.58	2.77	Toplam	4581.244	355			
	Maruz eder										
	Bırakma	İyi değil	21	13.33	4.04						
		Çok kötü	23	14.00	5.58						
	Çok iyi	102	12.72	4.18	Grup. arası	15.260	4	3.815	.222	.926	
	DS	İyi	133	13.15	4.44	Grup. İçi.	6030.299	351	17.180		
	Maruz	İdare	77	12.80	3.87	Toplam	6045.559	355			
	Kalma eder										
	İyi değil	21	12.85	4.15							

		Çok kötü	23	12.56	2.74				
		Çok iyi	102	14.87	5.79	Grup.arası	866.784	4	216.6964.122.003
	İK	İyi	133	18.58	7.63	Grup. İçi.	18453.441351		52.574
	Maruz	İdare	77	18.05	7.87	Toplam	19320.225355		
	Bırakma	eder							
		İyi değil	21	17.14	6.99				
		Çok kötü	23	17.60	8.74				
		Çok iyi	102	15.65	7.20	Grup.arası	891.828	4	222.9572.882.023
	İK	İyi	133	17.70	8.31	Grup. İçi.	27154.610351		77.364
	Maruz	İdare	77	19.11	9.77	Toplam	28046.438355		
	Kalma	eder							
		İyi değil	21	18.47	9.28				
		Çok kötü	23	21.30	13.15				
		Çok iyi	102	7.39	1.879	Grup.arası	85.569	4	21.392 4.732.001
		İyi	133	6.96	2.07	Grup. İçi.	1586.801 351		4.521
	ID	İdare	77	6.51	2.31	Toplam	1672.370 355		
		eder							
		İyi değil	21	5.81	2.71				
		Çok kötü	23	5.84	2.19				
		Çok iyi	102	3.57	2.18	Grup.arası	15.718	4	3.930 .830.507
		İyi	133	3.45	2.22	Grup. İçi.	1662.136 351		4.735
	SND	İdare	77	3.80	2.21	Toplam	1677.854 355		
		eder							
		İyi değil	21	4.27	2.13				
		Çok kötü	23	3.57	1.68				
		Çok iyi	102	4.77	2.20	Grup.arası	26.973	4	6.743 1.289.274
		İyi	133	4.73	2.28	Grup. İçi.	1836.703 351		5.233
	İY	İdare	77	4.32	2.45	Toplam	1863.676 355		
		eder							
		İyi değil	21	4.13	2.10				
		Çok kötü	23	3.88	2.24				
		Çok iyi	102	5.40	1.07	Grup.arası	9.342	4	2.336 1.700.149
	BAG	İyi	133	5.22	1.06	Grup. İçi.	482.256 351		1.374

İlişki İstikranı

	İdare eder	77	4.96	1.41	Toplam	491.598	355		
	İyi değil	21	5.07	1.37					
	Çok kötü	23	5.04	1.03					
	Çok iyi	102	5.28	.97	Grup.arası	13.491	4	3.373	2.993.019
	İyi	133	5.09	1.06	Grup. İçi.	395.537	351	1.127	
	İdare eder	77	4.90	1.17	Toplam	409.028	355		
	İlişki İstikrarı (geneli)								
	İyi değil	21	4.82	1.10					
	Çok kötü	23	4.58	.953					
	Çok iyi	102	18.61	2.48	Grup.arası	27.334	4	6.834	1.029.392
PSO	Psikolojik İyiliği	133	18.15	2.57	Grup. İçi.	2329.890	351	6.638	
	Sağlamlık İdare eder	77	18.02	2.75	Toplam	2357.225	355		
	İyi değil	21	18.38	2.65					
	Çok kötü	23	17.65	2.30					

Tablo 10 incelendiğinde, siber saldırganlık faktörünün izleme kontrol boyutundaki maruz bırakma ve maruz kalma boyutlarında anlamlı farklılıklar olduğu ancak doğrudan saldırganlık maruz bırakma ve maruz kalma açılarından anlamlı farklılıklar olmadığı görülmektedir ($p>0.05$). İzleme kontrol faktöründe anlamlı farklılıkların bağımsız değişkenin hangi alt grupları arasında olduğunu tespit etmek için post hoc ileri test gruplarından Bonferroni çapraz anlamlılık karşılaştırılması testi kullanılmıştır. Post hoc test sonuçları incelendiğinde izleme kontrol maruz bırakma boyutunda anlamlı farklılığın algılanan ebeveyn ilişkisi çok iyi olanlarla iyi olanlar arasında iyi olanların lehine olduğu görülürken ilişki kontrolü maruz kalma açısından Bonferroni testi istatistiğinin tip1 hatasını dikkate alarak bağımsız değişkenin alt grupları arasında anlamlı farklılık göstermemiştir ($p>0.05$)

İlişki istikrarı açısından anlamlı farklılıkların bağımsız değişkenin hangi alt grupları arasında olduğunu tespit etmek için post hoc ileri test gruplarından Bonferroni çapraz anlamlılık karşılaştırılması testi kullanılmıştır. ID faktöründe anlamlı farklılığın algılanan ebeveyn ilişkisi çok iyi olanlarla çok kötü olanlar arasında çok iyi olanların lehine olduğu gözlemlenmiştir ($p<0.05$). SND, IY ve BAĞ alt boyutlarında ve psikolojik sağlamlık açısından incelendiğinde anlamlı farklılıklar olmadığı görülmektedir ($p>0.05$). İlişki istikrarı ölçeği genelinde ebeveyn ilişkisi çok iyi olanların aritmetik ortalamaları çok kötü olanlara göre anlamlı düzeyde yüksek görülmüştür ($p<0.05$).

4.11 Üniversite Öğrencilerinde Romantik İlişkilerde Siber Şiddet, İlişki İstikrarı ve Psikolojik Sağlamlık Düzeylerinin Sosyal Medya Kullanım Sıklıkları Açısından Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular

Katılımcıların sosyal medya kullanım sıklıkları arasında siber şiddet ilişki istikrarı ve psikolojik sağlamlık açılarından anlamlı farklılıklar olup olmadığı bağımsız değişkenin iki kategorisi olmasından dolayı bağımsız örneklem t testi ile test edilmiştir. Elde edilen bulgular Tablo 11’de yer almaktadır.

Tablo 11: Üniversite Öğrencilerinde Romantik İlişkilerde Siber Şiddet, İlişki İstikrarı ve Psikolojik Sağlamlık Düzeylerinin Sosyal Medya Kullanım Sıklıkları Açısından Karşılaştırılması

	Puan	Gruplar	N	\bar{x}	ss	Sh \bar{x}	t Testi		
							t	Sd	p
Siber Flört Şiddeti		0-6 saat	157	12.2484	3.16158	.25232	-	354	.133
	DS Maruz	arası					1.504		
	Bırakma	6 saatten fazla	199	12.8241	3.88785	.27560			

İlişki İstikrarı	DS Maruz	0-6 saat	157	12.7898	4.15259	.33141	-.454	354	.650
		arası							
	Kalma	6 saatten	199	12.9899	4.11451	.29167			
		fazla							
	İK Maruz	0-6 saat	157	16.6752	7.44399	.59410	-	354	.186
		arası							1.326
	Bırakma	6 saatten	199	17.7186	7.30996	.51819			
		fazla							
	İK Maruz	0-6 saat	157	17.0637	8.89517	.70991	-	354	.229
		arası							1.205
	Kalma	6 saatten	199	18.2060	8.87300	.62899			
		fazla							
İD	0-6 saat	157	7.0752	2.06998	.16520	1.739	354	.083	
	arası								
SND	6 saatten	199	6.6734	2.23581	.15849				
	fazla								
İY	0-6 saat	157	3.4089	2.05767	.16422	-	354	.103	
	arası							1.633	
İY	6 saatten	199	3.7869	2.25273	.15969				
	fazla								
İY	0-6 saat	157	4.8726	2.25754	.18017	2.253	354	.025	
	arası								
İY	6 saatten	199	4.3246	2.29434	.16264				
	fazla								

		0-6 saat	157	5.2229	1.12249	.08958	.358	354	.720
		arası							
BAG		6 saatten fazla	199	5.1779	1.22033	.08651			
		0-6 saat	157	5.1449	1.05777	.08442	1.347	354	.179
		arası							
İlişki		6 saatten fazla	199	4.9907	1.08338	.07680			
İstikrarı		(geneli)							
		0-6 saat	157	18.3758	2.54300	.20295	.873	354	.383
		arası							
PSO	Psikolojik	6 saatten fazla	199	18.1357	2.60471	.18464			
	Sağlamlık								

Tablo 11 incelendiğinde, siber şiddet açısından dijital saldırganlık maruz bırakma, dijital saldırganlık maruz kalma, izleme/ kontrol maruz bırakma ve izleme/ kontrol maruz kalma boyutlarında herhangi bir anlamlı farklılığa rastlanılmamıştır ($p>0.05$).

İlişki istikrarı açısından incelendiğinde sadece İY alt faktöründe anlamlı farklılık olduğu ve bu anlamlı farklılığın 0-6 saat arası ile 6 saatten fazla kategorileri arasında 0-6 saat arası lehine olduğu görülmektedir ($p<0.05$).

Psikolojik sağlamlık açısından katılımcıların aritmetik ortalamaları arasında herhangi anlamlı farklılığa rastlanılmamıştır ($p>0.05$). Tablo 11 incelendiğinde tüm bağımsız değişkenlerde ve o değişkenlerin alt grupları arasında aritmetik ortalama

farklarının çok az olduğu ve standart sapma değerlerinin minimal seyrettiği gözlemlenmiştir.

4.12 Üniversite Öğrencilerinde Romantik İlişkilerde Siber Şiddet, İlişki İstikrarı ve Psikolojik Sağlamlık Düzeylerinin Kullandığı Sosyal Medya Uygulamaları Açısından Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular

Katılımcıların sıklıkla kullandığı sosyal medya uygulamaları ile ilgili belirlenen kategoriler arasında siber şiddet, ilişki istikrarı ve psikolojik sağlamlık puan ortalamalarının varyanslarının anlamlı düzeyde değişip değişmediğine tek yönlü varyans analizi ile bakılmıştır. Elde edilen bulgular Tablo 12’de yer almaktadır.

Tablo 12: Üniversite Öğrencilerinde Romantik İlişkilerde Siber Şiddet, İlişki İstikrarı ve Psikolojik Sağlamlık Düzeylerinin Kullandığı Sosyal Medya Uygulamaları Açısından Karşılaştırılması

<i>f</i> , \bar{x} ve <i>ss</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Boyutlar	Grup	<i>N</i>	\bar{x}	<i>ss</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
DS	Instagram	254	12.6	3.79	Grup.arası	51.737	2	25.868	2.016	.135
	Maruz	Whatsapp	81	12.0	2.50	Grup. İçi.	4529.507	353	12.831	
	Bırakma	Twitter	21	13.6	4.39	Toplam	4581.244	355		
DS	Instagram	254	13.0	4.33	Grup.arası	59.797	2	29.899	1.763	.173
	Maruz	Whatsapp	81	12.2	2.55	Grup. İçi.	5985.762	353	16.957	
	Kalma	Twitter	21	13.8	5.91	Toplam	6045.559	355		
İK	Instagram	254	17.7	7.58	Grup.arası	281.278	2	140.639	2.608	.075
	Maruz	Whatsapp	81	16.3	7.07	Grup. İçi.	19038.947	353	53.935	
	Bırakma	Twitter	21	14.5	5.00	Toplam	19320.225	355		

Siber Flört Şiddeti

İlişki İstikrarı	İK	Instagram	254	18.2	8.89	Grup.arası	241.323	2	120.6611.532.218
	Maruz	Whatsapp	81	16.6	8.72	Grup. İçi.	27805.116353	78.768	
	Kalma	Twitter	21	15.7	9.16	Toplam	28046.438355		
		Instagram	254	6.6	2.22	Grup.arası	56.194	2	28.097 6.137.002
	İD	Whatsapp	81	7.5	1.84	Grup. İçi.	1616.175 353	4.578	
		Twitter	21	6.2	2.12	Toplam	1672.370 355		
		Instagram	254	3.7	2.22	Grup.arası	37.152	2	18.576 3.997.019
	SND	Whatsapp	81	3.0	1.84	Grup. İçi.	1640.702 353	4.648	
		Twitter	21	3.9	2.44	Toplam	1677.854 355		
		Instagram	254	4.4	2.28	Grup.arası	22.068	2	11.034 2.115.122
	İY	Whatsapp	81	4.9	2.30	Grup. İçi.	1841.607 353	5.217	
		Twitter	21	4.0	2.21	Toplam	1863.676 355		
	Instagram	254	5.1	1.20	Grup.arası	5.536	2	2.768 2.010.135	
BAG	Whatsapp	81	5.3	.92	Grup. İçi.	486.062 353	1.377		
	Twitter	21	4.8	1.54	Toplam	491.598 355			
	İlişki	Instagram	254	5.02	1.06	Grup.arası	4.605	2	2.302 2.010.136
İstikrarı	Whatsapp	81	5.23	.964	Grup. İçi.	404.423 353	1.146		
(geneli)	Twitter	21	4.77	1.50	Toplam	409.028 355			
PSO		Instagram	254	18.1	2.60	Grup.arası	6.282	2	3.141 .472.624
	Psikolojik	Whatsapp	81	18.4	2.49	Grup. İçi.	2350.942 353	6.660	
	Sağlamlık	Twitter	21	18.4	2.6	Toplam	2357.225 355		

Tablo 12 incelendiğinde, siber şiddet ve psikolojik sağlamlık açılarından herhangi bir anlamlı farklılığa rastlanılmazken ilişki istikrarı ölçeğinin ID ve SND alt boyutlarında anlamlı farklılıklar olduğu gözlemlenmektedir ($p<0.05$). ID ve SND alt

boyutlarında anlamlı farklılığın hangi sosyal medya uygulamaları arasında olduğunu bulabilmek için post hoc ileri test gruplarından Bonferroni çapraz anlamlılık karşılaştırılması testi kullanılmıştır. ID faktöründe Instagram ve WhatsApp kullanıcıları arasında WhatsApp kullanıcılarının lehine ve SND alt faktöründe anlamlı farklılık yine Instagram ve WhatsApp kullanıcıları arasında Instagram kullanıcılarının lehine olduğu görülmüştür ($p < 0.05$).

4.13 Üniversite Öğrencilerinin Romantik İlişkilerde Siber Şiddet Düzeyleri ile İlişki İstikrarları Arasındaki İlişkilere İlişkin Bulgular

Katılımcıların romantik ilişki içerisindeki siber şiddet düzeyi ile ilişki istikrarı düzeyleri arasındaki ilişkinin belirlenebilmesi için Pearson Korelasyon analizi uygulanmıştır. Elde edilen bulgular Tablo 13'te yer almaktadır.

Tablo 13: Üniversite Öğrencilerinin Romantik İlişkilerde Siber Şiddet Düzeyleri ile İlişki İstikrarları Arası İlişkiler

		A	B	C	D	E	F	G	H	İ
A. DS	r	1								
Maruz	p									
Bırak										
ma										
B. DS	r	.705*	1							
Maruz		*								
Kalma	p	0.00								
		0								
C. İK	r	.416*	.376**	1						
Maruz		*								

Birak	p	0.00	0.000						
ma		0							
D. İK	r	.329*	.469**	.716**					1
Maruz		*							
Kalma	p	0.00	0.000	0.000					
		0							
E. ID	r	-	-	-	-				1
		.129*	.254**	.143**	.238**				
	p	0.01	0.000	0.007	0.000				
		5							
F. SND	r	.139*	.221**	.157**	.260**				- 1
		*						.399**	
	p	0.00	0.000	0.003	0.000	0.000			
		9							
G. İY	r	0.09	0.051	0.101	0.047	.377**			- 1
		1						.222**	
	p	0.08	0.338	0.057	0.375	0.000	0.000		
		6							
H. BAG	r	0.05	-	0.087	0.022	.426**			- .497*
		5	0.033					0.052	*
	p	0.29	0.539	0.103	0.673	0.000	0.332	0.00	
		9						0	
	r	0.06	0.002	0.085	0.043	.622**	.172**	.748*	.729*
		9						*	*

İ. İlişki	p	0.19	0.976	0.110	0.422	0.000	0.001	0.00	0.00
İstikrar		4						0	0
									1

***. Korelasyon 0.01 düzeyinde anlamlıdır.*

**. Korelasyon 0.05 düzeyinde anlamlıdır.*

Tablo 13'te üniversite öğrencilerinin siber şiddet düzeyleri boyutları ile ilişki istikrarı ölçeği geneli incelendiğinde, Doğrudan şiddete maruz bırakma ile ilişki istikrarı ölçeği geneli, Doğrudan şiddete maruz kalma ile ilişki istikrarı ölçeği geneli, İK maruz bırakma ile ilişki istikrarı ölçeği geneli ve İK maruz kalma ile ilişki istikrarı ölçeği geneli arasında anlamlı bir ilişki saptanmamıştır ($p>0.05$).

Ancak siber şiddet ölçeği alt boyutları ile ilişki istikrarı ölçeği alt boyutlarının bazıları arasında anlamlı ilişkiler görülmüştür ($p<0.05$). DS maruz bırakma ile ID arasında ters yönlü çok düşük anlamlı bir ilişki saptanmıştır ($p<0.05$). Yine DS maruz bırakma ile SND alt boyutu arasında ters yönlü çok zayıf anlamlı bir ilişki saptanmıştır ($p<0.05$). Ancak DS maruz bırakma ile IY ve BAG arasında anlamlı bir ilişki görülmemiştir.

Benzer bir şekilde DS maruz kalma ile ID arasında ve DS maruz kalma ile SND arasında ters yönlü zayıf anlamlı ilişki görülmüştür ($p<.$). Bu bulgular neticesinde DS Maruz bırakma puanı yükseldikçe ve benzer bir şekilde DS maruz kalma puanı yükseldikçe zayıf düzeyde bile olsa üniversite öğrencilerinde ilişki doyumunun ve seçeneklerin niteliğini değerlendirme puanlarının düştüğü görülmektedir.

İK maruz bırakma ile ID arasında ters yönlü çok zayıf anlamlı bir ilişki görülmektedir ($p<0.05$). İK maruz bırakma ile SND arasında çok zayıf düzeyde pozitif anlamlı ilişki görülmektedir ($p<0.05$).

İK maruz kalma ile ID arasında ters yönlü zayıf anlamlı bir ilişki görülmektedir ($p<0.05$). İK maruz kalma ile SND arasında zayıf düzeyde pozitif anlamlı ilişki görülmektedir ($p<0.05$).

4.14 Üniversite Öğrencilerinin Romantik İlişkilerde Siber Şiddet Düzeyleri ile Psikolojik Sağlık Düzeyleri Arasındaki İlişkilere İlişkin Bulgular

Katılımcıların romantik ilişki içerisindeki siber şiddet düzeyi ile ilişki istikrarı düzeyleri arasındaki ilişkinin belirlenebilmesi için Pearson Korelasyon analizi uygulanmıştır. Elde edilen bulgular Tablo 14'te yer almaktadır.

Tablo 14: Üniversite Öğrencilerinin Romantik İlişkilerde Siber Şiddet Düzeyleri ile Psikolojik Sağlık Düzeyleri Arası İlişkiler

		A.	B.	C.	D.
A. DS Maruz Bırakma	r	1			
	p				
B. DS Maruz Kalma	r	.705**	1		
	p	0.000			
C. İK Maruz Bırakma	r	.416**	.376**	1	
	p	0.000	0.000		
D. İK Maruz Kalma	r	.329**	.469**	.716**	1
	p	0.000	0.000	0.000	
E. Psikolojik	p	-0.032	0.044	-.106*	0.003
Sağlık	p	0.548	0.413	0.046	0.962

***. Korelasyon 0.01 düzeyinde anlamlıdır.*

**. Korelasyon 0.05 düzeyinde anlamlıdır.*

Üniversite öğrencilerinin, DS Maruz Bırakma ile Psikolojik Sağlık arasında, DS Maruz Kalma ile Psikolojik Sağlık arasında ve İK Maruz Kalma ile Psikolojik Sağlık düzeyleri arasında anlamlı ilişkiler görülmemektedir ($p>0.05$).

Sadece IK maruz kalma ile psikolojik sağlamlık arasında ters yönlü ve çok zayıf düzeyde anlamlı ilişki görülmüştür ($p<0.05$).

4.15 Üniversite Öğrencilerinin İlişki İstikrar Düzeyleri ile Psikolojik Sağlamlık Düzeylerinin, Doğrudan Şiddete Maruz Bırakma Düzeyleri Üzerindeki Yordayıcılığına İlişkin Bulgular

Üniversite öğrencilerinin İlişki İstikrarı ve Psikolojik Sağlamlık ölçeğinin alt boyutlarının siber şiddet düzeyi türlerine etkisinin yordayıcılığını belirlemek için çoklu doğrusal regresyon analizi yapılmıştır. Elde edilen bulgular Tablo 15, Tablo 16, Tablo 17 ve Tablo 18’de yer almaktadır.

4.15.1 Üniversite Öğrencilerinin İlişki İstikrar Düzeyleri ile Psikolojik Sağlamlık Düzeylerinin, Doğrudan Şiddete Maruz Bırakma Düzeyleri Üzerindeki Yordayıcılığı

Tablo 15: Üniversite Öğrencilerinin İlişki İstikrar Düzeyleri ile Psikolojik Sağlamlık Düzeylerinin, Doğrudan Şiddete Maruz Bırakma Düzeyleri Üzerindeki Yordayıcılığı

Değişken	B	Sh_x	β	t	p
Sabit (Constant)	12.280	1.725		7.120	.000
ID	-.273	.106	-.165	-2.579	.010
SND	.183	.097	.111	1.900	.058
IY	.229	.099	.146	2.317	.021
BAG	.173	.195	.057	.886	.376
PSO	-.025	.075	-.018	-.327	.744
R= .232	R²= .040				
F= 3.979	p= .002				

Tablo 15’te yer alan çoklu doğrusal regresyon analizi sonuçlarına göre ilişki istikrar düzeyi alt boyutlarından SND ve BAG ile Psikolojik sağlamlık düzeyindeki

değişim üniversite öğrencilerinin doğrudan şiddete maruz bırakma düzeylerini anlamlı derecede yordamamaktadır ($p>0.05$) Ancak İlişki doyumu yordayıcı bir faktör olup, üniversite öğrencilerinin ilişki doyumu yükseldikçe doğrudan şiddete maruz bırakma düzeyleri anlamlı derecede düşmektedir ($B=-.273$, $p<0.05$). Ancak üniversite öğrencilerinin ilişki yatırımı düzeyi yükseldikçe şiddete maruz bırakma düzeylerinde anlamlı derecede yükselmektedir ($B=.229$, $p<0.05$). R^2 değerinin .040 olduğu dikkate alındığında ilişki istikrarı ölçeğinin alt boyutları ve PSÖ puanındaki değişimin, üniversite öğrencilerinin siber şiddete maruz bırakma düzeylerinin %4'lük kısmını açıklamaktadır.

4.15.2 Üniversite Öğrencilerinin İlişki İstikrar Düzeyleri ile Psikolojik Sağlık Düzeylerinin, Doğrudan Şiddete Maruz Kalma Düzeyleri Üzerindeki Yordayıcılığı

Tablo 16: Üniversite Öğrencilerinin İlişki İstikrar Düzeyleri ile Psikolojik Sağlık Düzeylerinin, Doğrudan Şiddete Maruz Kalma Düzeyleri Üzerindeki Yordayıcılığı

Değişken	B	Sh _{\bar{x}}	β	t	p
Sabit (Constant)	12.254	1.918		6.389	.000
ID	-.500	.118	-.263	-4.246	.000
SND	.290	.107	.153	2.700	.007
IY	.357	.110	.198	3.246	.001
BAG	-.018	.217	-.005	-.082	.935
PSO	.082	.083	.051	.979	.328
R= .336	R²= .101				
F= 8.936	p= .000				

Tablo 16'da yer alan çoklu doğrusal regresyon analizi sonuçlarına göre ilişki istikrar düzeyi alt boyutlarından BAG ile Psikolojik sağlık düzeyindeki değişim

üniversite öğrencilerinin doğrudan şiddete maruz bırakma düzeylerini anlamlı derecede yordamamaktadır ($p>0.05$). Üniversite öğrencilerinin ilişki doyumu arttıkça doğrudan şiddete maruz kalma düzeyi anlamlı derecede düşmektedir ($B=-.500$, $p<0.05$). SND puanları arttıkça doğrudan şiddete maruz kalma düzeyi anlamlı derecede artış göstermektedir ($B=.290$, $p<0.05$). IY puanları arttıkça doğrudan şiddete maruz kalma düzeyi anlamlı derecede artış göstermektedir ($B=.357$, $p<0.05$). R^2 değerinin .101 olduğu dikkate alındığında ID, SND ve IY alt boyutları puanındaki değişimin, üniversite öğrencilerinin siber şiddete maruz kalma düzeylerinin %10.1'lik kısmını açıklamaktadır.

4.15.3 Üniversite Öğrencilerinin İlişki İstikrar Düzeyleri ile Psikolojik Sağlık Düzeylerinin, IK Maruz Bırakma Düzeyleri Üzerindeki Yordayıcılığı

Tablo 17: Üniversite Öğrencilerinin İlişki İstikrar Düzeyleri ile Psikolojik Sağlık Düzeylerinin, IK Maruz Bırakma Düzeyleri Üzerindeki Yordayıcılığı

Değişken	B	Sh _x	β	t	p
Sabit (Constant)	19.862	3.494		5.684	.000
ID	-.639	.215	-.188	-2.975	.003
SND	.440	.196	.130	2.249	.025
IY	.423	.200	.131	2.111	.035
BAG	.609	.396	.097	1.537	.125
PSO	-.269	.152	-.094	-1.775	.077
R= .281	R²= .066				
F= 6.001	p= .000				

Tablo 17'de yer alan çoklu doğrusal regresyon analizi sonuçlarına göre ilişki istikrar düzeyi alt boyutlarından BAG ile Psikolojik sağlık düzeyindeki değişim üniversite öğrencilerinin IK Maruz Bırakma düzeylerini anlamlı derecede yordamamaktadır ($p>0.05$). Üniversite öğrencilerinin ilişki doyumu yükseldikçe IK maruz bırakma düzeyleri düşmektedir ($B=-.639$, $p<0.05$). SND puanı yükseldikçe IK

maruz bırakma düzeyleri artmaktadır (B=.440, p<0.05). Benzer bir şekilde IY düzeyi yükseldikçe IK maruz bırakma düzeyleri artmaktadır (B=.423, p<0.05).

4.15.4 Üniversite Öğrencilerinin İlişki İstikrar Düzeyleri ile Psikolojik Sağlık Düzeylerinin, IK Maruz Kalma Düzeyleri Üzerindeki Yordayıcılığı

Tablo 18: Üniversite Öğrencilerinin İlişki İstikrar Düzeyleri ile Psikolojik Sağlık Düzeylerinin, IK Maruz Kalma Düzeyleri Üzerindeki Yordayıcılığı

Değişken	B	Sh _{x̄}	β	t	p
Sabit (Constant)	16.311	4.119		3.960	.000
ID	-.988	.253	-.241	-3.905	.000
SND	.821	.231	.201	3.562	.000
IY	.596	.236	.154	2.527	.012
BAG	.450	.467	.060	.963	.336
PSO	.007	.179	.002	.039	.969
R= .344	R²= .106				
F= 9.399	p= .000				

Tablo 18’de yer alan çoklu doğrusal regresyon analizi sonuçlarına göre ilişki istikrar düzeyi alt boyutlarından BAG ile Psikolojik sağlık düzeyindeki değişim üniversite öğrencilerinin IK Maruz kalma düzeylerini anlamlı derecede yordamamaktadır (p>0.05). Üniversite öğrencilerinin ilişki doyumu yükseldikçe IK maruz kalma düzeyleri anlamlı derecede düşmektedir (B=-.988, p<0.05). SND puanları arttıkça IK maruz kalma düzeyleri artmaktadır (B=.821, p<0.05). IY düzeyi yükseldikçe IK maruz kalma düzeyleri artmaktadır (B=.596, p<0.05).

Bölüm 5

TARTIŞMA

Bu bölümde araştırma soruları, elde edilen bulgular ve literatür ışığında tartışılıp, sonuç ve önerilere yer verilmiştir.

5.1 Üniversite Öğrencilerinin Siber Şiddeti Uygulama ve Maruz Kalma Düzeylerine İlişkin Tartışma ve Yorum

Bu araştırmada edilen gözlem değerleri incelendiğinde katılımcıların doğrudan saldırganlık, izleme ve kontrol faktörlerinde hem maruz kalma hem de maruz bırakma açılarından siber flört istismar puan ortalamalarının düşük olduğu tespit edilmiştir. Ancak izleme kontrol faktörü ile doğrudan saldırganlık faktörü açısından karşılaştırıldığında, izleme kontrol faktörüne ilişkin puan ortalamalarının doğrudan saldırganlık puan ortalamalarına kıyasla daha yüksek olduğu, doğrudan saldırganlık puanlarının ise daha düşük olduğu görülmektedir. Bu araştırmayla benzer şekilde literatürde de üniversite öğrencilerinin romantik ilişkilerinde siber şiddetin düşük oranda bulunduğu görülmüştür (Yılmaz, 2020). Her geçen gün gelişen ve artan teknolojik araç ile uygulamaların, bireylerin siber şiddete ilişkin farkındalıklarını da gelişmesini sağlamasından dolayı davranışa maruz kalma ve uygulama düzeylerinin azalma gösterdiği şeklinde yorumlanabilir.

5.2 Üniversite Öğrencilerinin İlişki İstikrarı Düzeylerine İlişkin Tartışma ve Yorum

Bu araştırmada elde edilen bulgulara göre katılımcıların ilişki istikrarı ölçeği alt boyutlarında İlişki Doyumu ve Bağlanım alt boyutlarında aritmetik ortalamalarının yüksek olduğu ancak Seçeneklerin Niteliğini Değerlendirme ve İlişki Yatırımı alt boyutlarında düşük seyrettiği görülmektedir. En düşük aritmetik ortalamaya sahip olan Seçeneklerin Niteliğini Değerlendirme faktörü ile İlişki Yatırımı alt faktörü arasında aritmetik ortalama farkının çok düşük olduğu ve İlişki Doyumu ve Bağlanım faktörleriyle aritmetik ortalamalarının farklarının büyük olduğu gözlemlenmektedir. Katılımcılar en yüksek aritmetik ortalamayı sırasıyla İlişki Doyumu, Bağlanım, İlişki Yatırımı ve Seçeneklerin Niteliğini Değerlendirme boyutlarından almışlardır. Katılımcıların genel ilişki istikrarı düzeylerinin orta düzeyin biraz üzerinde olduğu gözlemlenmiştir. Literatürde incelenen çalışmalarda katılımcıların ilişki istikrar düzeyleri genel olarak cinsiyet, ilişki türü ve ilişki süresi değişkenleri kapsamında verildiği rastlanılmıştır. Bu araştırmaya katılım sağlayan öğrencilerin çoğunluğunun ülkesinden uzakta olmaları ve partnerleri ile geçirilen anlar, yapılan paylaşımlar ve destek ile ilişki yatırımlarının fazla olduğu bu doğrultuda da ilişki istikrar düzeylerini etkilediği şeklinde yorumlanabilir.

5.3 Üniversite Öğrencilerinin Psikolojik Sağlık Düzeylerine İlişkin Tartışma ve Yorum

Bu araştırmada üniversite öğrencilerinin psikolojik sağlık düzeyleri, psikolojik sağlık ölçeği ile ölçülmüş olup psikolojik sağlık düzeyleri orta üst düzeyde gözlemlenmiştir. Benzer şekilde Mert (2023), Hökkaş (2019) ve Çakır (2022) tarafından yapılan çalışmalarda da üniversite öğrencilerinin psikolojik sağlık düzeyleri ortalamanın üzerinde olduğu görülmüştür. Bu çalışma özelinde

düşünüldüğünde yakın zamanda yaşanan deprem gibi olumsuz bir risk faktörünün ardından öğrencilerin buldukları ortamdan uzaklaşarak, üniversite yaşamındaki sosyal ve akademik yaşantılarından elde ettikleri koruyucu faktörler ile psikolojik sağlamlık düzeylerinin etkilendiği şeklinde yorumlanabilir.

5.4 Romantik İlişkilerde Siber Şiddetin, İlişki İstikrarı ve Psikolojik Sağlamlık ile Cinsiyet Değişkeni Arasındaki Farklılığa İlişkin Tartışma ve Yorum

Bu araştırmada siber flört şiddeti ve cinsiyeti arasında izleme kontrol faktörü açısından ne maruz bırakma ne de maruz kalma boyutları açısından anlamlı farklılık bulunmamıştır. Ancak doğrudan saldırganlık faktöründe hem maruz bırakma hem de maruz kalma boyutlarında erkeklerin aritmetik ortalamalarının kızların aritmetik ortalamalarından anlamlı düzeyde farklılaştığı ve erkeklerin doğrudan saldırganlık faktörüne ilişkin hem uygulama hem de maruz kalma düzeylerinin daha yüksek olduğu gözlemlenmiştir. Benzer şekilde üniversite öğrencilerinde partner siber şiddetinin değerlendirildiği bir tez çalışmasında da siber partner şiddeti ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır (Yılmaz, 2020). Literatürde yer alan diğer çalışmalar incelendiğinde, yine bu çalışma ile benzerlik göstererek doğrudan saldırganlık faktörünün hem uygulama hem de maruz kalma boyutlarında, erkekleri daha fazla puan aldıkları görülmektedir (Bakır, 2019; Yeter 2022).

Elde edilen bulgular bu araştırmayı desteklese de sonuçlar ile çelişen farklı araştırma bulguları da bulunmaktadır. Literatürdeki araştırmalara göre ise siber flört şiddetinin cinsiyete göre dağılımında, kadınların erkeklere göre daha fazla siber flört şiddeti uyguladığı ve maruz kaldığı, kadınların erkeklere oranla daha fazla izleme ve kontrol davranışında bulunarak erkeklerin durum güncellemelerini, nerede bulduklarını takip ettikleri görülmüştür (Burke ve diğr., 2011; Zweig ve diğr., 2013;

Bacıoğlu,2022). Borrajo ve arkadaşları (2015), siber flört şiddetinin kıskançlık kaynaklı olduğunu ifade etmektedir. Brown ve arkadaşları (2022), kadın ve erkeklerin doğrudan saldırganlık ile izleme/ kontrol davranışlarına yönelik tutumlarının farklı şekillerde olduğunu belirtmişlerdir. Kadınlar izleme/ kontrol davranışlarını romantik olarak değerlendirirken erkekler utanç verici olarak görmektedirler. Erkeklerin doğrudan saldırganlık davranışlarına olan yaklaşımı ise ataerkil yapıdan gelmekte olup, yenilmez, güçlü ve kontrol gücüne sahip olma, başkasının onayını alma ve toplumsal statü düşünceleriyle siber şiddet eğiliminde oldukları görülmüştür.

İlişki istikrarı bakımından incelendiğinde ise ilişki doyumu ve bağlanımı alt boyutlarında anlamlı farklılık gözlemlenmez iken seçeneklerin niteliğini değerlendirme ve ilişki yatırımı alt boyutlarında erkek katılımcıların lehine anlamlı farklılık gözlemlenmiştir. Genel olarak erkek katılımcıların ilişki istikrarı toplam puanları, kadın katılımcılarınkinden daha yüksek olduğu elde edilmiştir. Bu araştırma bulguları ile benzer sonuçlar literatürde de rastlanılmıştır. Kaya- Akarsu (2018) araştırmasında erkek katılımcıların ilişki istikrarının alt boyutlarından seçeneklerin niteliğini kadın katılımcılara göre daha olumlu değerlendirdikleri sonucuna ulaşmıştır. Aynı çalışmada ilişki doyumu ve ilişki yatırımı alt boyutlarının ise cinsiyete göre farklılaşmadığı saptanmıştır. Literatürdeki diğer çalışmalarda ise kadın katılımcıların erkeklere göre ilişki doyumlarının daha yüksek olduğu gözlemlenmiştir (Le ve Agnew, 2003; Büyükşahin- Sunal ve Okutan, 2019). Yine ilişki doyumunun cinsiyete göre farklılaşmadığı sonuçlarına ulaşan çalışmalar olduğu gibi (Öztürk, 2015; Şahin, 2015) erkeklerin ilişkilerine kadınlardan daha fazla yatırım yaptığına yönelik çalışmalarda bulunmaktadır (Akbalık- Doğan, 2020; Uyanık, 2022). Bu araştırmadan elde edilen sonuçların literatürde yer alan araştırmalar tarafından desteklendiği görülmektedir. Saraç, Hamamcı ve Güçray (2015), toplumun cinsiyetlere yönelik belli tutumları

olduğu ve kişilere farklı roller atfederek, kişilerin davranışlarını şekillendirdiğini ifade etmiştir. Bu doğrultuda toplumumuzda ataerkil yapıdan gelen erkeklerin ilişkiyi başlatma ve sũrdũrme kararlarını y¶netmesiyle daha baskın oldukları s¶ylenebilir.

Psikolojik sağlamlık a¶ısından ise kız ve erkek katılımcılar arasında anlamlı farklılık g¶zlemlenmezken erkeklerin psikolojik sağlamlık dũzeylerinin kız ¶đrencilere kıyasla daha yũksek olduğu g¶rũlmektedir. Literatũrde elde edilen bulguları destekleyen a¶alışmalar bulunmaktadır. Psikolojik sağlamlık ile cinsiyet arasında anlamlı farklılıklar g¶stermeyen a¶alışmalar mevcut olduğu gibi (¶zer, 2013; Kılıa, 2019; a¶akır, 2022) Yũksek, Saruhan ve Keaeci'nin (2021) a¶alışmalarında da erkek katılımcıların psikolojik sağlamlık dũzeylerinin daha yũksek a¶ıktığı g¶rũlmũřtũr.

5.5 Romantik İlişkilerde Siber şiddetin, İlişki İstikrarı ve Psikolojik Sağlamlık ile Fakũlte Değişkeni Arasındaki Farklılığa İlişkin Tartışma ve Yorum

Bu araştırmada romantik ilişkilerde siber şiddet, ilişki istikrarı ve psikolojik sağlamlık dũzeylerinin farklı fakũlteler bũnyesinde incelenmesinde anlamlı dũzeyde farklılaşmadığı g¶zlemlenmiştir. Literatũrde siber fl¶rt şiddetiyle ilgili araştırmalar incelendiğinde yine eğitim g¶rũlen fakũltelerle siber şiddet ve siber fl¶rt şiddeti dũzeyleri arasında anlamlı ilişkiler bulunmadığı g¶rũlmũřtũr (Beran ve diğr., 2012; Yılmazer, 2020). Yine literatũrde incelenen a¶alışmalarda psikolojik sağlamlık ve fakũlte arasında anlamlı farklılık bulunmayan a¶alışmalar olduğu gibi (Eryılmaz, 2012; Camadan ve Kıraa, 2020) anlamlı farklılıklar bulunan (a¶akır, 2022) a¶alışmalara da rastlanmaktadır.

5.6 Romantik İlişkilerde Siber Şiddetin, İlişki İstikrarı ve Psikolojik Sağlık ile Sınıf Düzeyi Değişkeni Arasındaki Farklılığa İlişkin Tartışma ve Yorum

Romantik ilişkilerde siber şiddet, ilişki istikrarı ve psikolojik sağlık düzeylerinin farklı sınıf düzeyleri açısından incelendiğinde bağımsız değişkenin alt grupları arasında bağımlı değişkenlerin hiçbirinin anlamlı düzeyde farklılaşmadığı gözlemlenmiştir. Benzer şekilde literatürde incelenen çalışmalarda sınıf düzeyi değişkeni siber flört şiddeti ve ilişki istikrarı arasında anlamlı farklılıkların bulunmadığı gözlemlenmiştir (Çoban, 2023; Çelik- Zeren, 2020). Çakır'ın (2022) çalışmasında ise lisans seviyesinde eğitim gören bireylerin psikolojik sağlıkları ön lisans da eğitim gören öğrencilerden daha yüksek olduğu görülmüştür. Bunun yanı sıra Uzun (2017) ve Ertürk (2022) çalışmalarında bireylerin eğitim seviyelerinin artması ile ilişkilerdeki doyumunda arttığını, aynı zamanda seçeneklerin niteliğini değerlendirme düzeylerinin de arttığını ifade etmişlerdir. Bu doğrultuda bireylerin sınıf /eğitim seviyelerinin artmasının sahip olunan bilgi, statü ve genişleyen çevre kapsamında bireylerin siber şiddet, ilişki istikrarı ve psikolojik sağlık düzeylerinin farklılık gösterip göstermeme durumunu açıkladığı şeklinde yorumlanabilir.

5.7 Romantik İlişkilerde Siber Şiddetin, İlişki İstikrarı ve Psikolojik Sağlık ile İlişki Türü Değişkeni Arasındaki Farklılığa İlişkin Tartışma ve Yorum

Bu araştırmada romantik ilişkilerde siber şiddetin alt boyutları açısından farklı ilişki türleri arasında anlamlı farklılık gözlemlenmemiştir. Doğrudan saldırganlık maruz bırakma ve maruz kalma boyutlarında flört aşamasında olan katılımcıların sevgili ve nişanlı ya da evli olanlara kıyasla aritmetik ortalamaları daha yüksek olduğu

görülürken, izleme kontrol faktöründe ise maruz bırakma ve maruz kalma boyutlarında sevgili statüsünde olan katılımcıların puanları flört ve nişanlı ya da evli katılımcılara kıyasla yüksek olduğu gözlemlenmiştir. Yine benzer şekilde Bakır (2019) araştırmasında siber flört istismarının, ilişki türü değişkenine göre anlamlı farklılık bulunmadığını, faktörler arasında ise doğrudan saldırganlık faktörünün maruz kalma ve maruz bırakma alt boyutlarının, sevgili kategorisindeki bireylerde daha yüksek düzeyde görüldüğünü, izleme/ kontrolünün ise flört ilişkilerinde daha yüksek düzeyde görüldüğünü ifade etmiştir. Diğer bir çalışmada ise flört ve sevgili ilişki türüne sahip bireylerin siber flört şiddetine maruz kalma ve maruz bırakma durumlarının yüksek olduğu görülmüştür (Yeter, 2022). Alikılıç ve arkadaşları (2019) evlilik ilişki türüne sahip olmayan bireylerin, evli bireylere göre partnerlerini sosyal medya üzerinde daha çok kontrol etme ve kıskançlık gösterme davranışında bulunduğunu ifade etmişlerdir. Ezer (2022) çalışmasında siber flört istismarı ile bağlanma türleri arasında anlamlı ilişkilerin bulunduğunu ifade etmiştir. Bu doğrultuda siber flört şiddetinin, farklı ilişki türlerinde ortaya çıkmasını bireylerin partnerleri ile oluşturduğu bağlanma türüne göre farklılık gösterdiği şeklinde yorumlanabilir.

İlişki istikrarı açısından ise ilişki istikrarı ölçeği genelinde sevgili ilişki türüne sahip bireylerin ilişki istikrar düzeylerinin daha yüksek olduğu gözlemlenmiştir. Literatür incelendiğinde ise birbirinden farklı sonuçların elde edildiği görülmüştür. Çoban (2023), yakın zaman içerisinde oluşturduğu çalışmada ilişki durumu ile ilişki istikrarı arasında anlamlı bir farklılık görülmediğini ifade etmiştir. Çelik- Zeren (2020) ise flört ilişkisine sahip bireylerin ilişki istikrar düzeylerinin nişanlı olan bireylerin düzeylerinden daha yüksek olduğunu, Ertürk (2022) ise çalışmasında evli bireylerin ilişki yatırımı alt boyut düzeyinin daha yüksek olduğunu ifade etmişlerdir.

Psikolojik sağlamlık açısından incelendiğinde ise ilişki kategorileri arasında anlamlı farklılıklar olduğu görülmüştür. Psikolojik sağlamlık faktöründe ilişki düzeyleri arasında anlamlı farklılığın flört ve sevgili ilişki kategorileri arasında flört ilişki kategorisi lehine olduğu görülmektedir. Literatürde ise bu araştırmadan farklı olarak evli bireylerin psikolojik sağlamlıklarının daha yüksek olduğu bulguları gözlemlenmiştir (Kovan, Usta ve Ormancı, 2011; Bektaş, 2018).

Siber flört Őiddetti ile ilişki türü arasındaki farklılığa yönelik olarak yapılan yorum ilişki istikrarı ve psikolojik sağlamlık düzeylerinin neden farklılaŐtıđına yönelik olarak da yapılabilir. Kişi özelinde deđiŐiklik gösteren bağlanma türü kapsamında sonuçların deđiŐiklik gösterdiği yorumu yapılabilir.

5.8 Romantik İlişkilerde Siber Şiddetin, İlişki İstikrarı ve Psikolojik Sağlamlık ile İlişki Süresi Değişkeni Arasındaki Farklılığa İlişkin Tartışma ve Yorum

Romantik ilişkilerde ilişki süresi ile siber Şiddete ilişkin dijital saldırganlık maruz bırakma, dijital saldırganlık maruz kalma, izleme kontrol maruz bırakma ve izleme kontrol maruz kalma boyutları açısından anlamlı herhangi bir farklılık görülmemektedir. Bu araştırmayla benzer Şekilde literatürde de romantik ilişki içerisinde siber Şiddet ile romantik ilişki süresi değişkeni arasında anlamlı farklılık bulunmadığı görülmüştür (Bakır, 2019). Yeter'in (2022), çalışmasında elde ettiği bulgulara göre ilişkisi 1-2 yıl ya da 2 yıldan uzun süren bireylerin flört Şiddetine maruz kalma ve uygulama düzeylerinin yüksek olduğu görülmüştür. Bireylerin ilişkide daha çok izleme/ kontrol davranışına maruz kaldığı görülmüştür. Yine Paşaalioğlu'nun (2022) araştırmasında ilişki süresi 0 ile 1 yıl içerisinde olanların siber Şiddete maruz kalma düzeyleri daha fazla çıkarken, ilişki süresi 0-1 yıl içerisinde olan bireylerde doğrudan saldırganlık faktörüne ilişkin düzeyleri daha yüksek olduğu görülmüştür.

Literatürdeki çalışmalar incelendiğinde ise romantik ilişkilerde siber şiddet uygulamanın ve izleme/kontrol davranışına maruz kalmanın ilişki uzunluğu ile ilişkili olduğu görülmüştür (Schnurr ve diğer., 2013; Van Ouytsel ve diğer., 2018). Bu durum ilişki süresinin artmasıyla partnerlerde sahiplenme duygusunun artması ve birbirleri üzerinde kontrol durumunun oluşması şeklinde açıklanabilir. Alikılıç ve arkadaşları (2019) ilişkilerdeki belirsizliğin, yeni başlayan ilişki ve flört ilişkilerinde kişiler arasındaki güvenin tam sağlanmış olmamasından dolayı bireylerin şiddet davranışına yöneldiğini ifade etmiştir.

İlişki istikrarı açısından ise ilişki süresi kategorileri arasında anlamlı farklılıklar olduğu görülmektedir. İlişki istikrarı genel ortalaması 12 ay ve üzeri ilişkiye sahip bireylerin 0-6 aydır ilişkisi olan kişilerden daha yüksek olduğu gözlemlenmiştir. Bu araştırma bulguları ile benzer şekilde Büyükşahin- Sunal ve Okutan (2010) ve Çelik-Zeren (2020) çalışmalarında da ilişki süresi arttıkça, ilişki istikrarı toplam puanlarının arttığı da görülmüştür. Bunun yanı sıra ilişki istikrarı ile ilişki süresini inceleyen araştırmalarda, anlamlı farklılık göstermeyen çalışmalarda bulunmaktadır (Güçray, Hamamcı ve Saraç, 2015; Akarsu, 2018).

Psikolojik sağlık açısından yapılan analizler ise ilişki süresi kategorileri arasında anlamlı farklılıklar olduğunu göstermişlerdir. Psikolojik sağlık açısından ilişki süre kategorileri arasında anlamlı farklılığın 0-6 ay ile 12 ay ve üzeri süre kategorileri arasında 12 ay ve üzeri ilişkiye sahip bireylerin psikolojik sağlık düzeylerinin daha yüksek olduğu gözlemlenmiştir.

Bu bulgular doğrultusunda bireylerin ilişki süresi arttıkça ilişki içerisinde sağlanan güven duygusunun arttığı ve bireylerin ilişki istikrar düzeyleri ile psikolojik sağlık düzeylerini olumlu yönde etkilediği şeklinde yorumlanabilir.

5.9 Romantik İlişkilerde Siber Şiddetin, İlişki İstikrarı ve Psikolojik Sağlık ile Algılanan Ebeveyn İlişkisi Değişkeni Arasındaki Farklılığa İlişkin Tartışma ve Yorum

Bu araştırmada romantik ilişkilerde siber şiddet ve algılanan ebeveyn ilişkisi arasında siber şiddetin izleme kontrol faktörünün maruz bırakma boyutunda anlamlı farklılıklar olduğu görülmüştür. İzleme kontrol maruz bırakma boyutunda anlamlı farklılığın algılanan ebeveyn ilişkisi çok iyi olanlarla iyi olanlar arasında, iyi olanların lehine olduğu gözlemlenmiştir. İlişki istikrarı açısından ise ebeveyn ilişkisi çok iyi olanların ortalamalarının, ebeveyn ilişkisi çok kötü olanlara göre daha yüksek düzeyde olduğu görülmüştür. Psikolojik sağlık açısından incelendiğinde anlamlı farklılıklar olmadığı görülmektedir. Literatürdeki çalışmalar incelendiğinde ise algılanan ebeveyn ilişkisi ile flört şiddetine maruz kalma arasında anlamlı düzeyde farklılıklara rastlanılmıştır (Gümüş, 2021). Çoban (2023) ise ilişki istikrarının ile ebeveyn tutumlarının yordayıcılığını incelediği araştırmasında olumlu ebeveyn tutumları ile ilişki memnuniyeti arasında pozitif yönde ilişki gözlemiştir. Yine benzer şekilde psikolojik sağlık ile algılanan ebeveyn tutumları arasında pozitif yönlü ilişki gözlemlenen çalışmalarda bulunmaktadır (Balaban- Öztürk, 2023). Literatürde araştırmalar incelendiğinde algılanan ebeveyn ilişkisiyle ilgili yeterli sayıda çalışmalara ulaşılamamıştır. Genel olarak ebeveyn tutumları çerçevesinde oluşturulan çalışmalara rastlanmıştır. Bu doğrultu da romantik ilişkilerde siber şiddet, ilişki istikrarı ve psikolojik sağlık ile algılanan ebeveyn ilişkisi ekolojik kuram kapsamında açıklanmaya çalışılmıştır.

Ekolojik kuram, birbiri içinde yer alan bir sistem olup insan gelişimini desteklemektedir. Bu sistemlerden biri olan Mikrosistem, bireyin yakın ilişkide bulunduğu grupları; aile ve arkadaşlarını kapsamaktadır. Bu sistem birey üzerinde

olumlu sonuçlar doğurabildiği gibi olumsuz sonuçlarda doğurabilir. Bayramova ve Aksan (2022), bireyin çocukluk döneminde algıladığı ebeveyn ilişkisinin yetişkinlik dönemini de etkilediğini, bireyin ebeveyn ilişkisini rol model aldığı ifade etmiştir. Bu doğrultuda romantik ilişkilerdeki siber şiddet, ilişki istikrarı ve psikolojik sağlamlık düzeylerinin bireyin olumlu ya da olumsuz ebeveyn ilişkisinden etkilendiği şeklinde yorumlanabilir.

5.10 Romantik İlişkilerde Siber Şiddetin, İlişki İstikrarı ve Psikolojik Sağlamlık ile Sosyal Medya Kullanım Sıklığı Değişkeni Arasındaki Farklılığa İlişkin Tartışma ve Yorum

Bu araştırmada katılımcıların sosyal medya kullanım sıklıkları ile siber şiddet açısından siber şiddet uygulama ve maruz kalma alt boyutları, doğrudan saldırganlık ve izleme/ kontrol faktörleri arasında herhangi bir anlamlı farklılığa rastlanılmamıştır. İlişki istikrarı açısından incelendiğinde sadece ilişki yatırımı alt faktöründe anlamlı farklılık olduğu ve bu anlamlı farklılığın 0-6 saat arası ile 6 saatten fazla kategorileri arasında 0-6 saat arası lehine olduğu görülmektedir. Psikolojik sağlamlık açısından ise herhangi anlamlı farklılığa rastlanılmamıştır. Literatürde elde edilen bulguları destekleyen çalışmalar bulunmaktadır. Zweig ve arkadaşları (2013) ile İnce (2022) çalışmalarında katılımcıların internet, bilgisayar ve telefonda geçirdikleri süre ile siber flört şiddeti arasında anlamlı farklılıklar gözlemlenirken, Marcum, Bakır (2019) ve Yeter (2022) çalışmalarında anlamlı farklılıklar olduğunu gözlemlenmiştir. Kaplan (2022) bu durumu internet ve sosyal medya da geçirilen sürenin bireyler arasında kıskançlık ve güvensizlik oluşturmasıyla, şiddet davranışına yöneldikleri şeklinde açıklamıştır.

5.11 Romantik İlişkilerde Siber Şiddetin, İlişki İstikrarı ve Psikolojik Sağlık ile Sıklıkla Kullanılan Sosyal Medya Uygulaması Arasındaki Farklılığa İlişkin Tartışma ve Yorum

Siber şiddet ve psikolojik sağlık açılarından herhangi bir anlamlı farklılığa rastlanılmazken ilişki istikrarı ölçeğinin ilişki doyumu ve seçeneklerin niteliğini değerlendirme alt boyutlarında anlamlı farklılıklar olduğu gözlemlenmektedir. İlişki doyumu faktöründe Instagram ve WhatsApp kullanıcıları arasında WhatsApp kullanıcılarının lehine ve seçeneklerin niteliğini değerlendirme alt faktöründe anlamlı farklılık yine Instagram ve WhatsApp kullanıcıları arasında Instagram kullanıcılarının lehine olduğu görülmüştür. Literatürde ise Draucker ve Martsolf'ın (2010) ve Elphinston ve Noller (2011) araştırmalarında ortaya çıkan şiddet davranışının katılımcıların Facebook uygulaması kullanımı ile ilişkili olduğunu gözlemlemişlerdir. Karşılaşılan farklılıkların değişen ve gelişen teknoloji araç ile uygulamalarından kaynaklandığı, Whatsapp uygulamasının kullanım amacı haberleşme ihtiyacını gidermek iken Instagram ise daha geniş kitlelere ulaşımı kolaylaştıran ve erişilebilirliği daha kolay olan bir uygulama olmasından dolayı bireylerin ilişki doyumu ve seçeneklerin niteliğini değerlendirme düzeylerinden elde edilen sonuçların farklılık gösterdiği söylenebilir.

5.12 Üniversite Öğrencilerinin Romantik İlişkilerde Siber Şiddet Düzeyleri ile İlişki İstikrarı Düzeyleri Arasında İlişkiye İlişkin Tartışma ve Yorum

Bu araştırmada doğrudan saldırganlık faktörünün maruz bırakma boyutu ilişki doyumunu ve seçeneklerin niteliğini değerlendirme düzeyini çok zayıf düzeyde düşürdüğü görülürken, doğrudan saldırganlık faktörünün maruz kalma boyutu ise

maruz bırakmaya oranla biraz daha fazla ilişki doyumunu ve seçeneklerin niteliğini değerlendirme düzeyini olumsuz etkilediği görülmektedir. İzleme / kontrol faktörünün maruz bırakma düzeyi arttıkça çok zayıf bile olsa ilişki doyumu anlamlı derecede düşmektedir. Ancak izleme/ kontrol faktörünün maruz bırakma düzeyi arttıkça çok zayıf düzeyde de olsa seçeneklerin niteliğini değerlendirme düzeyi artmaktadır. Bu bulgulara göre izleme/ kontrol faktörüne maruz kalmanın, maruz bırakmaya oranla ilişki doyumunu zayıf da olsa biraz daha fazla olumsuz etkilediğini ancak seçeneklerin niteliğini değerlendirme puanını zayıf düzeyde de olsa biraz daha arttırdığı görülmektedir.

Bu doğrultuda ilişki içerisinde siber şiddetin; kişileri takip etme, kişilerin konumlarını ve takipçilerini kontrol etme, kişinin en son çevrimiçi bulunduğu saati, mesajlarını kontrol etme ya da kişiyi kontrol etme amacıyla sürekli mesaj atma davranışlarının ilişkiden alınan doyumu azalttığı, bireylerin alternatifleri değerlendirme eğilimini arttırdığı dolayısıyla ilişki istikrarının olumsuz yönde etkilendiği şeklinde yorumlanabilir.

Romantik ilişkilerde siber şiddet sözel, psikolojik, duygusal ve cinsel şiddetin teknolojik araç ve uygulamalar yolu ile ortaya çıkmaktadır. Bu doğrultuda bu araştırmadan elde edilen bulgular, ilişki istikrarı ile romantik ilişkilerde ortaya çıkan şiddet türleri arasında literatürde yer alan çalışmalar tarafından desteklenmektedir. Çelik-Zeren (2020), yaptığı çalışmada ilişki istikrarı ve flört şiddeti arasında pozitif yönde ilişki olduğunu gözlemlemiştir. Yine Uyanık (2022) araştırmasında Yine ilişki istikrarının alt boyutlarından ilişki yatırımı ve seçeneklerin niteliği boyutları ile maruz bırakılan duygusal istismar davranışı arasında düşük düzeyde pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğunu gözlemlemiştir.

5.13 Üniversite Öğrencilerinin Romantik İlişkilerde Siber Şiddet Düzeyleri ile Psikolojik Sağlık Düzeyleri Arasındaki İlişkiye İlişkin Tartışma ve Yorum

Bu araştırmadan elde edilen bulgulara göre üniversite öğrencilerinin ilişkilerinde izleme/ kontrol düzeyi arttıkça çok zayıf düzeyde bile olsa psikolojik sağlık düzeyini olumsuz etkilediği görülmektedir. Yani partnerlerin birbirlerini sosyal medya üzerinde sürekli takip etmeleri, mesajlarını, kimlerle etkileşim kurduklarını, nerede ve ne yaptıklarının kontrol edilmesinin bireyler üzerinde kurulan baskıyı arttırdığı ve psikolojik sağlıklarını olumsuz etkilediği şeklinde yorumlanabilir.

5.14 Üniversite Öğrencilerinin Romantik İlişkilerde İlişki İstikrarı Düzeyleri ile Psikolojik Sağlık Düzeyleri ve Siber Şiddet Düzeylerinin Yordayıcılığına İlişkin Tartışma ve Yorum

İlişki doyumundaki artışlar siber şiddet ölçeği alt boyut puanlarını düşürmektedir. Üniversite öğrencilerinin ilişki doyumu arttıkça siber şiddet türlerine yönelimleri azalmaktadır. İlişki istikrarı ölçeği bağlılık alt boyutu siber flört şiddeti düzeyini hiçbir alt boyutta yordamadığı gözlemlenmiştir. İlişki yatırımı yükseldikçe, siber flört şiddet ölçeği alt boyutu puanları artış göstermektedir. İlişki yatırımının siber flört şiddetindeki artış üzerinde yordayıcılığı bulunmaktadır. İlişki istikrarı ölçeği seçeneklerin niteliğini değerlendirme alt boyutu, şiddete maruz bırakma düzeylerini yordamazken, diğer siber flört şiddeti türlerinin artışını anlamlı bir şekilde yordamaktadır.

Bu doğrultuda ilişki içerisinde doyum gibi olumlu durumlar arttıkça bireylerin siber şiddete karşı yönelimlerinin azaldığı söylenebilir. Fakat ilişki içerisinde yapılan

yatırımlar arttıkça; çocuk, konut, kazanılan statü, sosyal ortam ve birlikte geçirilen zaman gibi bireylerin kaybedeceği ödüllerin bulunması, partnerini daha çok kontrol altında tutma eğilimini arttırdığı dolayısıyla siber şiddet uygulamaya yönelttiği söylenebilir. Diğer yandan seçeneklerin niteliği alt boyutunun ise alternatif seçeneklerin varlığını oluşturduğu için partnerlerin siber ortamda bu seçenekleri kontrol altında tutma isteği ile siber şiddet gösterdiği şeklinde yorumlanabilir.

Bu araştırmada elde edilen diğer bir bulgu ise psikolojik sağlık düzeyi siber flört şiddeti ölçeğine ait hiçbir alt boyutu anlamlı bir düzeyde yordamadığına yöneliktir. Bu doğrultuda yüksek veya düşük psikolojik sağlık düzeyine sahip bireylerin, siber flört şiddetine daha çok maruz kaldığı veya uyguladığı ifade edilemeyebilir.

Literatürde romantik ilişkilerde ilişki istikrarı düzeyleri ile psikolojik sağlık düzeylerinin, siber şiddet düzeylerini yordamasına yönelik yeterli sayıda çalışmaya ulaşılamadığından elde edilen bulguların katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Bölüm 6

SONUÇ VE ÖNERİLER

6.1 Sonuç

Bu araştırmada üniversite öğrencilerinin romantik ilişkilerinde siber şiddetin, ilişki istikrarı ve psikolojik sağlık arasındaki yordama ilişkisi incelenmiştir. İnceleme sonucu ve çeşitli değişkenler açısından farklılaşma durumları aşağıda sunulmuştur:

- Üniversite öğrencilerinin doğrudan saldırganlık, izleme ve kontrol faktörlerinde hem maruz kalma hem de maruz bırakma açılarından siber flört istismar puan ortalamalarının düşük olduğu tespit edilmiştir.
- Üniversite öğrencilerinin ilişki istikrarı genel ortalama puanlarının orta düzeyin biraz üzerinde olduğu saptanmıştır.
- Üniversite öğrencilerinin psikolojik sağlık düzeyleri orta üst düzeyde saptanmıştır.
- Romantik ilişkilerde siber flört şiddeti ve cinsiyeti arasında izleme kontrol faktörü açısından ne maruz bırakma ne de maruz kalma boyutları açısından anlamlı farklılık bulunmamıştır. Ancak doğrudan saldırganlık faktöründe hem maruz bırakma hem de maruz kalma boyutlarında erkeklerin aritmetik ortalamalarının kızların aritmetik ortalamalarından anlamlı düzeyde farklılaştığı ve erkeklerin doğrudan saldırganlık faktörüne ilişkin hem uygulama hem de maruz kalma düzeylerinin daha yüksek olduğu gözlemlenmiştir.

- Katılımcıların ilişki istikrarı ve cinsiyet değişkeni arasında erkek katılımcıların ilişki istikrarı toplam puanları, kadın katılımcılarınkinden daha yüksek olduğu elde edilmiştir.
- Katılımcıların psikolojik sağlık ve cinsiyet değişkeni arasında anlamlı farklılık gözlemlenmezken erkeklerin psikolojik sağlık düzeylerinin kız öğrencilere kıyasla daha yüksek olduğu saptanmıştır.
- Romantik ilişkilerde siber şiddet, ilişki istikrarı ve psikolojik sağlık düzeylerinin farklı fakülteler bünyesinde incelenmesinde anlamlı düzeyde farklılaşmadığı gözlemlenmiştir.
- Romantik ilişkilerde siber şiddet, ilişki istikrarı ve psikolojik sağlık düzeylerinin farklı sınıf düzeyleri açısından incelendiğinde bağımsız değişkenin alt grupları arasında bağımlı değişkenlerin hiçbirinin anlamlı düzeyde farklılaşmadığı gözlemlenmiştir.
- Romantik ilişkilerde siber şiddetin alt boyutları ve farklı ilişki türleri arasında anlamlı farklılık gözlemlenmemiştir.
- İlişki istikrarı ölçeği genelinde sevgili ilişki türüne sahip bireylerin ilişki istikrar düzeylerinin daha yüksek olduğu gözlemlenmiştir.
- Psikolojik sağlık ile ilişki kategorileri arasında anlamlı farklılıklar olduğu görülmüştür. Psikolojik sağlık faktöründe ilişki düzeyleri arasında anlamlı farklılığın flört ve sevgili ilişki kategorileri arasında flört ilişki kategorisi lehine olduğu görülmektedir.
- Romantik ilişkilerde ilişki süresi ile siber şiddet arasında anlamlı herhangi bir farklılık görülmemektedir.
- Psikolojik sağlık açısından yapılan analizler ise ilişki süresi kategorileri arasında anlamlı farklılıklar olduğunu göstermişlerdir. Psikolojik sağlık

açısından ilişki süre kategorileri arasında anlamlı farklılığın 0-6 ay ile 12 ay ve üzeri süre kategorileri arasında 12 ay ve üzeri ilişkiye sahip bireylerin psikolojik sağlamlık düzeylerinin daha yüksek olduğu gözlemlenmiştir.

- İlişki istikrarı açısından ise ilişki süresi kategorileri arasında anlamlı farklılıklar olduğu görülmektedir. İlişki istikrarı genel ortalaması 12 ay ve üzeri ilişkiye sahip bireylerin 0-6 aydır ilişkisi olan kişilerden daha yüksek olduğu gözlemlenmiştir
- Romantik ilişkilerde siber şiddet ve algılanan ebeveyn ilişkisi arasında izleme kontrol faktörünün maruz bırakma boyutunda anlamlı farklılıklar olduğu görülmüştür. İzleme kontrol maruz bırakma boyutunda anlamlı farklılığın algılanan ebeveyn ilişkisi çok iyi olanlarla iyi olanlar arasında, iyi olanların lehine olduğu gözlemlenmiştir.
- İlişki istikrarı ve algılanan ebeveyn ilişkisi arasında ise ebeveyn ilişkisi çok iyi olanların ortalamalarının, ebeveyn ilişkisi çok kötü olanlara göre daha yüksek düzeyde olduğu görülmüştür.
- Psikolojik sağlamlık ve algılanan ebeveyn ilişkisi arasında anlamlı farklılıklar olmadığı görülmektedir.
- Romantik ilişkilerde siber şiddet ve sosyal medya kullanım sıklıkları arasında herhangi bir anlamlı farklılığa rastlanılmamıştır.
- İlişki istikrarı ve sosyal medya kullanım sıklığı arasında sadece ilişki yatırımı alt faktöründe anlamlı farklılık olduğu ve bu anlamlı farklılığın 0-6 saat arası ile 6 saatten fazla kategorileri arasında 0-6 saat arası lehine olduğu görülmektedir.
- Psikolojik sağlamlık ve sosyal medya kullanım sıklığı arasında ise herhangi anlamlı farklılığa rastlanılmamıştır.

- Romantik ilişkilerde siber şiddet ve psikolojik sağlamlığın sıklıkla kullanılan sosyal medya uygulaması açılarından herhangi bir anlamlı farklılığa rastlanılmazken, ilişki istikrarı ölçeğinin ilişki doyumu ve seçeneklerin niteliğini değerlendirme alt boyutlarında anlamlı farklılıklar olduğu gözlemlenmektedir.
- Romantik ilişkilerde siber şiddet düzeyleri ile ilişki istikrarı düzeyleri arasında anlamlı ilişki saptanmıştır.
- Üniversite öğrencilerinin romantik ilişkilerde siber şiddet düzeyleri ile psikolojik sağlamlık düzeyleri arasında anlamlı ilişkiler saptanmıştır.
- Üniversite öğrencilerinin ilişki doyumu arttıkça siber şiddet türlerine yönelimleri azaldığı saptanmıştır.
- İlişki istikrarı ölçeği bağlılık alt boyutu siber flört şiddeti düzeyini hiçbir alt boyutta yordamadığı gözlemlenmiştir.
- İlişki yatırımının siber flört şiddetindeki artış üzerinde yordayıcılığı bulunmaktadır.
- İlişki istikrarı ölçeği seçeneklerin niteliğini değerlendirme alt boyutu, şiddete maruz bırakma düzeylerini yordamazken, diğer siber flört şiddeti türlerinin artışını anlamlı bir şekilde yordamaktadır.

6.2 Öneriler

Bu çalışmadan elde edilen bulgular ışığında araştırmacılara ve alanda çalışan kişilere önerilerde bulunulmuştur.

6.2.1 Araştırmacılara Yönelik Öneriler

- Bu çalışmada romantik ilişki içerisindeki siber şiddet, ilişki istikrarı ve psikolojik sağlamlık cinsiyet, fakülte, sınıf düzeyi, ilişki türü, ilişki süresi, algılanan ebeveyn ilişkisi, sosyal medya kullanım sıklığı ve sıklıkla kullanılan

sosyal medya uygulaması ile arasındaki farklılıklara bakılmıştır. İlerleyen araştırmalarda farklı değişkenler açısından incelenebilir.

- Bu araştırmanın örneklemini Eğitim Fakültesi, Hukuk Fakültesi ve Sağlık Bilimi Fakültelerinde eğitim gören niversite öğrencileri oluşturmaktadır. İlerleyen araştırmalar farklı fakülteler ile yürütülebilir. Örneğin Fen Edebiyat Fakültesi, Mühendislik Fakültesi ya da Mimarlık fakülteleri ile yürütülebilir.
- Bu araştırma ve literatürdeki diğer araştırmalar ergenlik ve geçen yetişkinlikteki döneminde olan niversite öğrencileri ile yapılmıştır. İlerleyen alışmalar ileri yetişkinlik dönemindeki bireyler ile yürütülebilir.
- Araştırmanın bağımsız değişkenlerinden olan algılanan ebeveyn ilişkisi değişkenine ilişkin literatürde yeterli sayıda araştırmaya ulaşılmadığı ve bu araştırmada da bulunduğundan, ilerleyen çalışmalarda daha kapsamlı bir Şekilde ele alınabilir.
- Konu ile ilgili karşılaştırmalı çalışmalar ile hem bireyin kendi ilişkisine yönelik algısı hem de ebeveynlerinin ilişkilerine yönelik algısı karşılaştırılan çalışmalar oluşturulabilir.

6.2.2 Alan alışanlarına Yönelik neriler

- Üniversitelerde yer alan psikolojik danışma ve rehberlik birimindeki uzmanlar tarafından, romantik ilişkilerde siber Şiddet hakkında bilgi içerikli sunum, dijital çalışmalar, niversiteye henüz başlayan öğrencilerin oryantasyon programlarına ise bilgi içerikli çalışmaların hazırlanması önerilebilir.
- Psikolojik danışmanlar tarafından danışanlara yönelik siber flört Şiddeti ile ilişki bilgilendirici ve farkındalık kazandırıcı çalışmalar oluşturulabilir. Bunun yanında grupta psikolojik danışma oturumları için müdahale programının hazırlanması ve uygulanması önerilebilir.

- Yine psikolojik danışmanlar ve diğer ruh sağlığı çalışanları tarafından şiddet mağdurlarına ve uygulayıcılarına farkındalık sağlamak, çözüm yolu bulmalarına yardım edebilmek için bilgilendirici hizmetlerin yapılması önerilmektedir.
- Bu konularda hazırlanan psiko-eğitim programlarının ortaöğretim kademelerinden itibaren öğrencilere uygulanması, özellikle etkili yaşam becerilerini kazanmalarına katkı sağlayacak programların uygulanması önerilmektedir.
- Yine ortaöğretim kademelerinden itibaren öğrencilere yönelik farkındalık içeren sunum, çalışmalar ve konunun hukuki boyutunu içeren bilgilendirici çalışmaların hazırlanması önerilmektedir.

KAYNAKLAR

- Akbalık Doğan, Ö. (2010). *Evli Bireylerde Olumlu Yanılsama: İlişki Bağlanımı ile Nedensel ve Sorumluluk Yüklemeleri Arasındaki İlişkiler*. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Aksel, Ş., T. Yılmaz Irmak (2009). *Çocuk Suçluluğu ile İlgili Psikolojik Kuramlar: İçinde Gelişim Psikolojisi Bakış Açısıyla Çocuk Suçluluğu*. Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları. İzmir.
- Aksu, H., Özsoy, S., & Dündar, T. (2018). *Üniversite Öğrencilerinin Romantik İlişkileri Üzerinde Hissettikleri Sosyal Kontrol Algısı*. Journal Of Human Sciences, 15(2), 1317-1326.
- Alikılıç, Ö., Alikılıç, İ. Ve Özer, A. (2019). *Dijital Romantizm: Y Kuşağının Romantik İlişkilerinde Sosyal Medyanın Rolü Üzerine Bir Araştırma*. Erciyes İletişim Dergisi. Uluslararası Dijital Çağda İletişim Sempozyumu Özel Sayısı. (1). 57-80. Doi: 10.17680/Erciyesisiletisim.485005.
- Arnett, J. J. (2000). *Emerging Adulthood: A Theory of Development from The Late Teens Through the Twenties*. American Psychologist, 55, 469-480.
- Arnett, J. J. (2007). *Emerging Adulthood: What Is It And What Is It Good For. Society For Research In Child Development*. Health, Stres and Coping. San Francisco: Jossey- Bass.

- Arslan, A. (2020). *Beliren Yetişkinlik Dönemindeki Bireylerin Yakın İlişki Şiddeti Algılarının Baş Etme Stilleri ve Psikolojik Sağlık Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Kocaeli Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü. Kocaeli.
- Arslan, C. (2019). *Üniversite Öğrencilerinin Kişilerarası Çatışma Çözme Becerilerinin Psikolojik Sağlık, Öz Anlayış Açısından İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Aslan Yılmaz, H. (2014). *Yakın İlişkilerde İzlenim Ayarlamacılığı ve Özbilincin Yatırım Modeli Çerçevesinde İncelenmesi*. Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü. Ankara.
- Atak, H., & Taştan, N. (2012). *Romantik İlişkiler ve Aşk*. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 4(4), 520-546.
- Atakay, C. (2014). *Romantik Yakın İlişkilerde Şiddetin Öncülleri*. *Nesne Psikoloji Dergisi*, 2 (3), 1-9. DOI: 10.7816/Nesne-02-03-01
- Aydın, M. (2019). *Genç Yetişkinlerde Mutluluğa Genel Bir Bakış*. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7, 47-64.
- Aydın, Y. E., Uzun, N. B. (2021). *Romantik İlişkilerde Sosyal Medya Kıskançlığı Ölçeği (RİSMKÖ): Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması*. *OPUS– Uluslararası*

Toplum Araştırmaları Dergisi, 18(44), 7883- 7911.
DOI:10.26466//Opus.890331.

Aydoğdu, İ. (2010). *Romantik İlişkilerin Kişilik Özellikleri Açısından İncelenmesi*.
Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Ankara.

Bacıoğlu, Z. (2022). *Genç Yetişkinlerde Siber Flört şiddeti Kategorilerini Yordayan
Risk Faktörlerinin İncelenmesi*. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi
Dergisi. Doi:10. 9779.Pauefd.1090649.

Baker, C.K., Carreño. P.K. (2016). *Understanding The Role of Technology In
Adolescent Dating and Dating Violence*. Journal Of Child and Family
Studies.25(1):308-20.

Bakır, A. (2019). *Romantik İlişkilerde Siber Flört İstismarının Beden İmgesi ve Benlik
Saygısıyla İlişkisi*. Yüksek Lisans Tezi. Ondokuz Mayıs Üniversitesi. Eğitim
Bilimleri Enstitüsü.

Bakır, A., & Kalkan, M. (2019). *Siber Flört İstismarı Ölçeğinin Türkçe Formunun
Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması*. OPUS International Journal Of Society
Researches, 14(20), 75-95.

Balaban- Öztürk, G. (2023). *Ergenlik Döneminde Psikolojik Sağamlık ve Algılanan
Anne Baba Tutumları Arasındaki İlişkinin Ekolojik Sistem Kuramı
Çerçevesinde İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi. Sağlık
Bilimleri Enstitüsü. Ankara.

- Barter, C., Mccarry, M., Berridge, D., & Evans, K. (2009). *Partner Exploitation and Violence In Teenage Intimate Relationships*. London: NSPCC Erişim
- Basile, K. C., & Saltzman, L. E. (2002). *Sexual Violence Surveillance; Uniform Definitions and Recommended Data Elements*.
- Bayramova, S., & Aksan, G. (2022). *Flört şiddeti ve Ebeveynlik Stilleri Arasındaki İlişki: Üniversite Öğrencileri*. Toplum Ekonomi ve Yönetim Dergisi, 3(2), 169-199.
- Bektaş, M. (2018). *Evli Bireylerin Psikolojik Sağlamlık Düzeylerinin Yordanması*. Doktora Tezi. Dokuz Eylöl Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Beran TN, Rinaldi C, Bickham DS, Rich M. (2012). *Evidence For the Need To Support Adolescents Dealing With Harassment And Cyber-Harassment: Prevalence, Progression, And İmpact*. School Psychology International. 33(5):562-76.
- Borrajo E, Gámez-Guadix M, Calvete E. (2015a). *Cyber Dating Abuse: Prevalence, Context, And Relationship with Offline Dating Aggression*. Psychological Reports. 116(2):565- 85.
- Borrajo, E., Gámez-Guadix, M. And Calvete E. (2015b). *Justification Beliefs Of Violence, Myths About Love And Cyber Dating Abuse*. Psicothema. 27(4). 327-333.

- Bostan, B.C. (2018). *Ergenlerde Algılanan Psikolojik İstismar ve Öznel İyi Oluş İlişkisinde, Psikolojik Sağlık ve Sosyal Bağlılığın Rolü*. Yüksek Lisans Tezi. Pamukkale Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Bradley, J. M. Ve Hojjat, M. (2016). *A Model of Resilience and Marital Satisfaction*. *The Journal of Social Psychology*. 1-40. Doi: 10.1080/00224545.2016.1254592.
- Brown, C., Flood, M. And Hegarty, K. (2022). *Digital Dating Abuse Perpetration And Impact: The Importance Of Gender*. *Journal of Youth Studies*. 25(2). 193-208.
- Burger, J. M. (2006). *Kişilik*. Çev. G.D. Erguvan Sarioğlu. 1. Basım, Ankara: Kaknüs Yayınları.
- Burke, S. C., Wallen, M., Vail-Smith, K. Ve Knox, D. (2011). *Using Technology to Control Intimate Partners: An Exploratory Study Of College Undergraduates*. *Computers In Human Behavior*, 27(3), 1162-1167.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2020). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Büyüksahin, A. (2006). *Yakın İlişkilerde Bağlanım: Yatırım Modelinin Bağlanma Stilleri ve Bazı İlişkisel Değişkenler Yönünden İncelenmesi*. Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Büyükşahin, A., Hovardaoğlu, S. (2007). *Yatırım Modelinin Bazı İlişkisel Değişkenler Yönünden İncelenmesi*. Türk Psikoloji Dergisi, 22(59), 69.
- Büyükşahin, A., Hasta, D. Ve Hovardaoğlu, S. (2005). *İlişki İstikrarı Ölçeği (İİÖ): Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması*. Türk Psikoloji Yazıları, 8(16), 25-35.
- Büyükşahin-Sunal, A. & Okutan, N. (2010). *Romantik İlişkilerde Bağlanım: Dindarlık Algısı ve Romantik İlişkilerle İlgili Kalıp Yargular*. Türk Psikoloji Yazıları, 13 (26), 80-88.
- Campfield, DC. (2008). *Cyber Bullying And Victimization: Psychosocial Characteristics Of Bullies, Victims, And Bully/Victims*.
- Choice, P. Ve Lamke, L. K. (1999). *Stay/Leave Decision-Making Processes İn Abusive Dating Relationships*. Personal Relationships, 6(3), 351-367.
- Coffey, P., Leitenberg, H., Henning, K., Bennett, R. T. & Jankowski, M. K. (1996). *“Dating Violence: The Association Between Methods Of Coping And Women’s Psychological Adjustment”*. Violence And Victims, 11, 227-238.
- Cofone, K. (2011). *Understanding College Students Perceptions of Unhealthy Dating Relationships*. (SocialWorkTheses).
- Collins, W. (2003). *More Than Myth: The Developmental Significance of Romantic Relationships During Adolescence*. Journal Of Research on Adolescence, 13(1), S. 1-24.

- Çalık, S. (2023). *Romantik İlişkileri Olan Kadınların Psikolojik İyi Oluş Düzeylerinin Yordayıcıları: Empati, Cinsel Yaşam Kalitesi, İlişki İstikrarı, Tutkulu Aşk ve Romantik İlişkilerde Yakınlık*. Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Çalışkan, Ü. (2020). *Üniversite Öğrencilerinde Anne Baba Tutumu ile Psikolojik Sağlık Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü. İzmir.
- Çaykuş, E., T. (2020). *İlişki İstikrarı: İlişkilerde Güç Algısı, İlişkisel Alçakgönüllülük ve Romantik İlişkilerde Obsesyon ve Kompulsiyon İlişkilerinin İncelenmesi*. Doktora Tezi. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Çelik- Zeren, D. (2020). *Üniversite Öğrencilerinin İlişki İstikrarı ile Flörtte Şiddete Yönelik Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Ticaret Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Çelik, D., Demirli, C. (2021). *Üniversite Öğrencilerinin İlişki İstikrarı ile Flörtte Şiddete Yönelik Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Akademik Platform Eğitim ve Değişim Dergisi,4(1),29-41.
- Çelik, P., S. (2022). *Bağlanma Modeli ve İlişki İstikrarı Arasındaki İlişkiye Stresle Başa Çıkma Yöntemlerinin Aracı Etkisi*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Rumeli Üniversitesi. Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.

- Çoban, D. (2022). *Romantik İlişkisi Olan Yetişkinlerde İlişki İstikrarının Yordayıcıları: Bağlanma Boyutları, Aşk Biçimleri, Algılanan Ebeveyn Tutumları ve Mükemmeliyetçilik*. Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Dalton III, W. T., Frick-Horbury, D., & Kitzmann, K. M. (2006). “*Young Adults’ Retrospective Reports of Parenting by Mothers and Fathers: Associations with Current Relationship Quality*”. *The Journal of General Psychology*, 133/1: 5–18. Doi: 10.3200/Genp.133.1.5-18
- Dannisworo, C. A., Buchari, A. H., & Oriza, I. I. D. (2022). *Testing The Investment Model to Predict Commitment İn Cyber Dating Abuse Victims. Partner Abuse*. 13(2), 202-216. <https://doi.org/10.1891/PA-2021-0012>
- Darvell, M., Walsh, S., Ve White, K. (2011). *Facebook Tells Me So: Applying the Theory of Planned Behavior to Understand Partner-Monitoring Behavior On Facebook*. *Cyberpsychology, Behavior, And Social Networking*, 12, 717–722.
- Dilmaç- Pınar, Ş. (2020). *Hemşirelik Öğrencilerinin Psikolojik Sağlık ve Öz-Şefkat Düzeylerinin Belirlenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Necmettin Erbakan Üniversitesi. Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Doğan, A. (2010). *Ekolojik Sistemler Kuramı Çerçevesinde Akran Zorbalığının İncelenmesi*. *Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi*, 17(3), 149–162.

- Doğan, T. (2007). *1997-2007 Yılları Arasında Başkent Üniversitesi Psikolojik Danışma ve Rehberlik Merkezi'ne Bireysel Psikolojik Danışma Almak zere Başvuran ğrencilerin Profili*. IX. Ulusal Psikolojik Danışma ve Rehberlik Kongresi Bildiri zetleri. İzmir.
- Doğan, T. (2015). *Kısa Psikolojik Sağamlık lçeği'nin Türkçe Uyarlaması: Geçerlik Ve Güvenirlik alışması*. The Journal of Happiness & Well-Being, 3(1), 93-102.
- Draucker, C. B. Ve Martsof, D. S. (2010). *The Role of Electronic Communication Technology In Adolescent Dating Violence*. Journal Of Child and Adolescent Psychiatric Nursing, 23(3), 133-142.
- Eker, E. (2019). *Romantik iftlerde znel Partner Affediciliğinin İlişki İstikrarına Etkisi*. Yüksek Lisans Tezi. Hasan Kalyoncu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Elphinston, R. A. Ve Noller, P. (2011). *Time To Face It! Facebook Intrusion And The Implications For Romantic Jealousy and Relationship Satisfaction*. Cyberpsychology, Behavior, And Social Networking, 14(11), 631- 635.
- Ercan, L. Ve Eryılmaz, A. (2011). *Beliren Yetişkinlikte Romantik Yakınlığı Başlatma ve Algılanan Kontrol*. Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 32(2), 359-380.

- Ertürk, Y., (2022). *Romantik İlişkilerde İlişki İstikrarı: Sınır Kişilik Örgütlenmesinde Erken Dönem Uyumsuz Şemalar, İlişkilerde Manipülasyon ve Flört Şiddeti Bağlamında İncelenmesi*. Doktora Tezi. Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi. Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Eslek, D., & Irmak, T. Y. (2018). *Ekolojik Sistemler Kuramı Çerçevesinde Göçmen Çocuklar ve Oyunları Üzerine Bir Derleme*. Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 20(3), 347-362.
- Ezer, Z. (2022). *Beliren Yetişkinlerde Ebeveynleşme ve Siber Flört İstismarı: Yakın İlişkilerde Kaygılı ve Kaçınmacı Bağlanmanın Doğrudan ve Dolaylı Rolü*. Yüksek Lisans Tezi. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Fishback, R. & Herbert, B. (1997). “*Domestic Violence and Mental Health*”. *Social Science Medicine*, 45, 1161- 1176.
- Flach, R.M.D, Deslandes, S.F. (2017). *Cyber Dating Abuse In Affective and Sexual Relationships: A Literature Review*. *Cadernos De Saude Publica*.33(7).
- Furman, W., & Wehner, E. A. (1997). *Adolescent Romantic Relationships: A Developmental Perspective*. *New Directions for Child and Adolescent Development*, 1997(78), 21-36.
- Gençer A.G., Karadere M.E., Okumuş B., Hocaoğlu Ç. (2018). *DSM-5’e Giremeyen Tanular (Kompulsif Satın Alma, Misophonia, Facebook*

Kıskançlığı, Pagofaji, Siberkondria, İnternet Bağımlılığı). Çiçek Hocaoğlu (Ed.) DSM-5'in Yeni Tanıları 2018 İçinde (S.87-96) Ankara: Türkiye Klinikleri.

Gençtanırım, D. (2014). *Riskli Davranışlar Ölçeği Üniversite Formu: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışmaları*. Eğitimde ve Psikolojide Ölçme ve Değerlendirme Dergisi, 5(1), 24–34.

Gizir, C. (2007). Psikolojik Sağlamlık, Risk Faktörleri ve Koruyucu Faktörler Üzerine Bir Derleme Çalışması. Turkish Psychological Counseling and Guidance Journal, 3(28), 113-128.

Gizir, C. (2012). *İlişki İnançları Ölçeği'nin Uyarlanması: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışmaları*. Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 8(2), 37-45.

Gizir, C.A. (2007). “*Psikolojik Sağlamlık, Risk Faktörleri ve Koruyucu Faktörler Üzerine Bir Derleme Çalışması*.” Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi, 3 (28), 113-128.).

Gizir, C. A. (2013). *Üniversite Öğrencilerinin İlişki İnançlarının Cinsiyet ve Romantik İlişki Yaşama Durumlarına Göre İncelenmesi*. Eğitim ve Bilim, 38(170).

Gönül, E. (2008). *Kimlik Statülerinin 22-30 Yaşlar Arasındaki Genç Yetişkinlerin Yaşadığı Kaygı Düzeyi ile İlişkisi*. Yüksek Lisans Tezi. Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Guinn, B., Vincent, V. Ve Dugas, D. (2009). *Stress Resilience Among Border Mexican American Women*. *Hispanic Journal of Behavioral Sciences*. 31(2), 228-243.)
- Güçray, S., Hamamcı, Z., & Saraç, A. (2015). *Üniversite Öğrencilerinin Romantik İlişki Doyumunu Yordaması*. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 5 (43), 69- 81.
- Gül, S. K. Ve Güneş, İ. D. (2009). *Ergenlik Dönemi Sorunları ve Şiddet*. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(1), 79-101.
- Gümüş, R. (2021). *Üniversite Öğrencilerinde Flört Şiddetinin Öz Anlayış ve Algılanan Ebeveyn İlişkisinin Çeşitli Demografik Değişkenler Açısından İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Gelişim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Gürkan, E. (2022). *Üniversite Öğrencilerinin Psikolojik Sağlamlıklarını Yordamada Bilişsel Esneklik ve Maneviyatın Rolü*. Yüksek Lisans Tezi. İbn Haldun Üniversitesi. Lisansüstü Eğitim Enstitüsü. İstanbul.
- Hacıoğlu, T. (2022). *Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik ve Romantik İlişki İstikrarı İlişkisi: Koşullu Öz-Değer'in Rolü*. Yüksek Lisans Tezi. Klinik Psikoloji Yüksek Lisans Programı.
- Halpern, C. T., Oslak, S. G., Young, M. L., Martin, S. L., & Kupper, L. L. (2001). *Partner Violence Among Adolescents in Opposite-Sex Romantic Relationships:*

Findings from The National Longitudinal Study of Adolescent Health. American Journal of Public Health, 91(10), 1679-1685.

Hasçelik, S.N. (2022). *Romantik İlişkilerde İlişki Doyumunun Yordayıcısı Olarak Psikolojik Sağlık, Duyusal Zekâ ve Çatışma Çözme Stratejilerinin İncelenmesi.* Yüksek Lisans Tezi. Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.

Hatipoğlu, Ü. S. (2010). *Başkent Üniversitesi Öğrencilerinde Flört Şiddeti Prevalansı.*

Hazan, C., & Shaver, P. R. (2000). *Bağlanma: Yakın İlişkilerle İlgili Araştırmalar İçin Bir Çerçeve.* (Çev. A. Dönmez). Türk Psikoloji Bülteni, 16(7), 29-50.

Hovardaoğlu, S. (1996). *Sonuç, Karşılaştırma Düzeyi ve Seçenekler İçin Karşılaştırma Düzeyi Arasındaki Bağlantıların Evlilikle İlgili Değerlendirmelere Etkisi.* Türk Psikoloji Dergisi, 11 (36), 12-24.

Hökkaş, M. (2019). *Hemşirelerin Psikolojik Sağlık Düzeyleri Ve etkileyen Faktörler.* Yüksek Lisans Tezi. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi. Fen Bilimleri Enstitüsü.

İğdeli, F. (2018). *Üniversite Öğrencilerinin Siber Zorbalık, Siber Mağduriyet ve Siber Zorbalık Duyarluluklarının Çeşitli Değişkenler Bağlamında İncelenmesi.* Anadolu Üniversitesi.

- İlgen, S. (2023). *Üniversite Öğrencilerinde Siber Flört Şiddetinin Yatırım Modeli Bağlamında İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- İnce, E.H. (2022). *Erken Dönem Uyum Bozucu Şemalar ve Dijital Flört Şiddeti Arasındaki İlişkide Olumlu Duygu Düzenleme Güçlüğü ve Olumsuz Duygu Düzenleme Güçlüğü'nün Aracı Rolü*. Yüksek Lisans Tezi. Işık Üniversitesi. Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- İpek, S. (2020). *Dijital Flört Şiddetinin Suskunluk Sarmalı Bağlamında İncelenmesi: Türkiye ve İspanya Karşılaştırmalı Tren Testi Uygulaması*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Medipol Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Jackson, S.M. (1999). "Issues In The Dating Violence Research: A Review Of The Literature". *Aggression And Violent Behavior*. 4(2), 233–247.
- Johnson, D. J., & Rusbult, C. E. (1989). *Resisting Temptation: Devaluation of Alternative Partners As A Means Of Maintaining Commitment In Close Relationships*. *Journal of Personality and Social Psychology*, 57(6),
- Kallampally, G. A., Oakes, K. E., Lyons, H. Z., Greer, J. M., Ve Gillespie, C. K. (2007). *Gender, Psychological Resilience, Acculturation and Spirituality As Predictors Of Asian Indian American Marital Satisfaction*. *Journal Of Spirituality In Mental Health*. 10, 35-52.

Kaplan, G. (2022). *Gençlerde Dijital Flört Şiddetinin Toplumsal Cinsiyet Algısı ve İnternet Bağımlılığı ile İlişkisi*. Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Kararımk, Özlem (2006). “*Psikolojik Sağlık, Risk Faktörleri ve Koruyucu Faktörler*.” Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi, 3 (26), 129-142.

Kaya- Akarsu, Ş. (2018). *Üniversite Öğrencilerinin İlişki İstikrarı ile Sosyal İlg, İlişkisel Benlik Saygısı ve Maneviyatları Arasındaki İlişki*. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Kayabaş, A. (2022). *Beliren Yetişkinlikte İlişki İstikrarı: Anneye Bağlanma ve Bilişsel Tamamlanma İhtiyacının Yordayıcılığı*. Yüksek Lisans Tezi. Kırıkkale Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Keye, M. D. Ve Pidgeon, A. M. (2013). *Investigation Of the Relationship Between Resilience, Mindfulness, And Academic Self-Efficacy*. Open Journal of Social Sciences. 1(6) 1-4.

Kovan, A., Münevver, U. S. T. A., & ORMANCI, N. (2021). *Yetişkinlerin İlişki Doyumu ile Psikolojik Sağlık Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi: COVID-19 Pandemi Süreci Örneği*. Fenerbahçe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 1(2), 29-44.

Kurt, L., 2005. “*Açıklamalı ve İctihatlı Tüm Yönleriyle Bilişim Suçları ve Türk Ceza Kanunundaki Uygulaması*”. Seçkin Kitabevi.

- Küçükarslan, M. (2011). *Mersin Üniversitesi Öğrencilerinin Romantik İlişkilere Yönelik İnançlarının Cinsiyet, Sınıf Düzeyi ve Romantik İlişki Yaşama Durumu Değişkenlerine Göre İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Ulusal Tez Merkezi'nden Alınmıştır. (Tez No. 289648).
- Küçükarslan, M., Gizir, C. (2013). *Romantik İnançlar Ölçeğinin Uyarlanması: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışmaları*. Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 9(2), 461-469.
- Le, B. Ve Agnew, C. R. (2003). *Commitment And Its Theorized Determinants: A Meta-Analysis of The Investment Model*. Personal Relationships, 10(1), 37-57.
- Lee, K. E. Ve Chang, H. K. (2021). *Factors Affecting Romantic Relationship Satisfaction of University Students*. Medico Legal Update, 21(1), 1252-1258.
- Magdol, L., Moffitt, T.E., Caspi, A., Newman, D.L., Fagan, J. & Silva, P. A. (1997). *“Gender Differences In Partner Violence In A Birth Cohort Of 21-Year Olds: Bridging the Gap Between Clinical and Epidemiological Approaches”*. Journal Of Consulting and Clinical Psychology, 65, 68-78.
- Marcum, C. D., Higgins, G. E., Ve Nicholson, J. (2017). *I'm Watching You: Cyberstalking Behaviors of University Students In Romantic Relationships*. American Journal of Criminal Justice, 42(2), 373-388.

Masten, A. S., & Coatsworth, J. D. (1998). *The Development of Competence in Favorable And Unfavorable Environments*. Lessons From Research on Successful Children. *American Psychologist*, 53(2), 205.

Mert, K. (2023). *Üniversite Öğrencilerinin Yakın İlişkilerde Çiftler Arası Şiddet Kabul Düzeyleri ile Psikolojik Sağlamlıkları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Necmettin Erbakan Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Morrow, G. D., Clark, E. M., & Brock, K. F. (1995), “*Individual And Partner Love Styles: Implications For The Quality Of Romantic Involvements*”. *Journal Of Social And Personal Relationships*, 12/3: 363–387. Doi: 10.1177/0265407595123003.

Moss, B. F., & Schwebel, A. I. (1993). *Marriage And Romantic Relationships: Defining Intimacy In Romantic Relationships*. *Family Relations*, 42, 7-31.

MTV. (2011). *Associated Press-MTV Digital Abuse Survey*. August 2011. Erişim Adresi: [Http://Www.Athinline.Org/Pdfs/MTV-AP_2011_Research_Study-Exec_Summary.Pdf](http://www.athinline.org/Pdfs/MTV-AP_2011_Research_Study-Exec_Summary.Pdf).

Oğurlu, A. (2021). *Genç Yetişkinlik Dönemi Kişilik Özellikleri ile Bilişsel Çarpıtmaların Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Gelişim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.

- Ok, A. B., & Toker, Y. (2016). *Saldırganlığın Örtük ve Açık Benlik Yansımalarının Değerlendirilmesi*. Türk Psikoloji Yazıları, 19(Özel Sayı), 32-49.
- Onur, B. (1995). *Gelişim Psikolojisi Yetişkinlik- Yaşlılık- Ölüm*. Ankara: İmge Yayınları, 8. Baskı.
- Onur, N. (2006). *Lise Oranlarındaki Dağılım ile Atılma Düzeyindeki Arasındaki İlişki*. Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi.
- Özer, R. (2019). *Şiddet Mağduru Kadınların Şiddet Deneyimleri ve Baş Etme Stratejileri: Antalya Örneği*.
- Öztürk, A. (2015). *Bireylerin Sosyal Medya Kullanım Davranışları ile İlişki Doyumu Düzeyi Arasındaki Bağlantıların Değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü,
- Özüberk-Pala, A. (2022). *Genç Yetişkinlerde Mutluluk: Psikolojik Sağlamlık, Öz-Duyarlık, Problemler İnternet Kullanımı ve Covid-19 Tükenmişliğinin Yordayıcı Rolü*. Yüksek Lisans Tezi. Trabzon Üniversitesi. Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Paşaalioğlu, İ. (2022). *Predictive Roles of Attachment Styles and Gender Roles Attitudes on Cyber Dating Abuse of Individuals*. Master Thesis. Yeditepe University. Graduate School of Educational Sciences.

- Pistole, M. C. (1989). *Attachment In Adult Romantic Relationships: Style of Conflict Resolution and Relationship Satisfaction*. *Journal Of Social and Personal Relationships*, 6(4), 505-510.
- Polat, O. (2017). Şiddet. *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, 22(1), 15-34.
- Riulli, L., Savicki, V. Ve Cepani, A. (2002). *Resilience In The Face of Catastrophe: Optimism, Personality, And Coping In The Kosovo Crisis*. *Journal Of Applied Social Psychology*. 32(8), 1604-1627.
- Rotenberg KJ, Shewchuk VA, Kimberley T. *Loneliness Sex Romantic Jealousy and Powerlessness*. *J Soc Pers Relat* 2001; 18:7-19.
- Rusbult, C. E. Ve Farrell, D. (1983). *A Longitudinal Test of the Investment Model: The Impact On Job Satisfaction, Job Commitment, And Turnover Of Variations In Rewards, Costs, Alternatives, And Investments*. *Journal Of Applied Psychology*, 68(3), 429–438.
- Rusbult, C. E., Zembrodt, I. M., & Gunn, L. K. (1982). *Exit, Voice, Loyalty, And Neglect: Responses to Dissatisfaction In Romantic Involvements*. *Journal Of Personality and Social Psychology*, 43(6), 1230.
- Sarı, T. (2008). *Üniversite Öğrencilerinde Romantik İlişkilerle İlgili Akılcı Olmayan İnançlar, Bağlanma Boyutları ve İlişki Doyumu Arasındaki İlişkiler*. Doktora Tezi. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

- Sarı, T., Çakır, G. (2016). *Mutluluk Korkusu ile Kişisel ve Psikolojik İyi Oluşum Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi, 5 (25), 222-229.
- Schnurr MP, Mahatmya D, Basche III RA. (2013). *The Role of Dominance, Cyber Aggression Perpetration, And Gender on Emerging Adults' Perpetration Of Intimate Partner Violence*. *Psychology Of Violence*. (1):70.
- Shorey, R.C., Cornelius, T.L. & Bell, K.M. (2008). “*A Critical Review of Theoretical Frameworks for Dating Violence: Comparing the Dating and Marital Fields*”. *Aggression And Violent Behavior*. 13,185–194.
- Solmuş, T. (2010). *Romantik İlişkiler, Evlilik ve Ana-Baba Çocuk İlişkileri*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Solmuş, T. (2010). *Romantik Terörizm ve Romantik Tecavüz*. İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- Sternberg, R. J. (1986). *A Triangular Theory of Love*. *Psychological Review*, 93(2), 119.
- Stonard KE, Bowen E, Lawrence TR, Price SA. (2014). *The Relevance of Technology to The Nature, Prevalence And Impact Of Adolescent Dating Violence And Abuse: A Research Synthesis*. *Aggression And Violent Behavior*. 2014;19(4):390-417.

- Stonard, K.E., Bowen, E., Walker, K., Price, S.A. (2017). “*They’ll Always Find A Way To Get To You*”: *Technology Use In Adolescent Romantic Relationships And Its Role In Dating Violence And Abuse*. *Journal Of Interpersonal Violence*. 32(14):2083-117.
- Straus, M. A. (1979). *Family Patterns and Child Abuse in A Nationally Representative American Sample*. *Child Abuse & Neglect*, 3(1), 213-225.
- Sumbas, E., & Durmuş, E. (2018). *Romantik Yakınlığı Başlatmanın Yordayıcısı Olarak Cinsiyet ve Romantik İlişki İnançları*. *The Journal of International Social Research*, 11(55), 714-720.
- Şahin Baltacı, Hülya, Zeynep Karataş (2014). “*Validity And Reliability of The Resilience Scale for Early Adolescents*.” *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 131, 458-464.
- Şahin, C. (2015). *20-40 Yaş Arası Bireylerde Erken Dönem Uyumsuz Şemalar ve İlişki İstikrarı Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Şahin, H. M. (2003). *Sporda Şiddet ve Saldırganlık*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Şener, E. B. (2011). *Kadına Yönelik Aile İçi Şiddeti Önlemede 4320 Sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanun ve Değerlendirilmesi*. KSGM Yayınları, S.16-52, Ankara.

- Şerbetçioğlu, S.M. (2022). *Romantik İlişkilerde İlişki Doyumu Çocukluk Çağı Travması ve Benlik Saygısı Arasındaki İlişkiler*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Kent Üniversitesi. Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- Terzi, S. Ve Işık, Ş. (2017). *Evli Bireylerin İlişki Bağlanımları: Yatırım Modeli Temelli Nitel Bir Çalışma*. Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 15(2), 184-199.
- Tosun, C. (2015). *Evlilik Öncesindeki ve Evli Bireylerin İlişki Nitelikleri, Benlik Kurguları ve Özgeci Davranış Düzeyleri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Turan, S.N. (2023). *Üniversite Öğrencilerinde Travma Sonrası Büyümenin Yordayıcıları Olarak Psikolojik Sağlık ve Travma Sonrası Stres*. Yüksek Lisans Tezi. Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Uyanık, G. (2022). *Yetişkin Bireylerde Duyusal İstismar ve İlişki İstikrarı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Kent Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü. İstanbul.
- Uzun, K. N. (2017). *Bağlanma Stilleri ile Evlilikte İlişki İstikrarı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul, İstanbul Ticaret Üniversitesi.
- Üngüder, A. (2017). *Bireylerin Romantik İlişkilerindeki Muthuluk Düzeyleri ile İlişkilerine Yönelik İnançları ve Yaşam Doyumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Master's Thesis, Uludağ Üniversitesi.

- Ünsal, A. (1996). *Genişletilmiş Bir Şiddet Tipolojisi*. Cogito, 6-7, 29-36.
- Üvey, D. (2022). Lise Öğrencilerinin Siber Mağduriyeti, Siber Zorbalıkla Başa Çıkma Becerileri ile Psikolojik Sağlık İlişkisi. Yüksek Lisans Tezi. Çağ Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- VanBreda, Adrian. D. (2001). *Resilience Theory: A Literature Review*. Pretoria, South Africa: South African Military Health Service. MPI/R/7104/12/1/4
- Van Ouytsel J, Ponnet K, Walrave M. (2018). *Cyber Dating Abuse Victimization Among Secondary School Students from A Lifestyle-Routine Activities Theory Perspective*. Journal Of Interpersonal Violence. 2018;33(17):2767-76.
- Waugh, C. E., Wager, T. D., Fredrickson, B. L., Noll, D. C. Ve Taylor, S. F. (2008). *The Neural Correlates of Trait Resilience When Anticipating and Recovering from Threat*. Social Cognitive and Affective Neuroscience. 3(4), 322-332.
- Windle, G., Markland, D. A. Ve Woods, R. T. (2008). *Examination Of A Theoretical Model Of Psychological Resilience In Older Age*. Aging & Mental Health. 12(3), 285-292.
- Wolfe, D. A., Scott, K., Wekerle, C., & Pittman, A. L. (2001). *Child maltreatment: Risk of adjustment problems and dating violence in adolescence*. Journal of the American Academy of Child & Adolescent Psychiatry, 40(3), 282-289.

Yazgan İnanç, B., Yerlikaya, E. E. (2011). *Kişilik Kuramları*. Ankara: Pegem Akademi.

Yeşilyaprak, B. (2022). *Eğitim Psikolojisi: Gelişim-Öğrenme-Öğretim İçinde*. 245-269. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Yeter, C. (2022). *Siber Flört İstismarının Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik ve Yakın İlişkilerde Şiddete Yönelik Tutumlarla İlişkisi*. Yüksek Lisans Tezi. Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Yıldırım, E. (2019). *Ailesinin Yanında Yaşayan ve Ailesinin Yanında Yaşamayan Üniversite Öğrencilerinin Psikolojik Sağlamlıklarının Yordayıcısı Olarak Algılanan Sosyal Destek Ve Mutluluk Düzeylerinin Karşılaştırılması*. Yüksek Lisans Tezi. Haliç Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü. İstanbul.

Yıldırım, K. (2022). *Bağlanma Stilleri, Özsaygı ve İlişki İstikrarı Arasındaki İlişki*. Yüksek Lisans Tezi. Doğu Üniversitesi. Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.

Yıldız, M. (2016). *Romantik İlişkilerde Şiddetin Ana- Baba Tutumları ve Benlik Saygısı ile İlişkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı, Bursa.

Yıldız, N. (2020). *Yetişkinliğe Geçişte İlişki İstikrarı ve Doyumu: Eylemlilik ve Sosyal İlgililik Etkisi*. Yüksek Lisans Tezi. Kırıkkale Üniversitesi.

Yılmaz, H.S. (2020). *Üniversite Öğrencileri Arasındaki Partner Siber Şiddetinin Değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi, Adli Tıp Anabilim Dalı. İzmir.

Yumuşak, A. (2013). *Üniversite Öğrencilerinin Flört Şiddetine Yönelik Tutumları, Toplumsal Cinsiyetçilik ve Narsisistik Kişilik Özellikleri Arasındaki İlişki*. Yüksek Lisans Tezi. 195 Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Ulusal Tez Merkezi'nden Alınmıştır. (Tez No. 350200)

Zweig J.M., Lachman P., Yahner J., Dank M. (2014). Correlates Of Cyber Dating Abuse Among Teens. *Journal Of Youth and Adolescence*.43(8):1306-21.1

Zweig, J. M., Dank, M., Yahner, J. And Lachman, P. (2013). *The Rate of Cyber Dating Abuse Among Teens and How It Relates to Other Forms of Teen Dating Violence*. *Journal Of Youth and Adolescence*. 42(7). 1063–1077. <https://doi.org/10.1007/s10964-013-9922-8>.

EKLER

Ek A: Etik Kurul İzni

EĞİTİM FAKÜLTESİ ETİK ALT KURULU

Sayı: ETK00-2023-0002

11.01.2023

Konu: Etik Kurulu'na Başvurunuz Hk.

Sayın: Pınar KARATAŞ (21507899)

Doç. Dr. Yeliz AKINTUĞ danışmanlığında yürüttüğünüz "Romantik İlişkilerde Siber Sıddetin, İlişki İstikrarı ve Psikolojik Sağlamlık Arasındaki Yordama İlişkisi" konulu yüksek lisans çalışmanızla ilgili başvurunuz, Doğu Akdeniz Üniversitesi Sağlık Bilimleri Etik Alt Kurulu'nun 03 Ocak 2023 tarih ve 2023/129 sayılı toplantısında incelenerek uygun bulunmuştur.

Çalışmalarınızda başarılar dilerim.

Prof. Dr. F. Sitkiye KUTER
Eğitim Fakültesi Etik Alt Kurulu Başkanı

Ek B: Bilgilendirilmiş Onam Formu

Romantik İlişkilerde Siber Şiddetin, İlişki İstikrarı ve Psikolojik Sağlamlık Arasındaki Yordama İlişkisi

Değerli katılımcı,

Araştırmaya katılmayı kabul etmeden önce, lütfen formda yer alan bilgileri dikkatlice okuyunuz.

Araştırma ile ilgili herhangi bir sorunuz varsa, aşağıda iletişim bilgileri olan araştırmacıyla iletişime geçebilirsiniz.

Araştırma Pınar Karataş tarafından, Doç. Dr. Yeliz Akıntuğ denetimi altında yürütülmektedir. Araştırmanın amacı romantik ilişkilerde siber şiddetin, ilişki istikrarı ve psikolojik sağlamlık ile ilişkisinin araştırılması ve farklı demografik değişkenler açısından farklılık gösterip göstermediğini incelemektir. Çalışmaya katılmak tamamen gönüllülük esasına dayanmakta olup, uygulama ortalama 15 dakika olacaktır. Çalışmaya katılmama ve çalışmanın herhangi bir aşamasında özgür iradeniz ile çalışmadan ayrılma hakkınız bulunmaktadır. Çalışmada kişisel bilgi formu, Siber Flört İstismar Ölçeği, İlişki İstikrarı Ölçeği ve Kısa Psikolojik Sağlamlık Ölçeği cevaplandırılacaktır. Bu formu okuyup onay vermeniz, araştırmaya katılmayı kabul ettiğiniz anlamına gelecektir. Eğer araştırmaya katılmayı ve tamamlamayı kabul ederseniz, cevaplar ve anketler gizlilikle korunacaktır. Araştırma kapsamında toplanan veriler yalnızca bilimsel amaçlarla kullanılacak olup, kişisel bilgileriniz korunacaktır.

Gönüllü katılımınızı belirtmek için, lütfen aşağıda bulunan bilgilendirilmiş onam formunu imzalayınız.

BİLGİLENDİRİLMİŞ ONAY FORMU

Araştırmanın Başlığı: Romantik İlişkilerde Siber Şiddetin, İlişki İstikrarı ve Psikolojik Sağlamlık Arasındaki Yordama İlişkisi

Araştırmacıların Adı: Pınar Karataş

Her ifadeye katıldığınızı belirtmek için lütfen yanda bulunan kutuları işaretleyiniz.

1. Bilgileri okuyup anladığımı ve soru sorma fırsatımın olduğunu onaylıyorum.
2. Araştırmaya gönüllü olarak katıldığımı ve isteğim doğrultusunda açıklama zorunluluğu olmaksızın çekilme hakkına sahip olduğumu biliyorum.
3. Bu araştırmaya katılmayı hiçbir baskı altında olmadan, kendi rızamla kabul ediyorum.

Tarih:

İmza

Pınar Karataş

Doç. Dr. Yeliz Akıntuğ

E-mail: pinarkaratas14@gmail.com
yeliz.akintug@emu.edu.tr

e-mail:

Telefon: 0533 837 70 79

Telefon: 0533 820 88 29

Ek C: Kişisel Bilgi Formu

1. Cinsiyetiniz: Kadın Erkek

2. Eğitim Gördüğünüz Fakülte:

3. Sınıf Düzeyiniz:

4. İçinde bulunduğunuz veya geçirmiş olduğunuz ilişki türünü belirtiniz.

 Flört Sevgili Nişan /Evli
5. İçinde bulunduğunuz ilişki veya geçirmiş olduğunuz ilişkide beraberlik süreniz ne kadardı?
 0-6 ay 12 ay ve üzeri

6. Anne ve babanızın ilişkisini nasıl algıyorsunuz?

 İlişkileri Çok İyi İlişkileri İyi İlişkileri İdare eder İlişkileri İyi değil İlişkileri Çok Kötü

7. Sosyal medyada genellikle ne kadar zaman harcarsınız?
 0-6 saat arası 6 saatten fazla

8. Sıklıkla kullandığınız sosyal medya uygulamaları nelerdir?
 İnstagram Whatsapp Twitter

Ek D: Siber Flört İstismarı Ölçeği

Aşağıda siz, partneriniz veya eski partneriniz tarafından, yeni teknoloji kullanımına ilişkin (İnternet, sosyal ağlar, e-posta, Whatsapp, kısa mesaj, arama gibi mobil uygulamalar) sergilenebilecek davranışların bir listesi sunulmuştur. Lütfen sizin, partnerinizin ya da eski partnerinizin son 1 yılda bunlardan herhangi birini kaç kez yaptığını işaretleyiniz.

1 = **Hiç**: Bu bizim ilişkimizde hiç olmadı.

2 = **Geçen yıl değil**, ama daha önce bir kere oldu.

3 = **Nadiren**: Bir ya da iki kere oldu.

4 = **Bazen**: 3 ile 10 kere arasında oldu.

5 = **Sık sık**: 11 ile 20 kere arasında oldu.

6 = **Genellikle**: 20 kereden fazla oldu.

1. Birlikte olduğum kişi, sosyal medya durum güncellemelerini kontrol etti.	1	2	3	4	5	6
Birlikte olduğum kişinin sosyal medya durum güncellemelerini kontrol ettim.	1	2	3	4	5	6
2. Birlikte olduğum kişi, bana fiziksel olarak zarar vereceğine dair beni tehdit etmek için yeni teknolojileri kullandı.	1	2	3	4	5	6
Birlikte olduğum kişiyi, ona fiziksel olarak zarar vereceğime dair tehdit etmek için yeni teknolojileri kullandım.	1	2	3	4	5	6
3. Birlikte olduğum kişi, bana sorun yaratmak için sosyal medyada benim sahte bir profilimi oluşturdu.	1	2	3	4	5	6
Birlikte olduğum kişiye sorun yaratmak için, sosyal medyada onun sahte profilini oluşturdum.	1	2	3	4	5	6
4. Birlikte olduğum kişi, beni rezil etmek ya da küçük düşürmek için sosyal medyada profilime yorum yazdı.	1	2	3	4	5	6
Birlikte olduğum kişiyi rezil etmek veya küçük düşürmek için, sosyal medyada profiline yorum yazdım.	1	2	3	4	5	6
5. Birlikte olduğum kişi, mesajlarım ve/veya kişilerime göz atmak için iznim dışında şifrelerimi (telefon, sosyal medya, e-mail) kullandı.	1	2	3	4	5	6
Birlikte olduğum kişinin mesajlarına ve/veya kişilerine göz atmak için izni dışında şifrelerini (telefon, sosyal medya, e-mail) kullandım.	1	2	3	4	5	6
6. Birlikte olduğum kişi, yeni teknolojileri kullanarak, benimle ilgili sırları veya sakıncalı bilgileri yaydı.	1	2	3	4	5	6
Birlikte olduğum kişinin sırlarını veya sakıncalı bilgilerini, yeni teknolojileri kullanarak yaydım.	1	2	3	4	5	6
7. Birlikte olduğum kişi, mobil uygulamalara son bağlanma zamanımı kontrol etti.	1	2	3	4	5	6
Birlikte olduğum kişinin, mobil uygulamalara son bağlanma zamanını kontrol ettim.	1	2	3	4	5	6
8. Birlikte olduğum kişi yeni teknolojileri kullanarak, beni, hakkımdaki sırları veya sakıncalı bilgileri yaymakla tehdit etti.	1	2	3	4	5	6
Yeni teknolojileri kullanarak, birlikte olduğum kişiyi, onun sırlarını veya sakıncalı bilgilerini yaymakla tehdit ettim.	1	2	3	4	5	6
9. Birlikte olduğum kişi “ben” gibi davranarak sorun yaratmak için yeni teknolojileri kullandı.	1	2	3	4	5	6

Birlikte olduğum “kişi” gibi davranarak sorun yaratmak için yeni teknolojileri kullandım.	1	2	3	4	5	6
10. Birlikte olduğum kişi yeni teknolojileri kullanarak, beni aşağılayıcı ve küçük düşürücü mesajlar gönderdi.	1	2	3	4	5	6
Yeni teknolojileri kullanarak, birlikte olduğum kişiyi aşağılayıcı ve küçük düşürücü mesajlar gönderdim.	1	2	3	4	5	6
11. Birlikte olduğum kişi iznim olmadan, sosyal medya hesaplarımı, WhatsApp’ımı veya e-postamı inceledi.	1	2	3	4	5	6
Birlikte olduğum kişinin izni olmadan, onun sosyal medya hesaplarını, WhatsApp’ını veya e-postasını inceledim.	1	2	3	4	5	6
12. Birlikte olduğum kişi bana ait fotoğraf, görüntü, video veya cinsel içeriği iznim olmadan başkalarına gönderdi.	1	2	3	4	5	6
Birlikte olduğum kişiye ait fotoğraf, görüntü, video veya cinsel içeriği onun izni olmadan başkalarına gönderdim.	1	2	3	4	5	6
13. Birlikte olduğum kişi nerede ve kimle olduğumu kontrol etmek için yeni teknolojileri kullandı.	1	2	3	4	5	6
Birlikte olduğum kişinin nerede ve kimle olduğunu kontrol etmek için yeni teknolojileri kullandım.	1	2	3	4	5	6
14. Birlikte olduğum kişi onun çağrı ve mesajlarını hemen yanıtlamam için yeni teknolojileri kullanarak beni tehdit etti.	1	2	3	4	5	6
Birlikte olduğum kişiyi çağrı ve mesajlarımı hemen yanıtlaması için yeni teknolojileri kullanarak tehdit ettim.	1	2	3	4	5	6
15. Birlikte olduğum kişi beni sınamak için, yeni teknolojileri kullanarak başka biriymiş gibi davrandı.	1	2	3	4	5	6
Birlikte olduğum kişiyi sınamak için yeni teknolojileri kullanarak başka biriymişim gibi davrandım.	1	2	3	4	5	6
16. Birlikte olduğum kişi beni incitmek veya küçük düşürmek amacı ile sosyal medya durum güncellemelerinde bana gönderme yapan müzik, şiir, söz paylaştı.	1	2	3	4	5	6
Birlikte olduğum kişiyi incitmek veya küçük düşürmek için sosyal medya durum güncellemelerimde ona gönderme yapan müzik, şiir, söz paylaştım.	1	2	3	4	5	6
17. Birlikte olduğum kişi telefonumu iznim dışında kontrol etti.	1	2	3	4	5	6
Birlikte olduğum kişinin telefonunu izni dışında kontrol ettim.	1	2	3	4	5	6
18. Birlikte olduğum kişi alay etmek amacıyla yeni teknolojileri kullanarak hakkımda söylentiler, dedikodu ve şakalar yaydı.	1	2	3	4	5	6
Birlikte olduğum kişi ile alay etmek amacıyla, yeni teknolojileri kullanarak hakkında söylenti, dedikodu ve şakalar yaydım.	1	2	3	4	5	6
19. Birlikte olduğum kişi nerede ve kiminle olduğumu kontrol etmek için beni telefonla çok fazla aradı.	1	2	3	4	5	6
Birlikte olduğum kişinin nerede ve kiminle olduğunu kontrol etmek için onu telefonla çok fazla aradım.	1	2	3	4	5	6
20. Birlikte olduğum kişi sosyal medya hesabımda sahip olduğum arkadaş listemi kontrol etti.	1	2	3	4	5	6
Birlikte olduğum kişinin sosyal medya hesabında sahip olduğu arkadaş listesini kontrol ettim.	1	2	3	4	5	6

Ek E: İlişki İstikrarı Ölçeği

I. İD.

Şu anki yakın ilişkinizi göz önüne alarak, aşağıdaki ifadelerden her birine ne derece katıldığınızı belirtiniz.

1)

	Tamamen Yanlış	Oldukça Yanlış	Oldukça Doğru	Tamamıyla Doğru
a) Birlikte olduğum kişi, kişisel düşünceleri, sırları paylaşma gibi yakınlık gereksinimlerimi karşılıyor.				
b) Birlikte olduğum kişi beraberce bir şeyler yapma, beraber olmaktan keyif alma gibi arkadaşlık gereksinimlerimi karşılıyor.				
c) Birlikte olduğum kişi el ele tutuşma, öpüşme gibi cinsel gereksinimlerimi karşılıyor.				
d) Birlikte olduğum kişi istikrarlı bir ilişki içinde güvende ve rahat hissetme gereksinimlerimi karşılıyor.				
e) Birlikte olduğum kişi duygusal olarak bağlı hissetme, o iyi hissettiğinde kendimi iyi hissetmem gibi gereksinimlerimi karşılıyor.				

2) İlişkimiz benim için doyum verici.

1 2 3 4 5 6 7 8 9

Tamamen yanlış
doğru Tamamıyla

3) İlişkim başkalarının ilişkilerinden çok daha iyi.

1 2 3 4 5 6 7 8 9
Tamamen yanlış Tamamıyla
doğru

4) İlişkim ideal bir ilişkiye yakındır.

1 2 3 4 5 6 7 8 9
Tamamen yanlış Tamamıyla
doğru

5) İlişkimiz beni çok mutlu ediyor.

1 2 3 4 5 6 7 8 9
Tamamen yanlış Tamamıyla
doğru

6) İlişkimiz yakınlık, arkadaşlık vb. gereksinimlerimi karşılama açısından oldukça başarılı.

1 2 3 4 5 6 7 8 9
Tamamen yanlış Tamamıyla
doğru

II. SND

Lütfen **bir başkasıyla beraber olduğunuzu varsayın** ve sizce bu kişi gereksinimleriniz ne oranda karşıları, tahminlerinizi göz önüne alarak aşağıdaki ifadelerin her birine ne derece katıldığınızı belirtiniz.

1)

	Tamamen Yanlış	Oldukça yanlış	Oldukça doğru	Tamamıyla doğru
a) Kişisel düşünceleri, sırları paylaşma gibi yakınlık gereksinimlerim bir başkasıyla beraber olsam da karşılanabilir.				
b) Birlikte bir şeyler yapma, birbirinin varlığından keyif alma gibi arkadaşlık gereksinimlerim bir başkasıyla beraber olsam da karşılanabilir.				
c) El ele tutuşma, öpüşme gibi cinsel gereksinimlerim bir başkasıyla beraber olsam da karşılanabilir.				
d) İstikrarlı bir ilişkide güvende ve rahat hissetme gereksinimlerim bir başkasıyla beraber olsam da karşılanabilir.				
e) Duygusal olarak bağlanmış hissetme, bir başkası iyi hissettiğinde iyi hissetme gibi				

duygusal bağıllık gereksinimlerim bir başkasıyla beraber olsam da karşılabilir.				
--	--	--	--	--

2) Birlikte olduğum kişi dışında bana çok çekici gelen insanlar var.

1 2 3 4 5 6 7 8 9

Tamamen yanlış Tamamıyla
doğru

3) Bir başkasıyla flört etme, kendi kendime ya da arkadaşlarımla zaman geçirmek gibi seçeneklerim de var.

1 2 3 4 5 6 7 8 9

Tamamen yanlış Tamamıyla
doğru

4) Birlikte olduğum kişiyle çıkmıyor olsaydım, bir şey değişmezdi- çekici bir başka kişi bulabilirdim.

1 2 3 4 5 6 7 8 9

Tamamen yanlış Tamamıyla
doğru

5) Bir başkasıyla flört etme, kendi kendime ya da arkadaşlarımla zaman geçirmek bana oldukça çekici geliyor.

1 2 3 4 5 6 7 8 9

Tamamen yanlış Tamamıyla
doğru

7) Yakınlık, arkadaşlık gibi gereksinimlerim bir başka ilişkide de kolaylıkla karşılanabilir.

1 2 3 4 5 6 7 8 9
Tamamen yanlış Tamamıyla
doğru

III. İY

Şu andaki ilişkinizi göz önüne alarak, aşağıdaki ifadelerin her birine ne derecede katıldığınızı belirtiniz.

1)

	Tamamen Yanlış	Oldukça yanlış	Oldukça doğru	Tamamıyla doğru
a) İlişkimiz için çok fazla yatırım yaptım.				
b) Birlikte olduğum kişiye, sırlarım gibi pek çok özel şey anlatmaktayım.				
c) Birlikte olduğum kişi ve ben birlikte, yeri doldurulması güç bir entelektüel yaşama sahibiz.				
d) Bireysel kimlik duygum yani kim olduğum birlikte olduğum kişi ve ilişkimizle bağlantılı.				
e) Birlikte olduğum kişi ve ben pek çok anıyı paylaşıyoruz.				

2) İlişkimize öyle çok yatırım yaptım ki, eğer bu ilişki sona erecek olursa çok şey kaybetmiş olurum.

1 2 3 4 5 6 7 8 9
Tamamen yanlış Tamamıyla
doğru

3) Boş zaman etkinlikleri gibi yaşamımın pek çok yönü, şu anda birlikte olduğum kişiye çok fazla bağlı ve eğer ayrılacak olursak bunların hepsini kaybederim.

1 2 3 4 5 6 7 8 9
Tamamen yanlış Tamamıyla
doğru

4) İlişkimize çok fazla bağlandığımı ve bu ilişkiye çok şey verdiğimi hissediyorum.

1 2 3 4 5 6 7 8 9
Tamamen yanlış Tamamıyla
doğru

5) Birlikte olduğum kişiyle ayrılmamız, aile ve arkadaşarımla olan ilişkilerimi olumsuz etkiler.

1 2 3 4 5 6 7 8 9
Tamamen yanlış Tamamıyla
doğru

6) Başkalarının ilişkileriyle karşılaştırılırsa, ben ilişkiye oldukça fazla yatırım yapmaktayım.

1 2 3 4 5 6 7 8 9
Tamamen yanlış Tamamıyla
doğru

IV. Bağlanım

1. İlişkimizin çok uzun bir süre devam etmesini istiyorum.

1 2 3 4 5 6 7 8 9
Tamamen yanlış Tamamıyla
doğru

2. Birlikte olduğum kişiyle olan ilişkime bağlıyım.

1 2 3 4 5 6 7 8 9
Tamamen yanlış Tamamıyla
doğru

3. İlişkimiz çok yakın bir zamanda bitecek olsa çok büyük üzüntü hissetmezdim.

1 2 3 4 5 6 7 8 9
Tamamen yanlış
Tamamıyla doğru

4. Önümüzdeki yıl muhtemelen başka biriyle flört ediyor olacağım.

1 2 3 4 5 6 7 8 9
Tamamen yanlış Tamamıyla
doğru

5. Birlikte olduğum kişiye ve ilişkimize çok bağlanmış hissediyorum.

1 2 3 4 5 6 7 8 9
Tamamen yanlış Tamamıyla
doğru

6. İlişkimizin sonsuza kadar sürmesini istiyorum.

1 2 3 4 5 6 7 8 9
Tamamen yanlış Tamamıyla
doğru

7. İlişkimizin gelecekte de devam edecek bir ilişki olmasını istiyorum
(örn., birlikte olduğum kişiyle yıllarca beraber olmayı hayal ediyorum).

1 2 3 4 5 6 7 8 9
Tamamen yanlış Tamamıyla
doğru

Ek F: Kısa Psikolojik Sağlık Ölçeği

	Hiç Uygun Değil	Uygun Değil	Biraz Uygun	Uygun	Tamamen Uygun
1. Sıkıntılı zamanlardan sonra kendimi çabucak toparlayabilirim.	1	2	3	4	5
2. Stresli olayların üstesinden gelmekte güçlük çekerim. *	1	2	3	4	5
3. Stresli durumlardan sonra kendime gelmem uzun zaman almaz.	1	2	3	4	5
4. Kötü bir şeyler olduğunda bunu atlatmak benim için zordur. *	1	2	3	4	5
5. Zor zamanları çok az sıkıntıyla atlatırım.	1	2	3	4	5
6. Hayatımdaki olumsuzlukların etkisinden kurtulmam uzun zaman alır. *	1	2	3	4	5

(*) maddeler tersten kodlanmaktadır.

Ek G: Siber Flört İstismarı Ölçeği İzni

Fwd: Ölçek kullanım izni hk. ▶ Gelen Kutusu x

Melek Demir

Alıcı: ben ▼

10 Ekim Pzt 09:11

Merhaba,

Ölçeği çalışmanızda kullanabilirsiniz, ektedir. Ölçekte bir kesme puanı bulunmamakta olup, her alt boyutta ortalama skorların yükselmesi siber flört istismarı davranışı sergilemenin veya maruz kalmanın arttığına işaret etmektedir. Ölçekteki sorular, hem uygulayan hem de uygulanan için paralel formlar şeklindedir. 2, 3, 4, 6, 8, 9, 10, 12, 15, 16 ve 18. maddeler Doğrudan Saldırganlık faktörüne ilişkinken, 1, 5, 7, 11, 13, 14, 17, 19 ve 20. maddeler İzleme/Kontrol faktörüne ilişkindir.

Prof. Dr. Melek Kalkan Demir

>

>

Bir ek • Gmail tarafından tarandı ⓘ

Ek H: İlişki İstikrarı Ölçeği İzni

İlişki İstikrarı Ölçek İzni > Gelen Kutusu x

Pinar Karataş

13 Ekim Per 20:52 ☆

Merhaba, Romantik ilişkilerde siber şiddetin, ilişki istikrarı ve diğer değişkenlerle ilişkisinin incelenmesi için oluşturacağım çalışmamda İlişki İstikrarı Ölç

Ayda B. Sunal

14 Ekim Cum 17:03 ★ ↩ ⋮

Alıcı: ben ▾

ölçek ekte. çalışmalarında kullanabilirsin.

Ayda

Pinar Karataş <pinarkaratas14@gmail.com>, 13 Eki 2022 Per, 20:52 tarihinde şunu yazdı:

—

Doç.Dr. Ayda B.Sunal

A.Ü. D.T.C.F. Psikoloji Bölümü

Ek I: Kısa Psikolojik Sağlamlık Ölçeği İzni

Kısa Psikolojik Sağlamlık Ölçek İzni » Gelen Kutusu x ↕ 🖨 🔗

Pınar Karataş 9 Eki 2022 21:22 ☆
Merhaba, Romantik ilişkilerde siber şiddeti, psikolojik sağlamlık ve farklı değişkenlerle ilişkisinin incelenmesi için oluşturacağım çalışmamda Kısa Psikolojik

Tayfun Dogan 9 Eki 2022 22:24 ★ ↩ ⋮
Alıcı: ben ▾
Merhaba,
Ölçeği web sitemden indirerek kullanabilirsiniz.
İyi çalışmalar dilerim.

Tayfun Doğan
www.tayfundogan.net

09.10.2022, 21:22, "Pınar Karataş" <pinarkaratas14@gmail.com>:
...